

T.C.

**SIVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİNDE COĞRAFYA KONULARININ WEB 2.0
TEKNOLOJİLERİ KULLANILARAK ÖĞRETİMİNİN ÖĞRENCİLERİN
AKADEMİK BAŞARI VE TUTUMLARINA ETKİSİ**

Himmet ALMALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

Doç. Dr. Erkan YEŞİLTAŞ

SIVAS

2020

**SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİNDE COĞRAFYA KONULARININ WEB 2.0
TEKNOLOJİLERİ KULLANILARAK ÖĞRETİMİNİN ÖĞRENCİLERİN
AKADEMİK BAŞARI VE TUTUMLARINA ETKİSİ**

Himmet ALMALI

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

**Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin Türkçe ve Sosyal Bilimler
Eğitimi Bilim Anabilim Dalı, Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı İçin Öngördüğü**

Yüksek Lisans Tezi

Olarak Hazırlanmıştır.

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Erkan YEŞİLTAS

Sivas

2020

KABUL VE ONAY

Himmet ALMALI'nın hazırlamış olduğu “Sosyal Bilgiler Eğitiminde Coğrafya Konularının Web 2.0 Teknolojileri Kullanılarak Öğretiminin Öğrencilerin Akademik Başarı ve Tutumlarına Etkisi” başlıklı bu çalışma, 26.06.2020 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından, “Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı, Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı”nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Doç.Dr. Erol KOÇOĞLU

(Jüri Başkanı)

Doç. Dr. Erkan YEŞİLTAŞ

(Danışman)

Doç. Dr. Osman Kubilay GÜL

(Üye)

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.../.../

Doç. Dr. Fatih KARAKUŐ

Enstitü Müdürü

ETİK SÖZÜ

Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tez Yazım Kılavuzu (Yönerge)'n da belirtilen kurallara uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Başkalarının eserlerinden yararlanması durumunda ilgili eserlere, bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu ve atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi,
- Bütün bilgilerin doğru ve tam olduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Tezin herhangi bir bölümünü, Cumhuriyet Üniversitesi veya bir başka üniversitede, bir başka tez çalışması olarak sunmadığımı; beyan ederim.

..../..../2020

Himmet ALMALI

ÖZET

ALMALI, Himmet, Sosyal Bilgiler Eğitiminde Coğrafya Konularının Web 2.0 Teknolojileri Kullanılarak Öğretiminin Öğrencilerin Akademik Başarı ve Tutumlarına Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Sivas, 2020

21.yy. tüm boyutlarıyla insanların hayatlarını, yaşam tarzlarını; eğitim, politika, siyaset, kültür, teknoloji bağlamında çok yönlü bir değişime uğratmış ve bu değişim günümüzde de devam etmektedir. Teknolojinin öğretim sürecinde aktif olarak kullanılması daha verimli öğrenme ortamlarının meydana gelmesini sağlamakta, ülkelerin eğitim politikalarını, okulları, öğretmen ve öğrencileri yeni uygulama ve gelişmelere yöneltmektedir. Günümüzde ise teknolojik gelişmelere bağlı olarak öğrencilerin günlük yaşamında ve öğretimde Web 2.0 teknolojisi önemli hale gelmektedir.

İlgili alan yazın incelendiğinde Web 2.0 teknolojileri ile ilgili çalışmaların daha çok öğretmen adayları ve öğretmenlere yönelik yapıldığı, Sosyal bilgiler dersine yönelik öğrenci başarısı ve tutumlarını ölçmeye çalışan herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmada, Sosyal bilgiler eğitiminde coğrafya konularının Web 2.0 teknolojileri kullanılarak öğretiminin öğrencilerin akademik başarı ve tutumlarına etkisinin ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır. Bu çalışmada nicel araştırma yöntemleri, deneysel desenlerden olan Solomon Dörtlü Gruplar deseni kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini Sivas ili Merkez İlçesinde 2019-2020 eğitim öğretim yılının ilk döneminde Celal Bayar Ortaokulunda öğrenim görmekte olan 4 farklı sınıfta yer alan 6.sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Bu araştırmanın verileri katılımcılardan “Sosyal Bilgiler Akademik Başarı Testi” ve “Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği” kullanılarak elde edilmiştir. Araştırmada kullanılan başarı testi ile tutum ölçeğinden elde edilen verilerin analizinde SPSS 23.0 paket programı kullanılmıştır. Deney grubu ve kontrol grubunda yer alan öğrencilere başarı ve tutum testlerinin uygulanması ile elde edilen son test ortalama puanlarının deney grubunun lehinde ve kontrol grubundan oldukça yüksek olduğu belirlenmiştir. Buradan yola çıkarak Web 2.0 teknolojisi uygulamasının öğrencilerin akademik başarısına olumlu yönde etki ederek başarı sağladığı ve Sosyal bilgiler dersinde öğrenci tutumlarına olumlu yönde etki ettiği sonucuna ulaşılabılır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Web 2.0 Teknolojisi, Eğitimde Web 2.0 Teknolojisi

ABSTRACT

ALMALI, Himmet, The Effect Of Web 2.0 Technologies Used Teaching Geography Topics In Social Studies Education On Students Academic Achievement And Attitudes, Master Thesis , Sivas, 2020

21st century in all its dimensions, people's lives, lifestyles; has undergone a multidimensional change in the context of education, politics, culture and technology and this change continues today. The active use of technology in the teaching process ensures more efficient learning environments and directs countries, schools, teachers, students to new practices and developments. Today, depending on technological developments, Web 2.0 technology is becoming important in student's daily life and teaching.

When the related literature was examined, it was founded that studies related to Web 2.0 technologies were mostly conducted for teacher candidates and teachers. No studies were attempted to measure student achievement and attitudes towards the Social Studies course. In this study, it is aimed to reveal the effect of teaching geography subjects using Web 2.0 technologies on students' academic achievement and attitudes in social studies education. In this study quantitative research methods, Solomon Quadruple Groups Pattern, one of experimental designs, were used. The universe of the research consists of 6th grade students in 4 different classes studying in Celal Bayar Secondary School in the first semester of 2019-2020 academic year in the central district of Sivas province. The data of this research were obtained by using "Social Studies Academic Achievement Test" and "Social Studies Attitude Scale". SPSS 23.0 package program was used in the analysis of the data obtained from the attitude scale and success test in the research. It was determined that the post-test average scores obtained by applying the success and attitude tests to the students in the experimental group and the control group were in favor of the experimental group and quite higher than the control group. From this point on view, it can be concluded that Web 2.0 technology application has a positive effect on student attitudes in the Social Studies course.

Keywords: Social Studies, Web 2.0 Technology, Web 2.0 Technology in Education

ÖNSÖZ

Hayalim olan yüksek lisans eğitimimi tamamlamanın verdiği huzur ile;

Hayatımın her anında maddi, manevi yanımda olan beni destekleyen, her türlü sıkıntıma katlanan, dualarını üzerimden esirgemeyen canım annem Nezihat ve canım babam Adil ALMALI'ya; canım kardeşlerim, Hikmet, Alper ve Melih ALMALI'ya;

Tez hazırlama sürecimde her türlü kolaylığı sağlayan, bilgi ve birikimi ile bana yol gösteren, desteklerini benden esirgemeyen kıymetli tez danışmanım Doç. Dr. Erkan YEŞİLTAŞ'a; Yüksek lisans eğitimimde bilgi ve deneyimlerini aktararak akademik anlamda belirli seviyeye gelmeme yardımcı olan hocalarım Doç. Dr. Selçuk Beşir DEMİR ve Doç. Dr. Osman Kubilay GÜL'e;

Tez yazma sürecimde desteklerini esirgemeyen Huriye ÜÇOK, Ayşe YILMAZ, Gözde AYKIR, Sibel Ülkü ALMALI, Gamze DOVAN, Mete ALMALI, İsmail ÇOLAK ve Mesut GEZİCİ'ye;

Manevi destekleri ile yanımda olan adlarını sayamadığım akrabalarım ve yardımlarını esirgemeyen değerli tüm dostlarıma sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

ETİK SÖZÜ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
ÖNSÖZ	vi
İÇİNDEKİLER	iv
TABLolar DİZİNİ.....	vi
GRAFİKLER DİZİNİ.....	vii
GÖRSELLER DİZİNİ	viii
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Problem Cümlesi.....	2
1.3. Araştırmanın Amacı	2
1.3.1 Alt Problemler	3
1.4. Araştırmanın Önemi.....	4
1.5. Sınırlılıklar	5
1.6. Varsayımlar	5
1.7 Tanımlar	5
BÖLÜM II	7
2.KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	7
2.1. Sosyal Bilgiler Öğretimi	7
2.1.1. Sosyal Bilgiler Öğretiminin Tanımı	9
2.1.2. Sosyal Bilgiler Öğretiminin Amaçları.....	10
2.2. Bilim Olarak Coğrafya.....	12
2.3. Sosyal Bilgilerde Coğrafya Öğretimi.....	13
2.3.1. 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Coğrafya.....	14
2.4. Eğitim ve Teknoloji.....	16
2.4.1. İnternet Tabanlı Öğrenme.....	17
2.4.2. Harmanlanmış Öğrenme.....	19
2.4.3. Bilgisayar Destekli Öğretim	21
2.5. Web 2.0 Teknolojisi	23
2.5.1. Web 2.0 Uygulamaları.....	27
2.5.2. Eğitimde Web 2.0 Teknolojisi.....	29

2.6. İlgili Araştırmalar	32
2.6.1. Yurtiçi Araştırmalar	32
2.6.2. Yurtdışı Araştırmalar	40
BÖLÜM III	45
3. YÖNTEM	45
3.1. Araştırmanın Modeli	45
3.2. Çalışma Grubu	46
3.3. Veri Toplama Araçları	46
3.4. Verilerin Toplanması	47
3.5. Verilerin Analizi.....	48
BÖLÜM IV	50
4. BULGULAR VE YORUM	50
BÖLÜM V	59
5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	59
5.1. Sonuç ve Tartışma.....	59
5.3. Öneriler	65
KAYNAKÇA.....	67
EKLER.....	84
EK 1. Valilik İzni	84
EK 2. Tutum Ölçeği İzni	86
EK 3. Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği	87
EK 4. Sosyal Bilgiler Akademik Başarı Testi.....	89
EK 5. Web 2.0 Araçları İle Hazırlanmış Öğretim Materyali Ekran Görüntüleri	93
ÖZGEÇMİŞ	98

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1: Web 1.0 ve Web 2.0 araçlarının özellikleri	24
Tablo 2. Web 1.0 ve Web 2.0 araçları örnekleri	26
Tablo 3. Deney 1 ve Kontrol 1 gruplarının akademik başarı ön test puanlarına ilişkin bağımsız gruplar t-testi sonuçları.....	50
Tablo 4. Deney 1 grubunun akademik başarı ön test ve son test ortalama puanlarına ilişkin bağımlı gruplar t-testi sonuçları	50
Tablo 5. Kontrol 1 grubunun başarı ön test ve son test ortalama puanlarına ilişkin bağımlı gruplar t-testi sonuçları	51
Tablo 6. Deney 1 ve kontrol 1 gruplarının başarı son test puanlarına ilişkin bağımsız gruplar t-testi sonuçları	52
Tablo 7. Deney 2 ve kontrol 2 gruplarının başarı son test puanlarına ilişkin bağımsız gruplar t-testi sonuçları	52
Tablo 8. Deney 1 grubu, Kontrol 1 Grubu, Deney 2 ve Kontrol 2 gruplarının başarı son test puanlarına ilişkin ortalama sonuçları	53
Tablo 9. Deney 1 grubu, Kontrol 1 Grubu, Deney 2 ve Kontrol 2 gruplarının başarı son test puanlarına ilişkin ANOVA testi sonuçları	53
Tablo 10. Deney 1 ve kontrol 1 gruplarının tutum ön test puanlarına ilişkin bağımsız gruplar t-testi sonuçları	54
Tablo 11. Deney 1 grubunun tutum ön test ve son test ortalama puanlarına ilişkin bağımlı gruplar t-testi sonuçları	55
Tablo 12. Kontrol 1 grubunun tutum ön test ve son test ortalama puanlarına ilişkin bağımlı gruplar t-testi sonuçları	55
Tablo 13. Deney 1 ve Kontrol 1 gruplarının tutum son test puanlarına ilişkin bağımsız gruplar t-testi sonuçları	56
Tablo 14. Deney 2 ve kontrol 2 gruplarının tutum son test puanlarına ilişkin bağımsız gruplar t-testi sonuçları	57
Tablo 15. Deney 1 grubu, Kontrol 1 grubu, Deney 2 ve Kontrol 2 gruplarının tutum son test puanlarına ilişkin ortalama sonuçları	57
Tablo 16. Deney 1 grubu, Kontrol 1 grubu, Deney 2 ve Kontrol 2 gruplarının tutum son test puanlarına ilişkin ANOVA testi sonuçları	58

GRAFİKLER DİZİNİ

Grafik 1. Deney ve Kontrol Gruplarında Yer Alan Katılımcıların Dağılımı	46
--	----

GÖRSELLER DİZİNİ

Görsel 1. Bireysel Blog örneği (zamzumblog.com, 2020).....	27
Görsel 2. Wiki Örneği (commons.wikimedia.org, 2020).....	27
Görsel 3. Etiketleme ve etiket bulutları (docplayer.biz.tr, 2020).....	28
Görsel 4. Canlı yer imi (RSS) (webtekno.com, 2020).	28
Görsel 5. Podcast (mobil113.com, 2020).....	28
Görsel 6. Video Paylaşım siteleri (static.techinside.com, 2020).....	29
Görsel 7. Solomon Dörtlü Grup Modeli (Babbie, 2008, sy. 258).....	48

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde, araştırmaya ilişkin problem durumu, problem cümlesi, araştırmanın önemi, problem cümlesi, alt problemler, sayıltılar, sınırlılıklar ve tanımlar yer almaktadır.

1.1. Problem Durumu

Sosyal bilgiler birçok bilimi içerisinde bulunduran, kapsayıcı ve ilköğretim öğrencilerine yönelik bir derstir. Sosyal bilgiler dersi öğretiminde yakından uzağa ilkesi gereği bireyin önce kendi çevresinin farkına varması daha sonra çevresinden hareketle dünyayı tanınması programın temel amaçlarından kabul edilmektedir (MEB, 2018, s.8). Sosyal bilgiler dersinin öğrencilere yaşadığı çevrenin ve dünyanın sahip olduğu coğrafi özelliklerin farkına varmaları ve bu özellikler dâhilinde yaşadığı çevredeki mevcut doğal kaynakları koruma ve etkili kullanma bilinci kazandırılmak istenmektedir. Buna bağlı olarak Sosyal bilgiler öğretiminde coğrafya konularının öğretimi önemli bir yer tutmaktadır.

21.yy. tüm boyutlarıyla insanların hayatlarını, yaşam tarzlarını; eğitim, politika, siyaset, kültür, teknoloji bağlamında çok yönlü bir değişime uğratmış ve bu değişim günümüzde de devam etmektedir. Yaşadığımız bu çağda aklımıza gelecek ilk gelişmeler, hayatımızı önemli ölçüde etkileyen bilgi ve teknolojilerde yaşanan değişimlerdir (Dikmen ve Tuncer, 2018, s.97). Teknoloji ve internetin gelişmesiyle birlikte eğitim-öğretim süreci de çok amaçlı bir boyut kazanmaktadır. Teknolojinin öğretim sürecinde aktif olarak kullanılması daha verimli öğrenme ortamlarının meydana gelmesini sağlamakta, ülkelerin eğitim politikalarını, okulları, öğretmen ve öğrencileri yeni uygulama ve gelişmelere yöneltmektedir (Bakioğlu ve Şentuna, 2001, s.10; Keleş, Öksüz ve Bahçekapılı, 2013, s.354; Özel, 2012, s.131; Tekin ve Polat, 2014, s.1255).

Teknoloji ve internetin gelişmesiyle birlikte eğitim-öğretim süreci de çok amaçlı bir boyut kazanmaktadır. Öğrenci profillerinin değişmesi, bilgiye ulaşma yollarının hızlanması ile birlikte bilgisayar teknolojilerinin eğitimde kullanılması zorunluluk haline gelmektedir (Yeşiltaş, 2016a, s.108). Özellikle teknolojiyle iç içe olan Z kuşağı öğrencileri için eğitimde teknolojinin kullanılması, öğretim sürecinin farklı zekâ alanlarına yönelik hazırlanması önem arz etmektedir (Korkmaz, Vergili, Çakır ve Uğur-

Erdoğmuş, 2019, s.17). Çünkü Z kuşaağı öğrencileri sadece kendilerine sunulan bilgileri almakla kalmayıp; bilgi üretmeye, paylaşmaya ve sorgulamaya önem verirler (Gürgil, 2019, s.730). Günümüzde ise teknolojik gelişmelere bağlı olarak öğrencilerin günlük yaşamında ve öğretimde Web 2.0 teknolojisi önemli hale gelmektedir (Ajjan ve Hartshorne, 2008, s.71). Web 2.0 ile kullanıcılar artık iki yönlü iletişime geçmişlerdir (Bozkurt, 2013, s.690). Bu durum ise işbirlikçi çalışmalarını ve Web 2.0 teknolojisinin yaygınlaşmasını sağlamaktadır (Alp ve Kaleci, 2018, s.58). Öğretmenler de Web 2.0 gibi teknolojik araç ve gereçleri yetenekleri doğrultusunda kullanarak eğitim ortamının zenginleşmesine katkı sağlarken (Orhan, Kurt, Ozan, Vural ve Türkan, 2014, s.68), öğretimde bireylere bilişim çağının gerektirdiği becerileri kazandırarak bilgiyi etkili kullanan bireylerin yetiştirilmesine fırsat tanımaktadır (Deperlioğlu ve Köse, 2010, s.341).

Bununla birlikte ilgili alan yazını incelendiğinde sosyal bilgiler eğitiminde coğrafya konularının Web 2.0 teknolojisi öğretiminin öğrenci tutumlarına ve akademik başarısına yönelik çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu çalışmada sosyal bilgilerde coğrafya konularının öğretiminde Web 2.0 teknolojisi kullanımının öğrencilerin akademik başarısına ve tutumlarına etkisi olacağı düşünölmektedir.

1.2. Problem Cümlesi

Sosyal bilgiler eğitiminde coğrafya konularının Web 2.0 teknolojileri kullanılarak öğretiminin öğrencilerin akademik başarı ve tutumlarına etkisi var mıdır?

Araştırma boyunca bu problem cümlesine cevap aranmıştır.

1.3. Araştırmanın Amacı

Yeni yüzyılla birlikte yaşanan teknolojik gelişmeler eğitimde de değişim ve dönüşümü kaçınılmaz hale getirmektedir. Günümüzün eğitim teknolojilerinde kullanılabilen araçların başında ise Web 2.0 teknolojisi uygulamalarının olduğu birçok araştırmaya konu olmaktadır. Horzum (2010, s.629) da öğretmenlerin Web 2.0 araçlarını eğitim sürecinde kullandıklarını özellikle branş öğretmenlerinin Web 2.0 uygulamalarında farkındalığının yüksek olduğunu belirtmektedir.

Özel olarak eğitim amaçlı hazırlanmayan Web 2.0 araçları, öğretme ve öğrenme ortamlarını yapılandırmacı eğitim anlayışına göre dizayn edebilecek birçok özelliği içerisinde barındırmaktadır (Ferdig, 2007, s.6). Web 2.0 teknolojisi ile eğitim

teknolojilerinde 'Eğitim 2.0' kavramı ortaya çıkmıştır. Shisbkovskaya ve Sokolova (2015, s.541) göre Eğitim 2.0 Web 2.0 teknolojilerinin eğitim sürecinde yoğun bir şekilde kullanılmaya başlanması ve Eğitim 1.0 yerine geçerek öğrencilerin aktif olduğu, ğretmen kontrolünün zayıfladığı, ortak çalışma alanının meydana geldiği açık bir öğrenme sistemi haline gelmiştir. Web 2.0 teknolojileri üzerine yapılan çalışmalardan hareketle bu teknolojinin eğitim sürecinde etkili olduğu ve birçok avantaj sağladığı; aktif öğrenmenin kapılarını açtığı ve yaşam boyu gelişime katkı sağladığı ifade edilebilir (Klamna,Chatti, Duval, Hummel, Hvannberg, Kravcik ve Scott, 2007, s.73).

Bu bağlamda alışmamızda Sosyal bilgiler dersinde coğrafya konularının ğretiminde Web 2.0 teknolojisi kullanımının öğrencilerin tutumlarına ve akademik başarılarına etkisinin ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır.

1.3.1 Alt Problemler

1. Deneysel işlem öncesi birinci deney ve birinci kontrol grubunda yer alan öğrencilerin başarı testi ön test ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark,

2. Deney grubu ğrencilerinin Sosyal bilgiler akademik başarı n test ve son test ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark,

3. Kontrol grubu ğrencilerinin Sosyal bilgiler akademik başarı n test ve son test ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark,

4. Birinci deney ve birinci kontrol grubu ğrencilerinin Sosyal bilgiler akademik başarı testi son test ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark,

5. İkinci Deney ve ikinci kontrol grubu ğrencilerinin Sosyal bilgiler akademik başarı testi son test ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark,

6. Birinci deney ve kontrol grubu ile ikinci deney ve kontrol grubunda yer alan ğrencilerin Sosyal bilgiler akademik başarı testi son test ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark,

7. Deneysel işlem öncesi birinci deney ve birinci kontrol grubunda yer alan öğrencilerin tutum testi ön test ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark,

8. Deney grubu öğrencilerinin Sosyal bilgiler tutum testi ön test ve son test ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark,

9. Kontrol grubu öğrencilerinin Sosyal bilgiler tutum testi ön test ve son test ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark,

10. Birinci deney ve birinci kontrol grubu öğrencilerinin Sosyal bilgiler tutum testi son test ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark,

11. İkinci Deney ve ikinci kontrol grubu öğrencilerinin Sosyal bilgiler tutum testi son test ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark,

12. Birinci deney ve kontrol grubu ile ikinci deney ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin Sosyal bilgiler tutum testi son test ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olup olmadığı alt problemlerimizi oluşturmaktadır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Gelişen eğitim teknolojileri ile birlikte sınıflar geleneksel sınıf modellerinden, öğrencilerin yaparak ve yaşayarak öğrendiği, aktif ve uygulamalı sınıf modellerine evirilmektedir. Web 2.0 uygulamaları zengin öğrenme ortamları sağlayarak eğitim-öğretim ve öğrenen-öğreten arasındaki etkileşimi, işbirliğini artırırken (Aşıksoy, 2018, s. 241), katkıya dayalı doğası ile de öğrenci merkezli çağdaş eğitim yaklaşımlarının daha fazla kullanılmasına olanak sağlamaktadır (Bower, Hedberg ve Kuswara, 2010, s.181). Web 2.0 teknolojilerinin en önemli özelliği kullanıcıların öğrenci ve öğretmenlerin sınıf dışına çıkarak; düşünce, proje ve bağlantıları dünya ile paylaşımlarına, iletişim kurmalarına, işbirliği yapmalarına fırsat tanınmasıdır (Horzum, 2011, s.605; Bryant, 2006, s.62). Web 2.0 uygulamaları bireylerin derse olan motivasyonlarını, ilgilerini olumlu yönde etkilemektedir (Efe-Aslan, Hark-Söylemez, Oral ve Efe, 2014, s.33). Bu kapsamda yaptığımız çalışmanın Web 2.0 teknolojilerinin öğrenci tutumlarına, akademik başarısına ve alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Alan yazın incelendiğinde Web 2.0 teknolojilerinin farklı ders ve sınıf düzeylerinde kullanımında öğrencilerin akademik başarısını ve ders tutumlarını olumlu yönde etkilediği tespit edilmiştir (Abou, Afach, Kiwan ve Semaan, 2018; Alp ve Deveci, 2018; Baş ve Turhan, 2017; Bolatlı ve Korucu, 2018; Bugawa ve Mirzal, 2018; Exarchon, Klonari ve Lambrios, 2015; Holcomb ve Beal, 2010; Korkmaz, Vergili, Çakır ve Uğur-Doğmuş, 2019; Mete ve Batıbay, 2019; Öztürk ve Tetik, 2015). Sosyal bilgiler

eğitiminde coğrafya konularının Web 2.0 teknolojisi ile öğretiminin öğrencilerin akademik başarı ve tutumlarını ortaya çıkarmaya yönelik hazırlanmış bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Bu noktadan hareketle Sosyal bilgiler eğitiminde coğrafya konularının Web 2.0 teknolojisi ile öğretiminin öğrenci tutum ve akademik başarılarına yönelik etkisini ortaya çıkarabilecek bir çalışmaya ihtiyaç duyulmuştur.

1.5. Sınırlılıklar

Bu Çalışma;

1. Araştırmamız 2019-2020 eğitim öğretim yılında Sivas'ta bir devlet okulunda öğrenim gören ortaokul 6.sınıf öğrencileriyle

2. Web 2.0 teknolojisi kullanımının 6.sınıf İnsanlar, Yerler ve Çevreler öğrenme alanında yer alan coğrafya konularının öğretimi ile

3. Veri toplama araçlarından elde edilen bulgularla sınırlıdır.

1.6. Varsayımlar

Bu araştırmada aşağıdaki sayıtlardan hareket edilmiştir.

1. Araştırmada kullanılacak veri toplama araçları ölçtükleri özellikler bakımından geçerli ve güvenilirlerdir.

2. Araştırmamıza katılan ortaokul öğrencilerinin ölçeklere samimi ve içten yanıt verdikleri varsayılacaktır.

3. Hazırlanan Web 2.0 teknolojisi ders materyalleri Sosyal bilgiler dersinde coğrafya konularının kazanımları ile uyumludur.

4. Çalışma grupları içerisinde yer alan öğrencilerin Sosyal bilgiler ders başarı ve derse karşı tutumları benzer olduğu söylenebilir.

1.7 Tanımlar

1) Bilgisayar Destekli Öğretim: Öğretim süreci içerisinde öğrencilerin bilgisayarlar ile etkileşim içerisinde bulunması, bilgisayarların öğretim aracı olarak etkin bir şekilde kullanılmasıdır (Erişen ve Çeliköz, 2010, s. 113).

2) İnternet Tabanlı Öğretim: E posta, dijital dosya aktarımı gibi internet odaklı imkanların eğitime aktarılması yöntemidir (Odabaş, 2003, s.24).

- 3) **Web:** Kullanıcılar tarafından internete konulan belgeler veya siteler arasında bağlantı oluşturulmasına, kullanıcıların siteler arasında özgürce bağlantıları tıklayarak dolaşmasına izin veren hipermetin sistemidir (Orhan ve Eyüboğlu, 2009, s.98).
- 4) **Web 2.0:** Kullanıcılar arasında bilgi ve fikirlerin aktif bağlantı yoluyla katılımını, işbirliğini ve paylaşılmasını sağlayan kişiselleştirilmiş iletişimdir (Mcloughlin ve Lee, 2007, s. 665).
- 5) **Harmanlanmış Öğrenme:** Sınıf içi yüz yüze öğrenme deneyimlerinin çevrimiçi öğrenme deneyimleriyle bütünleştirilmesidir. (Garrison ve Kanuka, 2004, s.96).

BÖLÜM II

2.KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde yer alan başlıklarda araştırmanın kuramsal yapısını meydana getiren kavramlara ve araştırma ile ilişkili ulusal ve uluslararası düzeyde hazırlanmış bilimsel çalışmalara yer verilmiştir.

2.1. Sosyal Bilgiler Öğretimi

Sosyal bilgiler öğretiminin tam olarak nerede başladığı bilinmemekle birlikte “*insanoğlu var olduğu andan itibaren hem fen hem sosyal bilimler eğitimi başlamıştır*” (Sönmez, 1998, s.7).

Sosyal bilgiler öğretiminin tarihsel gelişimine bakıldığında ‘sosyal bilgiler’ kavramı ilk olarak 1916 yılında ABD’de ortaya çıkmaktadır (Bilgili, 2010, s.19). 1916’da Ulusal Eğitim Birliği tarafından *Orta Öğretimde Sosyal Bilgiler* raporunun yayınlanmasıyla birlikte ‘sosyal bilgiler’ kavramı sıklıkla kullanılmaya başlanmıştır (Doğanay, 2008). Sosyal bilgiler kavramının ABD’de ortaya çıkmasında ki en önemli etken ise Amerikan toplumu içerisinde yaşanan çatışmalar, toplumsal karmaşalar ve sosyal değişimlerdir (Kılıçoğlu, 2009).

ABD’de 1930 ve 1940’lı yıllarda yeniden kurmacılık ve çocuk merkezli anlayışa göre uygulanmaya çalışılan sosyal bilgiler programı 1950’li yıllardan sonra tarih ve coğrafya olarak uygulanmıştır (Erden, tarihsiz). 1970’li yıllarda ise “yeni sosyal bilgiler” anlayışı çerçevesinde tarih ve coğrafyanın sosyal bilgiler içerisindeki ağırlığı azaltılarak; antropoloji, sosyoloji, ekonomi, siyaset bilimi ve sosyal psikolojiye gibi sosyal bilimlerin payı artırılarak disiplinler arası bir yapı ortaya çıkarılmıştır (Öztürk ve Otluoğlu, 2003). Bununla birlikte ‘yeni sosyal bilgiler’ anlayışı ile sosyal bilgiler kavramı sosyal bilimler yerine kullanılmıştır. (Doğanay, 2008). 1990’dan itibaren ise ABD Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi (NCSS), sosyal bilgiler öğretiminde; sosyal yapılandırmacı yaklaşıma göre disiplinler arası, toplulaştırılmış, tematik programı; problem çözme ve iş birlikli öğretimi ön plana çıkarmaktadır (NCSS, 2004).

Sosyal bilgiler öğretimi ABD dışında Japonya, Güney Kore, İzlanda, Danimarka (Bilgili ve diğ., 2010 s.20) ve Türkiye gibi ülkelerde de uygulanmaktadır.

Sosyal bilgiler öğretimi, sosyal bilgiler dersi kapsamına giren konular dikkate alındığında Türkler açısından İslamiyet'ten önceki dönemlere kadar götürülebilmektedir (Abanoz, 2014). Bu dönemde Türklerin sosyal hayatla ilgili bilgi, beceri, gelenek ve göreneklere bireylere aktarılırken, İslamiyet'le birlikte İslam dinini oluşturan temel bilgiler öğretilmeye çalışılmıştır (Kılıçoğlu, 2009).

Sosyal bilgiler öğretimine giren konular bir ders olarak ilk kez Tanzimat'la birlikte II. Abdülhamit Dönemi'nde (1876-1909) okutulmaya başlanmış, programda yalnızca Tarih ve Coğrafya derslerine yer verilmiştir. 1913 Tedrisat-ı İbtidaiye Kanun-u Muvakkati'nde ise Tarih ve Coğrafya dersleri dışında Malumat-ı Medeniye ve Ahlakiye ve İktisadiye ilköğretim programına konmuştur (Öztürk, 2012 s.3).

Cumhuriyetle birlikte ülkemizde eğitim programları toplumun ihtiyaçları, gelişimi ve ekonomik durumuna (Öcal ve Yakar, 2015) bağlı olarak oluşturulmuş zamanın ihtiyacına göre de değişimlere uğramıştır. 1924, 1926, 1936, 1948, 1962, 1968 ilkokul programları; 1990, 1998, 2005 sosyal bilgiler programı (Çatak, 2015) ve 2017 yılında (Taş ve Kiroğlu, 2018) programların değiştiği görülmektedir.

1924 programı yeni kurulan Türk devletinin ilk yıllarında yapılması dolayısıyla proje niteliğinde kaldığından iki yıl sonra değiştirilmiş: "*Altı yıldan beş yıla indirilen 1924 programında sosyal bilgiler dersinin kapsam ve hedefleri Muhasabat-ı Ahlakiye ve Malumat-ı Vataniyye, Tarih ve Coğrafya dersleri altında verilmiştir*". (Sönmez ve Kılıçoğlu, 2016).

1926, 1930, 1936 ve 1948 programlarında ise Tarih, Coğrafya ve Yurttaşlık Bilgisi dersleri tek disiplinli anlayışla verilmiştir (Öztürk ve Otluoğlu, 2003). 1962 İlkokul Program Taslağı yeni bir anlayış ortaya koyarak Tarih, Coğrafya ve Yurttaşlık Bilgisi derslerini tek çatı altında birleştirerek "Toplum ve Ülke İncelemeleri" dersini müfredata koymuştur (Güngördü, 2001, s.132).

1968 programı sosyal bilgiler dersi kapsamında önemli bir değişikliğe giderek "Toplum ve Ülke İncelemeleri" dersi yerine "Sosyal Bilgiler" adı ile 4. ve 5. sınıflarda yeni bir dersi ortaya koymuştur (Akpınar ve Kaymakçı, 2012). Türkiye'de sosyal bilgiler ders olarak ilk kez bu tarihte benimsenmiştir (Bilgili ve diğ., 2010, s.23).

12 Eylül 1980 Askeri Darbesi ile birlikte programlar üzerinde çalışmalar yapılmış ve sosyal bilgiler dersi tek disiplinli hale getirilerek "Milli Tarih" ve "Milli Coğrafya"

adıyla dönüştürülmüştür. Bu durum 1998 programıyla değiştirilerek “Sosyal Bilgiler” dersi programa dahil edilmiştir (Öztürk, 2012, s.4).

1998 yılından itibaren program çalışmalarına devam edilmiş, 2005 yılında pilot olarak uygulanan 2005-2006 yılıyla birlikte ülke geneline yayılan yeni program uygulamaya geçmiştir (Kılıçoğlu, 2009). Değişen ve gelişen bir dünyada zamanın ihtiyaçlarına yönelik sosyal, kültürel ve teknolojik anlamda zamana ayak uydurabilecek bireyler yetiştirmek amacıyla programların geliştirilmesi kaçınılmaz olmaktadır (Taş ve Kıroğlu, 2017) Bu kapsamda programlar 2017 yılında yenilenmiştir. Genel olarak bakıldığında 2017 sosyal bilgiler öğretim programınının 2005 öğretim programı üzerine inşa edildiği görülmektedir (Çoban ve Akşit, 2018).

2.1.1. Sosyal Bilgiler Öğretiminin Tanımı

Sosyal bilgiler dersinin genel ve herkes tarafından kabul edilebilecek bir tanımını yapmak oldukça güçtür (Öztürk ve Otluoğlu, 2003; Öztürk, 2012, s.3). Genel bir tanım olarak sosyal bilgiler; ilköğretim 4., 5., 6. ve 7. sınıflarda okutulan, farklı sosyal bilim disiplinlerini içerisinde barındıran, öğrenciye görelilik ilkesine bağlı olarak toplu anlayışla oluşturulmuş bir ilköğretim dersidir. Bununla birlikte karşımıza birçok tanımda çıkmaktadır.

Güngördü’ye (2001, s.130) göre sosyal bilgiler; geçmişten günümüze kültürel mirası, toplumun yaşam tarzını, özelliklerini bunların insanlara etkilerini fiziki ve sosyal çevreleriyle olan etkileşimlerini konu alan bir derstir. Sönmez (1998, s.7) ise sosyal bilgileri “toplumsal gerçekle kanıtlamaya dayalı bağ kurma süreci ve bunun sonunda elde edilen dirik bilgiler” olarak tanımlamıştır.

Erden (tarihsiz) sosyal bilgileri “*ilköğretim okullarında iyi ve sorumlu vatandaş yetiştirmek amacıyla, sosyal bilimler disiplinlerinden seçilmiş bilgilere dayalı olarak, öğrencilere toplumsal yaşamla ilgili temel bilgi, beceri, tutum ve değerlerin kazandırıldığı bir çalışma alanı*” olarak ifade etmektedir. Tay (2011) sosyal bilgileri, vatandaş yetiştirme amacına vurgu yaparak edebiyat, sanat ve sosyal bilimlerin disiplinler arası bütünleştirilmesiyle meydana getirilmiş bir ders olarak belirtmektedir.

Barr, Barth ve Shermis (1977, s.69) ise sosyal bilgiler kavramını, “*vatandaşlık eğitimi amacıyla insan ilişkileriyle ilgili bilgi ve deneyimlerin birleştirilmesi*” şeklinde tanımlamaktadır. Sosyal bilgilerin dünyada öncüsü olarak kabul edilen ABD Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi NCSS (1993, s.3) ise;

“Sosyal bilgiler, vatandaşlık yeterlikleri kazandırmak için sanat, edebiyat ve sosyal bilimlerin disiplinler arası bir yaklaşımla birleştirilmesinden oluşan bir çalışma alanıdır. Okul programı içinde sosyal bilgiler, antropoloji, arkeoloji, ekonomi, coğrafya, tarih, hukuk, felsefe, siyasal bilimler, psikoloji, din, sosyoloji ve sanat, edebiyat, matematik ve doğa bilimlerinden uygun ve ilgili içeriklerden süzülen sistematik ve eşgüdümlü bir çalışma alanı sağlar. Sosyal bilgilerin temel amacı, birbirlerine bağımlı, global bir dünyada, kültürel farklılıkları olan demokratik bir toplumun vatandaşları olarak kamu yararına bilgiye dayalı, mantıklı kararlar verebilme yeteneği geliştirmek için genç insanlara yardımcı olmak” olarak ifade etmektedir.

Ülkemizde sosyal bilgilerin en kapsamlı tanımlarından birisini ise Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) 2005 sosyal bilgiler öğretim programında yapmıştır. MEB (2005)’e göre sosyal bilgiler;

“Bireyin toplumsal var oluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimleri ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan; öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren; insanın sosyal ve fiziki çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği; toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilköğretim dersidir”.

2.1.2. Sosyal Bilgiler Öğretiminin Amaçları

Sosyal bilgiler öğretimi amaçlarını *“demokratik bir toplumda vatandaşlığın doğasından”* almaktadır (Deveci, 2005) ve temel amacı vatandaş yetiştirmek olarak ifade edilmektedir (Öztürk ve Otluoğlu, 2003). Barth ve Demirtaş (1997)’a göre ise sosyal bilgiler öğretiminin amacı bireylere problem çözme ve karar verme becerilerini kazandırmaktır.

NCSS (1993, s.3) sosyal bilgiler öğretiminin amacını küreselleşen dünyada kültürel farklılıkları bulunan bireylerin; demokratik bir toplumda vatandaşlık bilinciyle hareket ederek bilgiyi kullanan, mantıklı kararlar alabilen genç bireylere yardımcı olmaktadır.

MEB (2018, s.8) Sosyal Bilgiler Öğretim programının özel amaçları ise şu şekildedir:

1. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak vatanını ve milletini seven, haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren, millî bilince sahip birer vatandaş olarak yetişmeleri,

2. Atatürk ilke ve inkılaplarının, Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasındaki yerini kavrayıp demokratik, laik, millî ve çağdaş değerleri yaşatmaya istekli olmaları,

3. Hukuk kurallarının herkes için bağlayıcı olduğunu, tüm kişi ve kuruluşların yasalar önünde eşit olduğunu gerekçeleriyle bilmeleri,

4. Türk kültürünü ve tarihini oluşturan temel öge ve süreçleri kavrayarak millî bilincin oluşmasını sağlayan kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi gerektiğini kabul etmeleri,

5. Yaşadığı çevre ile dünyanın genel coğrafi özelliklerini tanıyarak insan ile çevre arasındaki etkileşimi açıklamaları ve mekânı algılama becerilerini geliştirmeleri,

6. Doğal çevrenin ve kaynakların sınırlılığının farkına varıp çevre duyarlılığı içerisinde doğal kaynakları korumaya çalışmaları ve sürdürülebilir bir çevre anlayışına sahip olmaları,

7. Doğru ve güvenilir bilgiye ulaşma yollarını bilen bireyler olarak eleştirel düşünme becerisine sahip olmaları,

8. Ekonominin temel kavramlarını anlayarak kalkınmada ve uluslararası ekonomik ilişkilerde millî ekonominin yerini kavramaları,

9. Çalışmanın toplumsal yaşamdaki önemine ve her mesleğin gerekli ve saygın olduğuna inanmaları,

10. Farklı dönem ve mekânlara ait tarihsel kanıtları sorgulayarak insanlar, nesnelere, olaylar ve olgular arasındaki benzerlik ve farklılıkları belirlemeleri, değişim ve sürekliliği algılamaları,

11. Bilim ve teknolojinin gelişim sürecini ve toplumsal yaşam üzerindeki etkilerini kavrayarak bilgi ve iletişim teknolojilerini bilinçli kullanmaları,

12. Bilimsel düşünmeyi temel alarak bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve üretmede bilimsel ahlakı gözetmeleri,

13. Toplumsal ilişkileri düzenlemek ve karşılaştığı sorunları çözmek için temel iletişim becerileri ile sosyal bilimlerin temel kavram ve yöntemlerini kullanabilmeleri,

14. Katılımın önemine inanmaları, kişisel ve toplumsal sorunların çözümü için görüşler belirtmeleri,

15. İnsan hakları, ulusal egemenlik, demokrasi, laiklik, cumhuriyet kavramlarının tarihsel süreçlerini ve günümüz Türkiye'si üzerindeki etkilerini kavrayarak yaşamını demokratik kurallara göre düzenlemeleri,

16. Millî, manevi değerleri ile evrensel değerleri benimseyerek erdemli insan olmanın önemini ve yollarını bilmeleri,

17. Ülkesini ve dünyayı ilgilendiren konulara duyarlılık göstermeleri,

18. Özgür birer birey olarak fiziksel, duygusal özelliklerinin; ilgi, istek ve yeteneklerinin farkına varması amaçlanmaktadır.

2.2. Bilim Olarak Coğrafya

İnsan ve mekân ilişkilerini inceleyen bir bilim dalı olan coğrafya (Emekli, 2006, s.52) Yunanca geo (yer) ve graphe (tasvir, yazı ve şekille anlatmak) kavramlarının birleştirilmesiyle geographica (coğrafya) ismini almıştır (Doğanay ve Doğanay, 2014, s.2).

Coğrafya, temelde doğal çevreyi, insan ve mekân arasındaki ilişkiyi çok boyutluluk çerçevesinde ele alması, değerlendirilmesine imkân sağlayan unsurları içinde barındırması, bilimin ortak özelliklerinden olan *“farklı bakış açıları ve çeşitli yöntemlerle analiz edilerek ulaşılan verilerin bilimsel bir disiplinde değerlendirilerek sunulması”* noktasında birçok bilim dalına göre daha avantajlıdır (Özçağlar, 2003). Yeryüzündeki doğal, beşeri ve ekonomik olayları, bu olayların insanoğlu ile ilişkilerini (Doğanay, 1993, s.130), ilgi, bağımlılık ve nedensellik prensipleri çerçevesinde ortaya koyan coğrafya, bu prensiplerle açıklanan olay ve olguların, belli bir alanda gösterdiği yayılışı ve dağılışı da ele alır.

İnsanın ve yaşadığı çevrenin karşılıklı bir şekilde birbiri üzerinde nasıl bir etki oluşturduğu coğrafyanın ve coğrafyacının temel çıkış noktasıdır (Erinç, 1973, s.11). Bu sebeple insanoğlunun tüm etkinlikleri ve bu etkinliklerin çevreyle olan ilişkileri coğrafya biliminin incelediği konular içerisinde yer almaktadır. Buradan hareketle coğrafya, insanın doğayla

ilişkisinden meydana gelen doğal, beşeri ve ekonomik faaliyetler sonucunda karşılaşılan karmaşık problemlere kendine özgü birtakım ilke ve yöntemlerle çözüm üretmeye çalışır (Elibüyük, 1997, s.110). Coğrafya biliminin başvurduğu yöntemlerden biri de yeryüzünde mevcut olan coğrafi olgu ve olayları açıklarken kavramlar kullanmasıdır (Barth ve Demirtaş, 1997). Bu kavramların ya da başlıkların kullanılması ulaşılan bilgilerin sınıflandırılmasını, değerlendirilmesini ve sunulmasını kolaylaştırmaktadır. Temelde karşılaşılan en bariz kavramlar ise fiziki coğrafya ve beşerî coğrafya kavramlarıdır.

Fiziki coğrafya yaşanan çevrenin fiziksel özelliklerini incelerken beşerî coğrafya insanın yaşadığı bu fiziki çevrede gerçekleştirdiği faaliyetleri ele almaktadır (Erinç, 1973, s.12). Bunların yanı sıra kültürü de inceleyen coğrafya *“Kültür insanın doğa karşısında doğayla birlikte yaşamını sürdürebilmesi için ürettiği her şeydir”* (Güvenç, 1994, s.48) bakış açısını bilimsel faaliyetleri sırasında da sürdürmektedir.

Yukarıda açıklanan coğrafya bilimi ve coğrafya biliminin özelliklerinden hareketle insanların yaşadığı doğal çevreyi ve bu çevre ile olan ilişkisini sağlıklı bir şekilde öğrenmesi ve hayata aktarması coğrafya eğitiminin önemini arttırmaktadır. Coğrafya eğitimi, *“Doğal ve beşerî dünya hakkındaki problemleri farklı bakış açıları ile incelemeyi ve farklı ölçekler kullanarak bunlara cevap bulmayı sağlar”* (Çifçi, 2016, s.10).

Milli Eğitim Bakanlığı (2005) coğrafya öğretim programında, coğrafya eğitimi;

“Öğrencileri sık sık gerçek hayat problemleri ve çelişkili durumlarla karşılaştırmalı ve karşılaştıkları problemleri çözümede edindikleri bilgi ve becerileri kullanabilmelerini sağlamalıdır. Örneğin, bilmedikleri bir şehirde yer bulmak için haritaya başvurmak, ev satın alırken evin konum analizini yapmak, mahallesinde karşılaştığı bir çevre sorununa çözüm üretmek veya bir fabrikanın kapatılması kararını tartışmak gibi gerçek hayatla bağlantılı olarak konular işlenmelidir” şeklinde açıklamıştır.

2.3. Sosyal Bilgilerde Coğrafya Öğretimi

Öğrencilerin yaşadıkları çevrenin farkında olarak, sorgulama becerilerini geliştirmek ve gözlem yapmalarını sağlamak sosyal bilgiler eğitiminde önemli yer almaktadır. Bunun yanı sıra toplumlar arasında tarih boyunca siyasi mücadelelere sebep olan doğal

kaynaklar, potansiyeller ve imkanlarında öğrenciler tarafından bilinmesi gerekmektedir. (Akkuş ve Meydan, 2013, s.15). Bunun için de öğrencilerde mekânı algılama becerisi de sosyal bilgiler programında yer alan coğrafya konuları ile geliştirilmek amaçlanmıştır (Akengin, Tunç, Kaya, Bengiç ve Sargın, 2010, s.82).

Günümüzde de doğal kaynakların hızla tükenirken nüfusun hızla arttığı düşünüldüğünde doğal çevre duyarlılığının bireylere kazandırılması daha da hayati bir önem taşımaktadır. Doğal çevre bilincinin kazandırılması için öncelikle bireylerin yaşadıkları çevrenin yeryüzü şekilleri, nüfus özellikleri, ekonomik özellikleri, sahip olduğu doğal ve beşeri özellikler gibi coğrafi unsurları tanımaları gerekmektedir.

Coğrafya programında coğrafya eğitimi ile öğrencilere;

“Çevrelerini ve yurdunu tanıtmak, Türkiye'nin yakın ve uzak ülkeler ile dünya milletleriyle olan ilişkileri hakkında genel bilgi kazandırmak, gerekli plân ve kroki, harita ve grafik bilgileri kazanarak onlardan yararlanabilir hale gelebilmek, İnsanların birbirleriyle ve coğrafi çevreleriyle karşılıklı etkilerini, insan topluluklarının yaşama şekillerini ve geçinme yollarını incelemek. Çevre korunmasının günümüz ve gelecek için önemini kavratmak” amaçlanmıştır (Ünlü, 2014, s.221).

2.3.1. 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Coğrafya

-Yaşadığı çevre ile dünyanın genel coğrafi özelliklerini tanıyarak insan ile çevre arasındaki etkileşimi açıklamaları ve mekânı algılama becerilerini geliştirmeleri,

-Doğal çevrenin ve kaynakların sınırlılığının farkına varıp çevre duyarlılığı içerisinde doğal kaynakları korumaya çalışmaları ve sürdürülebilir bir çevre anlayışına sahip olmaları.

Özel amaçlarının coğrafya odaklı özel amaçlar olduğu görülmektedir. Bu amaçlardan yola çıkarak sosyal bilgiler dersinin öğrencilere yaşadığı çevrenin ve dünyanın sahip olduğu coğrafi özelliklerin farkında olmaları ve bu özellikler dâhilinde yaşadığı çevredeki mevcut doğal kaynakları koruma ve etkili kullanma bilinci kazandırılmak istenmektedir.

Sosyal bilgiler dersi programında yer alan İnsanlar Yerler ve Çevreler öğrenme alanında bu kapsamda amaçların gerçekleştirilmesine olanak sağlayan kazanımlar mevcuttur. Bu öğrenme alanının yanı sıra Üretim, Dağıtım ve Tüketim alanı da sınırlı ekonomik kaynakların etkili kullanılarak mevcut kaynakların korunması bilincini kazandırmaya yönelik kazanımlar yer almaktadır

Sosyal bilgiler dersinde yer alan coğrafya ile ilgili öğrenme alanları ile ilgili temel bilgiler Milli Eğitim Bakanlığı 2018 yılında yayınlanan öğretim programına göre aşağıda verilmiştir (MEB, 2018, s.11). İnsanlar, Yerler ve Çevre öğrenme alanı coğrafya konularının doğrudan yansıtıldığı; Üretim, Tüketim, Öğrenme ve Küresel Bağlantılar öğrenme alanları ise coğrafya ile dolaylı yoldan ilişki içerisindedir.

İnsanlar, Yerler ve Çevreler Öğrenme Alanı:

“İnsan yaşamı için gerekli mekânsal temel bilgi, beceri ve değerleri öğrencilere kazandırmayı amaçlayan bu öğrenme alanı, temelde coğrafya odaklıdır. ‘İnsanlar, Yerler ve Çevreler’ öğrenme alanı ile insanın çevresi ve etkileşimini tanımak, bu konuda çeşitli beceri ve değerleri kullanarak bu etkileşimin neden ve sonuçlarını anlamak ve geleceğe yönelik bireysel ya da toplumsal bakış açısı kazandırabilmek amaçlanmaktadır. İnsan, yer ve çevre etkileşimi, geniş ve renkli bir yelpaze oluşturur. Günümüzün teknolojik gelişmeleri sonucunda insanlar tüm dünya ile iletişim kurabilmekte, bu sayede etkilemekte ve etkilenmektedirler. “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” öğrenme alanı sayesinde Sosyal Bilgiler dersinin okutulduğu bütün sınıf düzeylerinde öğrencilere araştırma, çevre okuryazarlığı, değişim ve sürekliliği algılama, gözlem, harita okuryazarlığı ve mekânı algılama becerilerinin kazandırılması hedeflenmiştir. Öğrenciler bu alana, basitten karmaşığa, yakından uzağa ve bulunduğu yerden çevreye doğru açılan ve gittikçe kompleks bir hâl alan bir yaklaşım ile dâhil edileceklerdir” (MEB, 2018, s.11).

Üretim, Dağıtım ve Tüketim Öğrenme Alanı:

“Bu öğrenme alanının temelini öğrencilerin girişimci ve bilinçli tüketiciler becerilerinin geliştirilmesi oluşturur. Ülke ekonomisinde kaynakların sınırlı olduğunu kavramaları, mevcut kaynakları korumak gereğinin önemine inanmaları, kendi ekonomik yaşantısını diğerlerinininkiyle karşılaştırarak farklılıkları ve benzerlikleri ortaya koymaları, yaşadığı yerin ekonomik koşullarını inceleyip bu koşulları geliştirmek için çaba göstermeleri beklenmektedir. “Üretim, Dağıtım ve Tüketim”, ekonomiyle ilgili konuların tipik temasıdır. Öğrenciler üretim, dağıtım ve tüketim ile ilgili temel kavramları öğrenir. Öğrencilerin meslekleri tanıyarak ilgi duyduğu mesleklerin gerektirdiği özellikleri bilmesi hedeflenmiştir” (MEB, 2018, s.11).

Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı:

“Günümüzde inançlar, fikirler, insanlar, sermaye, bilgi, teknoloji, kültürel ve siyasi sınırları aşarak küresel boyutta hareket hâlinindedir. Böyle bir dönemde devletler de kendisi dışındakilerle bir yandan iş birliği yaparken diğer taraftan rekabet etmektedirler. Öğrencilerin bu ilişkileri kavrama ve değerlendirme konusunda bilinçli karşılaştığı sorunlara çözüm üretebilen etkin ve sorumlu Türk vatandaşları yetiştirmek amaçlanmaktadır” (MEB, 2018, s.12).

2.4. Eğitim ve Teknoloji

Hayatın her aşamasına gün geçtikçe egemen olan internet teknolojileri, eğitim alanında da önemli bir etken haline gelmektedir (Erturgut, 2008, s.79). Teknoloji, bilgi ve iletişim faktörlerini geniş çaplı etkileyerek, toplumu enformatik bir yapıya doğru götürmektedir (Aktaş, 2007, s.183). Popülist televizyon programları, web siteleri, gazete, dergi ve sinema gibi iletişim metotları, teknolojiyi, bireyler için vazgeçilmez hale getirmektedir (Yılmaz ve Horzum, 2005, s.119). Bu vazgeçilmezlik eğitimi de kapsamaktadır. Eğitim teknolojisi kavramı ilk olarak 2. Dünya savaşı sonrasında, psikoloji alanında yapılan öğrenme ve iletişim odaklı çalışmalar neticesinde ortaya çıkmıştır (Alkan, 1977).

Eğitim teknolojisi bugün ise üç sacayağı üzerine oturtulmaktadır. Birincisi; teknoloji okuryazarlığını arttırmayı amaçlamak, ikincisi; bilim ve teknik eğitim bakımından donanımlı uzmanlar yetiştirmeyi sağlamak, üçüncüsü; eğitimde teknoloji kullanımını yaygınlaştırmak için teknolojiyi eğitime entegre etmektir (Alkan, 1998). Değişen ve dönüşen zaman, eğitimi değişime zorlamaktadır. Bu zorlayıcı değişimin en önemli faktörü teknolojidir. Teknoloji, hızlı ve karşı konulmaz bir biçimde hayatın her alanına dahil olmaktadır. Bununla beraber teknolojinin geliştiği hız nispetinde eskidiği de bir gerçektir. Teknoloji de yaşanan bu gelişmeler eğitimde teknoloji kullanımını da zorunlu kılmaya başlamıştır (Gedik, Sönmez ve Yeşiltaş, 2019, s.188). Bundan dolayı eğitime entegre edilen teknoloji, bu hızlı değişim de göz önünde bulundurularak desteklenmeli ve kaynakların dönemin şartların uygun şekilde etkili ve verimli kullanılması sağlanmalıdır (Topuz, Göktaş, 2005, s.109). Nitekim bilgisayar, robot ve uydu bilimi de sorunların çözümünü kolaylaştırmak için ortaya çıkmış buluşlardır (Goetsch, 1984, s.192).

Bilim ve teknoloji alanındaki bu hızlı ve olağanüstü değişim, bireyleri ve haliyle de toplumu da aynı oranda etkilemektedir (Dağhan, Kalaycı ve Seferoğlu, 2011, s.2).

Çünkü teknoloji, toplumu etkilemekle birlikte toplumdaki sosyal, ekonomik ve hatta politik dengeleri bile değiştirmektedir (Bacanak, Karamustafaoğlu ve Köse, 2003, s.192). Türkiye ise bu teknolojiyi yani “bilgi teknolojisini” 2005 yılında yapılandırmacı eğitim ile birlikte uygulamaya koymuştur (Yeşiltaş, 2016b, s. 2389). OECD, yayınladığı bir raporda “ülkelerin çoğu; yüksek kalitede öğrenme ve öğretim hizmeti sağlamak, bireyleri modern toplumun gerekliliklerine göre donatmak ve onların sosyal ve ekonomik başarılarını artırmak için okullara önemli ölçüde BT yatırımı yapmaktadır” ifadelerine yer vermiştir (Milli Eğitim Bakanlığı Projeler Koordinasyon Merkezi Başkanlığı, 2007, s.1). Bu yatırımın karlılığını bulabilmesi için şüphesiz, eğitimin vazgeçilmez unsuru olan öğretmenlerin, teknolojinin olağanüstü değişimine ayak uydurması ve öğrencileriyle iletişim kurarken çeşitli yollar benimsemesi önem taşımaktadır (Özdil, 1979). Zira öğretmenler, eğitim programlarının uygulayıcısıdır ve eğitimin kalitesinin belirlenmesinde, sistemin başarı endeksinin ortaya çıkmasında oldukça önemli bir rol ifa etmektedirler (Mahiroğlu, 2009, s.375). Bununla beraber eğitimin öğretmenlerden birtakım beklentileri vardır (Yücel, 1997, s.37), bu beklentileri şu şekilde sıralamıştır:

- Bilgiyi temel olarak alan bir eğitim programı eğitimde kullanılmalıdır.
- Serbest düşünen, tartışabilen bir toplumun oluşturulmasına çalışılmalıdır.
- Eğitimde çocuklara daha fazla düşünme, tartışma ve araştırma ortamı sağlanmalıdır.
- Yetişkinlerin eğitimi ve teknolojiye adaptasyonuna yönelik sürekli eğitim programları hazırlanıp uygulanmalıdır.

Eğitimde öğretmenlerin rolünde teknoloji konusunda teknopedagoji kavramı da önem taşımaktadır. Teknopedagoji, öğretimi yapılan alanın teknoloji vasıtasıyla nasıl öğretileceğini, diğer disiplinlerle nasıl ilişki kurulacağını ve dersin içeriğinin teknoloji ile nasıl bütünleştirileceğini bilmeyi kapsamaktadır (Türk Eğitim Derneği, 2009, s.1). Teknoloji, hızlı ve kapsayıcı gelişimi nedeniyle Tıp teknolojisi, Tarım ve ilgili biyoteknoloji, Enerji ve güç teknolojisi gibi birçok alanda kullanılabilir. Bunun yanında teknolojinin etkileri ve fonksiyonu da birçok alt dal şeklinde araştırmalara konu olmakta ve ayrı birimler oluşturulmaktadır.

2.4.1. İnternet Tabanlı Öğrenme

Çağın şartları gereği bilgisayar teknolojisi hayatın her sahasına yayılmış ve eğitimde de teknolojinin kullanımına dair yeni yeni yaklaşımlar ortaya çıkmıştır (Tüysüs ve Aydın, 2007, s.81). Bu yaklaşımlar, bireylerden beklenen çağa uygun davranışları

şekillendirmeye yönelik olarak teknolojinin eğitim öğretime fazlasıyla dahil olmasını sağlamıştır (Demirli, 2002, s.185). Web ortamında her türlü bilgiye erişim kolaylığı sağlansa da her geçen gün değişen ve yenilenen bilgileri takip etmek zorlaşmaktadır (Kesim,2002). Bu zorluğu en aza indirmek ve sağlıklı bilgiye ulaşılmasını sağlamak amacıyla internet teknolojilerinden yararlanmak gerekliliği kaçınılmaz hale gelmiştir. Bu da küreselleşen dünyada bu gelişime kayıtsız kalmayı imkânsız kılmaktadır. Dolayısıyla internet teknolojileri bu konuda büyük önem taşımaktadır. İnternet teknolojilerinin eğitime aktarılması da kaçınılmaz bir gerçek ve sorumluluktur.

Günümüzde dünya nüfusunun artmasına bağlı olarak öğrenci sayısının hızla artması, buna karşın öğretmen sayısının azlığı teknolojiyi eğitime dahil ederek olası yetersizlikleri ortadan kaldırmayı gerektirmektedir. Bu da bilgisayar başta olmak üzere değişik öğretim teknolojilerinin eğitim sürecine dahil edilmesiyle mümkün olmaktadır (Alkan,1998). Geline noktada internet ortamlarında “sanal okul” yahut da “sanal kampüs” adı verilen eğitim teknolojilerine ait gelişmeler ortaya çıkmıştır (Türker ve Yaylak, 2011, s.154). Çünkü artık bilginin kâğıt, radyo, televizyon gibi geleneksel yöntemlerle yayılması ortadan kalkmış, ileri düzey internet teknolojileri devreye girmiştir (Gülbahar, 2009, s.28).

Nitekim araştırmalar da doğrudan yüz yüze eğitim ya da doğrudan internet üzerinden eğitim yerine ikisinin karışımı olan web tabanlı eğitimin oldukça faydalı olduğunu ortaya koymaktadır (Reasons, 2004, s.4). “*Web üzerinden yapılan öğretime genel olarak ‘Web Tabanlı Öğretim’ diğer bir ismiyle ‘İnternet Tabanlı Öğretim’ adı da verilmektedir*” (Mc Manus, 1996, s.12). Başka bir tanımla da internet tabanlı eğitim, e posta, dijital dosya aktarımı gibi internet odaklı imkanların eğitime aktarılması yöntemidir (Odabaş, 2003, s.24). Web tabanlı eğitim, öğretim çerçevesinin genişletilmesinin ve yüksek verim sağlanmasının en etkili yoludur (Kumar, 1998, s.8). Günümüzde çoğunluğu Amerika’da olmak üzere 2.2 milyondan fazla öğrenci bu tip internet tabanlı eğitimden faydalanmaktadır. Bu sayısının ilerleyen süreçte yüz milyonlara ulaşması beklenmektedir (Türkoğlu, 2001). Türkiye ise eğitim alanındaki fırsat eşitliği sorunu ve kaynakların dengesiz dağılımı sorunu nedeniyle web tabanlı eğitim alanında henüz istenilen seviyeye ulaşamamıştır (Turan ve Barış, 1999, s.155). Örneğin Türkiye’de öğrenciler sosyal bilgiler dersini ezber dersi olarak görmekte ve içeriğin ağırlığı nedeniyle dersle yaşam arasında bir köprü kuramamaktadır. Bunun en önemli nedeni olarak da kitap merkezli, çağdaş yaşamın gerekliliklerinden yoksun bir

eğitim verilmesi görülmektedir (ztrk ve Otluoğlu, 2002, s.177). Bu gibi sorunların önüne geçmek için web tabanlı eğitim oldukça önemli bir fırsattır. Çünkü eğitim kurumlarının en önemli görevlerinden biri öğrenciyi topluma kazandırmak ve onu etkili bir vatandaş olarak yetiştirmektir (ztrk ve Ada, 2006, s.96). Bu noktada web tabanlı öğretimin bir diğer ayağı uzaktan eğitim de kullanılabilir. Uzaktan eğitim, ğretmen ve öğrencinin farklı ortamlarda bulunsalar bile internet ortamında bir araya gelmelerine olanak tanıyan bir eğitim metodudur (Oran ve Karadeniz, 2007, s.167) “Uzaktan eğitimde tanımlanabilecek üç alt öğe vardır; öğrenen, ğretmen ve iletişim metodu.” (Moore, 1973, s.662). Ayrıca, mobil öğrenme imkanı ile de sınıf ortamına bağımlı kalmadan eğitim yapabilme imkanı da doğmaktadır (Seppala ve Alamaki, 2003, s. 331).

2.4.2. Harmanlanmış ğrenme

Teknolojinin gelişmesi insanların hayatlarını yeniden düzenlemesini gerektirmiştir. Bu durum ülkelerin eğitim politikalarına etki etmiş, eğitim planlamalarının revize edilmesini zorunlu kılmıştır. Teknolojinin her alanda kullanılması eğitimin de tüm alanları etkilemesi, teknoloji ve eğitimin birey ve toplum yaşantısında vazgeçilmez bir öğe haline gelmesine sebep olmaktadır (Yeşiltaş ve Kaymakcı, 2014, s.315). Web ortamında sunulan hizmetler, insan etkileşiminin dijital ortama taşınmasını sağlamıştır. İletişimin e posta vb. ortamlarda sağlanması ğretim ortamlarına da etki etmiştir (nsal, 2012, s.2). Öğretim ortamında çıktıların artması için kullanılan yaklaşımların i içe giren bir yapı çerçevesinde vermek önemli hale gelmiştir (Driscoll, 1999, s.22). Öyle ki birden fazla metodun (uzaktan, internet tabanlı, yüz yüze) bir arada kullanıldığı ğretim ortamlarına daha fazla ihtiyaç duyulacağı öngörülmüştür (Fook ve dig, 2005, s.125). Bu noktada *harmanlanmış ğretim* kavramına dair yapılan tanımlara gz atmakta fayda vardır:

Eğitim ortamında ğretmen – ğrenci etkileşimi sürecin verimli olması için önemli bir etkidir. Kalıcılığın sağlanması, başarının artması gibi çıktılarda etkileşim başat bir rol oynamaktadır (Anderson, 2006, s.143). Bu noktada kişilerin etkileşimiyle birlikte tekniklerin de etkileşimi devreye girmektedir. İnsani yöntemlerin teknolojik yeniliklerle birlikte kullanılması “harmanmış ğretim” ismiyle ilk kez Amerikan alan yazınında yer almıştır (Gynther, 2005). Horton (2000, s.3) harmanlanmış ğretilmi tanımımlarken internet tabanlı öğrenme ile ğretim ortamının kazanımlarının birleşerek olumlu sonuçlar alınmasına vurgu yapmıştır. Öte yandan harmanlanmış öğretimin tek bir

metot kullanılarak minimize edilmiş öğretim ortamından ayırmak gerekmektedir (Singh ve Reed, 2001). Bu tanımlardan hareketle harmanlanmış öğretim; bilgisayar tabanlı öğrenme ile yüz yüze öğretimin bir etkileşime girerek oluşan yeni öğretim stili olarak özetlenebilir.

Zhang (2008, s.254) harmanlanmış öğretim tekniğinin özelliklerini şu şekilde sıralamıştır:

-Harmanlanmış öğrenme çok geniş kitlelere hitap etme yetisine sahiptir. Bu güç, kişisel öğrenmelere de imkân vermiştir. Maliyet açısından da harmanlanmış öğrenme bir avantaj sağlamaktadır.

-Harmanlanmış öğrenme öğrencilere etkinlikler esnasında enek seçenekler sunmaktadır. Erişimin kolaylığı da bu yönden etkilidir.

-İletişim ögesi harmanlanmış öğrenmede başat bir rol oynamaktadır. Kitleler halinde bir iletişim ağını mümkün kılmaktadır.

-Harmanlanmış öğrenme etkileşimli bir sınıf ortamı sunarken öğrenenin aktif olduğu bir sürece katkı sunar. Bu noktada eğiticiler rehber konumunda yer alır.

-Harmanlanmış öğrenme temelde yüz yüze eğitim ile birlikte günümüzün gelişmelerini birleştirmek demektir. Öğrencilerin sınıf ortamında farklı etkinliklerle sosyalleşmesini mümkün kılar.

Öğrenciler, hayatlarının büyük bir bölümü kapsayan teknolojinin öğrenme ortamlarında olmasını talep etmektedir; ders etkinliklerinin, ödevlerin, değerlendirmelerin vs. web siteleri, mobil uygulamalar aracılığıyla yapılmasını daha faydalı bulmaktadır (Uluyol ve Karadeniz, 2009, s.81). Bu durum öğretim ortamının harmanlanmış öğretim süreçlerine göre düzenlenmesini gerektirmiştir. Öğretim ortamının öğrencinin denetim odaklarına uygun olarak düzenlemek onların sürece daha aktif bir şekilde katılımını beraberinde getirecektir (Bağcı ve Yalın, 2018, s.564). Öğretmenlerin öğretim ortamını harmanlanmış öğretime uygun olarak tasarlarlarken amaçlamaları gereken ilkeleri Osguthorpe ve Graham (2003, s.229) şöyle maddelemiştir:

“(1)Pedagojik zenginlik (*Pedagogical richness*), (2)Bilgiye erişim (*Access to knowledge*), (3)Sosyal etkileşim (*Social interaction*), (4)Öğrenen kontrolü (*Personal agency-Learner control*), (5)Maliyet etkililiği (*Cost effectiveness*) ve (6)Revizyon:Yeniden gözden geçirip düzeltme kolaylığı (*Ease of revision*).”

Öte yandan öğrencilerin harmanlanmış öğretimde en sık karşılaştıkları sorunlar arasında bilgisayar ve internet sınırlılığı ifade etmelerini de göz ardı etmemek gerekmektedir (Dikmenli ve Ünaldı, 2013, s.340).

Harmanlanmış öğretim süreci değişik şekillerde organize edilebilir. Graham (2006, s.9), bu tekniğin uygulanmasını dört maddede ifade etmiştir:

*“1. **Etkinlik düzeyinde harmanlama** (activity-level blending): belirli bir ya da birkaç öğrenme etkinliği için yüz yüze öğretim ve bilgi iletişim teknolojilerinin harmanlanmasıdır.*

*2. **Ders düzeyinde harmanlama** (course-level blending): En sık görülen harmanlama yöntemidir. Bu uygulamada yüz yüze öğretim etkinlikleri ağırlıkta olup, uzaktan öğrenme etkinlikleri, ders boyunca metodolojik olarak bir araya getirilir.*

*3. **Program Düzeyinde** (program level), klasik yüz-yüze eğitimlere çevrim-içi etkinliklerin yardımcı nitelikte desteklendiği modeldir.*

*4. **Kurumsal Düzeyde** (institutional level), çevrim-içi etkinliklerin kursun tamamında kullanılmasının zorunlu olduğu ya da yüz-yüze etkinliklere hiç yer verilmeden tamamında tercih edildiği modeldir.”*

Harmanlanmış öğretim farklı yöntemlerden yeni teknikler devşirirken eğitim sürecine olan katkılar şöyle sıralanabilir (Wilson ve Smilanich, 2005): eğitimi sınıf ortamından daha geniş bir çevreye yaymak, basitleşmiş uygulama yöntemleriyle sağladığı kolaylık, sağlamış olduğu katkıya göre maliyetinin düşüklüğü, mesleki olarak olumlu çıktılar, günümüz eğitim ihtiyaçlarına cevap verebilmesi, modern eğitim anlayışı.

2.4.3. Bilgisayar Destekli Öğretim

Teknolojinin gelişmesiyle birlikte internet ve bilgisayar kullanımı eğitimde birbirlerinin tamamlayıcısı konumuna gelmiştir. Bilgisayarın eğitimde kullanımına ilişkin çalışmalar ise 1950’li yıllara kadar dayanmaktadır (Güleli, 2015, s.30). Çünkü teknoloji ile zenginleştirilmiş bir öğretim süreci öğrenci ve öğretmen arasındaki etkileşimi artırarak daha canlı öğrenme ortamları meydana getirmektedir (Afşin, 2015, s.7). Yeni nesil açısından internet ve bilgisayar kullanımı küçük yaşlardan itibaren başlamakta ortaokul, lise ve lisans düzeyinde ise kullanım oranları oldukça yüksektir (Demir, 2016, s.13). Buradan hareketle eğitimin en temel ilkelerinden birisi olan “öğrenciye görelilik ilkesi”, Z kuşağı olarak adlandırılan yeni nesil açısından öğretimde bilgisayar kullanımını kaçınılmaz hale getirmektedir. Ayrıca eğitim ortamının verimini artırmak için eğitimde bilgisayardan destek almak (Yeşiltaş ve Turan, 2015, s.2) neredeyse zorunluluk olmuştur.

Öğretim sürecinde bilgisayar kullanımına genel olarak 'bilgisayar destekli öğretim' adı verilmektedir. Bilgisayar ve bilgisayara bağlı gelişen teknolojiler öğretim materyali sunmasıyla birlikte öğretim etkinliklerinin çeşitliliğine ve artmasına katkı sağlamaktadır (Yeşiltaş, 2016c, s.178). Tankut (2008, s.17), bilgisayar destekli öğretimi; öğretim esnasında bilgisayarların etkin olarak süreçte yer alması, bir öğretim ortamı aracı olması ve öğrencilerin bilgisayar ile iç içe olması şeklinde ifade etmektedir. Demirel (2004) öğretimde bireyselliğe vurgu yaparak öğrencilerin kendi hızlarına göre özel yazılımlarla yapılan öğretim şekli ve uygulamaları olduğunu belirtmiştir. Yalın (2020, s.164) ise öğretimi desteklemek amacıyla bilginin verilmesi ve pekiştirilmesi amacıyla bilgisayar programlarının kullanılması olarak ifade etmiştir.

Araştırmacılar tarafından bilgisayar destekli öğretime yönelik tanımlar aşağıdaki gibi verilmiştir:

Kol (2012, s.43), "*Bilgisayar destekli eğitimin bir alt kavramı olan bilgisayar destekli öğretim (BDÖ), bilgisayar ve iletişim teknolojileri ile öğrenme-öğretme süreçlerinin desteklenmesidir.*"

Senemoğlu (2012, s.427), "*Öğrencilerin programlı öğrenme materyalleri ile bilgisayar kullanarak etkileşimde bulunduğu; diğer bir deyişle, bilgisayar programları aracılığıyla öğrenmeyi gerçekleştirdiği, öğrenmelerini izleyip kendi kendini değerlendirebildiği bir öğretim biçimidir.*"

Uşun (2013, s.36), "*Bilgisayarın öğretimde öğrenmenin meydana geldiği bir ortam olarak kullanıldığı, öğretim sürecini ve öğrenci motivasyonunu güçlendiren, öğrencinin kendi öğrenme hızına göre yararlanabileceği, kendi kendine öğrenme ilkelerinin bilgisayar teknolojisiyle birleşmesinden oluşmuş bir öğretim yöntemidir.*"

Yalın (2020, s.165), "*Bilgisayarların sistem içine programlanan dersler yoluyla öğrencilere bir konu ya da kavramı öğretmek ya da önceden kazandırılan davranışları pekiştirmek amacıyla kullanılmasıdır.*" şeklinde tanımlamışlardır.

Demir (2017, s.13)'ye göre bilgisayar destekli öğretimin yararları şu şekilde sıralanmıştır;

-Öğrenenin hızına göre konuların öğretimi sağlanarak hızlı ve yavaş öğrenen öğrenciler arasındaki fark azaltılabilir.

-Eğitim ortamının çeşitlenmesine yardımcı olur.

-Öğretmenlere dersi planlama, öğrencileri takip etme ve öğrencilerin öğrenmelerini tespit etmesine olanak sağlar.

-Öğretim faaliyetlerinin okul dışına da çıkarılarak zaman ve mekândan bağımsız bir şekilde yürütülmesine imkân tanır.

2.5. Web 2.0 Teknolojisi

21.yy. tüm boyutlarıyla insanların hayatlarını, yaşam tarzlarını; eğitim, politika, siyaset, kültür, teknoloji bağlamında çok yönlü bir değişime uğratmış ve bu değişim günümüzde de devam etmektedir. Yaşadığımız bu çağda aklımıza gelecek ilk değişimler, hayatımızı önemli ölçüde etkileyen bilgi ve teknolojilerde yaşanan gelişmelerdir (Dikmen ve Tuncer, 2018, s.97). Teknoloji ve bilgede ki bu değişim internetin ortaya çıkmasına ve yaygınlaşmasına neden olmuştur. İnternet kullanımı ile birlikte ulaşılabilen bir araç olan web, insanlara sağladığı kolaylıklar ve avantajlar nedeniyle günümüzde en yaygın kullanılan teknolojilerden (Keleş, 2019, s.22) birisi halini almıştır. İlk Web sitesi Tim Berners-Lee tarafından 1990 da kurulmuş ve 1991 yılında halka arz edilmesiyle (Metev ve Batıbay, 2019, s.1034) yeni bir dönem başlamıştır.

İnternet içerik ve multimedya yayılımının yüksek olduğu teknik bilgi gerektiren (Alhassan, 2017, s.220) bir araç olarak ortaya çıkmıştır. Kullanıcılar tarafından yaygın olarak “www” olarak bilinen “world wide web” protokolü İsviçre Cern’de ortaya konarak 1994 yılından itibaren Web 1.0 teknolojisi (Özüdoğru, 2014, s.36) şeklinde ifade edilmeye başlanmıştır. Web 1.0 kullanıcıların aktif olmadığı tek yönlü bir teknoloji ve web teknolojisinin ilk ham halidir (Güneş-Uça, 2016, s.199). Başlangıçta internet bireyler için kaynaklardan bilgi edinme amacıyla kullanılırken son yıllarda gelişen teknoloji ile birlikte farklı kullanım alanları da ortaya çıkmıştır (Albion, 2008, s.183). Yaşanan bu gelişmelere bağlı olarak içerisinde sosyal etkileşimi ve işbirliğini içeren yeniden doğuş olarak adlandırabileceğimiz Web 2.0 teknolojisi (Kesim ve Ağaoğlu, 2007, s.68) herkes tarafından kullanılabilen ikinci nesil internet (Abou Afach, Kiwan ve Semaan, 2018, s.2) olarak hayatımıza girmiştir. Web 1.0 ile başlayan süreç, Web 2.0 ile başka bir boyuta yani kullanıcıların aktif olduğu, tek yönlü iletişimin yerine içeriğe müdahale edilebilen (Bozkurt, 2013, s.690), geleneksel yazılımdan internet hizmetine (Bray, 2007) doğru yönelmiştir. Web 2.0 kavramı olarak ilk kez DiNuccy tarafından “şu anda bildiğimiz, esas olarak statik ekranlarda bir tarayıcı penceresine yüklenen Web, sadece gelmek üzere olan Web'in bir embriyosudur. Web 2.0'nin ilk parıltısı görünmeye başlıyor ve biz de bu

embriyonun nasıl gelişebileceğini görmeye başlıyoruz” (DiNuccy, 1999; akt.Mete ve Batıbay, 2019, s.1034) şeklinde ifade edilmiştir. Ancak günümüzde birçok araştırmacı tarafından ortaya konan çalışmalarda Web 2.0 kavramını ilk kez O’Reilly’in 2004 yılında bir konferansta kullandığı belirtilmektedir (Kutlutürk ve Albayrak, 2013, s.91). Han (2012) ise Web 2.0 teknolojisinin Wikipedia’nın 2001 yılında kurulmasıyla hayat bulduğunu ifade etmiştir. Kullanıcıların yalnızca içeriği gördüğü ve içeriğe müdahale edemediği Web 1.0 terk edilmiş, kullanıcıların hem içeriği okuyarak hem de yazarak paylaşabildiği web 2.0 ve etkileşimli içerikler kullanılmaya başlanmıştır (McLoughlin ve Lee, 2007, s.665). Web 2.0 hareketi, günümüzde interneti algılamanın yeni bir yolu olarak ortaya çıkmış ve bu da bireyin çeşitli türlerdeki verileri oluşturma, yükleme, paylaşma ve tanıtmadaki rolünü artırmıştır (Krajka, 2012, s.99).

Web 2.0 kavramı Web 1.0 araçlarından farklı özelliklere sahip ikinci kuşak Web’i tanımlamak amacıyla kullanılmaktadır (Horzum, 2010, s.605). Web 2.0 kavramını ilk olarak ortaya koyan O’Reilly (2005, s.225) Web 2.0’ı bilgi endüstrisinde ortaya çıktığını; ikinci nesil internet hizmetleri, sosyal ağlar, folksonomi, wikiler, gibi araçlarla kullanıcıların yeni içerikler oluşturduğu, paylaştığı bir sistem ve bir devrim olarak nitelemiştir. Web 2.0 kavramı kullanılmaya başlandığından itibaren 1.5 yıl gibi kısa bir süre içerisinde Google da 9,5 milyondan fazla alıntıya (Ata, 2011, s.20) konu edilmiştir. Web 2.0 kavramının ne olduğu, neyi ifade ettiği birçok tartışmayı da beraberinde getirmiş ve çeşitli araştırmacılar tarafından bu kavramın anlamı sorgulanmıştır (Durusoy, 2011, s.17). Web 1.0 araçları ile Web 2.0 araçlarının özellikleri ve karşılaştırması Tablo 1’de yer almaktadır (O’Reilly, 2005; Boulos ve Wheelert, 2007; Musser, O’Reilly ve ekibi, 2007; Coleman ve Levine, 2008; akt. Horzum, 2010, s.606).

Tablo 1: Web 1.0 ve Web 2.0 araçlarının özellikleri

Web 1.0	Web 2.0
Durağan içerik vardır. Odak noktası içeriktir.	Dinamik içerik vardır. Odak noktası etkileşimdir
E-posta yoluyla mesaj iletilir. Eş zamansız etkileşim vardır.	Bilgi RSS yoluyla bağlantılandırılır. Eşzamanlı ve eş zamansız etkileşim vardır.
İçerik üretilir ve ilkelere uygun olarak düzenlenir.	Günlükler, wikiler ve diğer katılımlı sitelerden ilişkilendirilen içerik kullanılır.
Teknoloji kontrolünde bilgi teknolojileri empoze edilir.	Yeni teknolojilerin bireysel kullanımı ve içeriğin oluşturulması söz konusudur.
Bilginin aranması ve göz atılması söz konusudur.	Bilgi yayınlanır ve yapılandırılır.
Akışın takip edildiği yani transaksyonel bir etkileşim söz konusudur.	Karşılıklı ilişkilerin bulunduğu etkileşimler mevcuttur.
Örgütsel taksonomi söz konusudur.	Folksonomi yer almaktadır.
Herkes için tek bir uygulama söz konusudur.	Bireysel ve sohbet odaları uygulamaları söz konusudur.

Kaynak: Horzum, 2011, s.606.

Shishkovskaya ve Sokolova, (2015, s.542) Web 2.0'ı, insanları çevrimiçi topluluklar da birleştiren, site ve kullanıcılar arasında iki yönlü iletişime izin veren, içeriğin yazarlığına katkıda bulunan ve içeriği birden fazla yazar tarafından güncelleme olanağına sahip bir platform olarak tanımlamışlardır. Pierce (2018, s.4) tarafından aktarılan Gross (2011)'a ait tanımda Web 2.0 kullanıcıların çevrimiçi etkileşim kurdukları, içerik oluşturup şekillendirdikleri; topluluk oluşturma, çevrimiçi işbirliği ve sosyal ağları vurgulayan bir grup yazılım web sitesi” şeklinde ifade edilmiştir. McLoughlin ve Lee (2007, s.665) Web 2.0 teriminin birden fazla yorumu olmasına rağmen, onu geniş anlamda ikinci nesil ya da kullanıcılar arasında aktif katılım, bağlantı, işbirliği, bilgi ve fikir paylaşımını vurgulayan World Wide Web'in daha kişiselleştirilmiş, iletişimsel bir formu olarak tanımlamaktadır. D'Souza (2006, s.8) da Web 2.0'ın bir programlama dili veya yazımı olmadığını ifade etmiş, Web 2.0 teknolojisini hem okunabilir hem yazılabilir şeklinde fikir ve teknolojiyi temsil eden bir araç olarak belirtmiştir.

Gülsoy, Taylan ve Yakın (2014, s.435) Web 2.0 teknolojilerinin farklı özelliklere sahip olduğunu, bireylerin sadece bilgi kaynaklarına ulaşmakla kalmayarak kendi çalışmalarını oluşturup paylaştıklarını; blog, forum ve wiki gibi araçlar kullanarak başkalarına da katkı sağladıklarını ifade etmişlerdir. Web 2.0 teknolojisi ile kullanıcılar bilgileri yazı olarak paylaşmakla kalmayıp fotoğraf, video ve ses dosyaları şeklinde de paylaşmaktadırlar (Özer ve Albayrak-Özer, 2017, s.107). Web 2.0 teknolojisi katılımı desteklemesinin yanı sıra kullanıcıların dijital formatlarda bilgi edinmesine, işlemesine, üretmesine ve dağıtmasına olanak sağlayan güçlü ve erişilebilir araçları meydana getirmektedir (Albion, 2008, s. 183; Gülnar ve Acar, 2018, s.57). Çevrimiçi öğrenmenin rolüne önemli bir katkı sağlayan Web 2.0 teknolojisi (Maloney, 2007) bir dizi çevrimiçi sosyal platformun ortaya çıkmasına ve yayılmasına etki etmiştir; ortaya çıkan bu farklı uygulamaların farklı özellikleri olsa da gruplar arasında etkileşimi sağlaması ve desteklemesi ortak özellikleri olarak ortaya çıkmaktadır (Faizi, Chiheb ve El Afia, (2015, s.50).

Web 2.0 teknoloji araçlarının temel amacı, bireylerin birtakım teknik engellerle karşılaşmadan içerik paylaşmalarını, internetin bireylere sağladığı sosyal etkileşimden ve işbirliğinden yararlanmasını sağlamaktır (Ata, 2011, s.20). Web 2.0 araçlarının önemli bir bileşeni olarak ortaya çıkan sosyal yazılımlar (Alexander, 2006, s.34) doğrudan “web okurluğundan web okuryazarlığına dönüşümü” (Horzum, 2010, s.605) beraberinde

getirmiştir. Sosyal yazılım kavramı; sosyal bağlantılar, grup etkileşimleri, işbirliği için paylaşılan web alanları ve web tabanlı ortamlarda bilgi alışverişini sağlayan uygulamaların kapsamını ifade eder (Bartlett-Brag, 2006, s.3). Web 2.0 katılımcı, işbirliğine dayalı ve dinamik çevrimiçi yaklaşımı ile web tabanlı yazılım geliştirme konusunda en ciddi çabaların yöneldiği yerdir (Rogers, Liddle, Peter, Doxey ve Brady, 2007, s.18). Web 2.0, sanal uygulamalar oluşturma, katılımcı ve işbirlikçi yarar sağlama, kullanıcılar ve kullanıcı tabanlı hizmetler sunma, bilgi üretme, kavramları paylaşma bunları yaparken de düşük maliyeti (Namdey, 2012, s.258) ve kolay ulaşılabilirliği ile günümüzün popüler uygulamaları haline gelmiştir. Buradan yola çıkarak, Web 2.0 teknolojilerinin en önemli özelliklerinden birisi kullanıcıların herhangi bir teknik bilgi gerektirmeksizin kendilerine sağlanan yetkiler doğrultusunda web sayfalarının içeriğine müdahale etme ve katkı sunma fırsatı vermiş olmasıdır (Karaca ve Aktaş, 2019, s.214).

O'Reilly (2005, s.226)'nin Web 2.0 araçlarının gelişimine verdiği örneklere Tablo'2 de verilmiştir (Durusoy, 2011, s.18).

Tablo 2. Web 1.0 ve Web 2.0 araçları örnekleri

Web 1.0	Web 2.0
Doubleclick (Statik bannerlar)	Google Adsense (Sitedeki İçeriğe göre reklam gösteren hizmetler)
Ofoto (Fotoğrafları kendi kullanımımız için depolama araçları)	Flickr (Fotoğrafları diğer kullanıcılar ile paylaştığımız araçlar)
Akamai (Sunucu kullanarak erişime olanak sağlayan dosya depolama araçları)	Bittorrent (Kullanıcıların başka kullanıcı bilgisayarlarındaki içerikleri indirmeye olanak sağlayan araçlar.)
Mp3.com (Belirli listelerden mp3 indirmemize yarayan web siteleri)	Napster Farklı platformlardan şarkı ya da şarkıcı aratarak mp3 indirmeye yarayan uygulamalar)
Britannica Online (Ansiklopedik bilgi içeren siteler)	Wikipedia (Ansiklopedik bilginin kullanıcı katkılarıyla aşamalı bir şekilde oluşturulduğu siteler)
Personal websites (Kişisel web sayfaları)	Blogging (Bloglar)
Evite	Upcoming.org and evdb
Domain name speculation (Akılda kalıcı domain adları seçmek)	Search engine optimization (Arama motorlarına uygunluğa dikkat etmek)
Page views (Reklamlarda sayfa görüntüleme sayısının önemli olması)	Costper click (Reklamlara tıklama sayısının önemli olması)
Screen scraping (Ekran kazıma)	Web services (Ağ hizmetleri)
Publishing (Yayıncılık)	Participation (Katılım)
Content management systems (İçerik yönetim sistemleri)	Wikis (Wikiler)
Directories (taxonomy) (Klasör tabanlı dizin yapıları)	Tagging (folksonomy) (Anahtar kelime tabanlı etiket yapıları)
Stickiness	Syndication

Kaynak: O'Reilly, 2005, s.226; Durusoy, 2011, s.18

2.5.1. Web 2.0 Uygulamaları

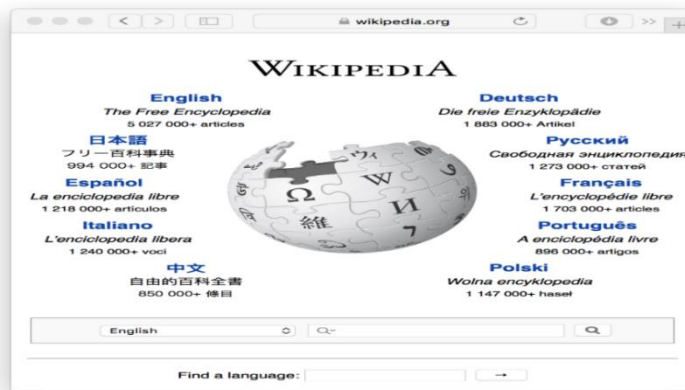
İnsanlar tarafından genellikle Web 2.0 araçları dendiğinde sosyal medya araçları (Facebook, Twitter, Instagram) akla gelen (Ünal, 2019, s.554) ilk seçeneklerdir. Fakat Web 2.0 araçları sadece bunlarla sınırlı olmayıp, Bloglar, Wikiler, etiketleme ve etiket bulutları, canlı yer imi (RSS), Podcast, video paylaşım siteleri gibi farklı araçların da yer aldığı uygulamaları içerisine almaktadır.

Blog (günlük), “*Bireysel olarak veya grup tarafından oluşturulan metin, resim, ses dosyası ve bağlantılar içeren*” web siteleridir (Horzum, 2010, s.606). Bloglar daha çok bireylerin kendilerini tanıtmaya, kendileri hakkında bilgiler paylaşma ve görüşlerini ifade etmenin yanı sıra diğer kullanıcıların da yorum yapma, yazı yazma gibi içeriğe katılımlarının sağlanmasını sağlayan uygulamalardır.

Görsel 1. Bireysel Blog örneği (zamzumblog.com, 2020).

Wiki, “*İşbirlikçi çalışma neticesinde kullanıcıların içerik ekleme ve belirli konular üzerinde bilgileri düzenleyip yayınlayabildikleri ortamlardır*” (Ata, 2011, s.21-22). Özgür ansiklopedi olarak bilinen Wikipedia, Wiki uygulamalarına verilebilecek en yaygın örnekler içerisinde yer almaktadır.

Görsel 2. Wiki Örneği (commons.wikimedia.org, 2020).

Etiketleme ve etiket bulutları, “Kullanıcıların web sitelerinin içeriklerinde ilgilerini çeken ya da açıklama gereği duydukları bazı metin ya da kelimelere bağlantı ekleyerek farklı sayfa ya da sitelere yönlendirme” (Durusoy, 2011, s.19) yapabilmeleri şeklinde ifade edilebilir.

Görsel 3. Etiketleme ve etiket bulutları (docplayer.biz.tr, 2020).

Canlı yer imi (RSS), okuyucuların istedikleri sitelerden makale, fotoğraf, haber gibi web beslemelerine abone olmalarını, güncellemeleri izlemelerini ve XML toplayıcı adı verilen web tabanlı bir hizmet ile bu içerikleri tek bir sayfada görüntülemelerini sağlayan araçlardır (Bartlett-Bragg, 2007, s.4).

Görsel 4. Canlı yer imi (RSS) (webtekno.com, 2020).

Podcast, ses veya video dosyalarının kullanıcılar tarafından Web tarayıcısına içerik paylaşımı yapmasını ve herhangi bir zamanda bilgisayar veya akıllı telefonlar ile ses ve video içeriklerine ulaşmalarını sağlayan uygulamalardır (Alhassan, 2017, s.220)

Görsel 5. Podcast (mobil113.com, 2020).

Video paylaşım siteleri (VPS), kullanıcıların herhangi bir konu hakkında istedikleri her türlü formatta video dosyalarını paylaşmalarını ve yayınlamalarını sağlayan, kullanıcılar tarafından en çok ilgi gören Web 2.0 uygulamasıdır (Karaca ve Aktaş, 2019, s.216).

Görsel 6. Video Paylaşım siteleri (static.techinside.com, 2020).

2.5.2. Eğitimde Web 2.0 Teknolojisi

Teknoloji ve internetin gelişmesiyle birlikte eğitim-öğretim süreci de çok amaçlı bir boyut kazanmaktadır. Özellikle teknolojiyle iç içe olan Z kuşağı öğrencileri için eğitimde teknolojinin kullanılması, öğretim sürecinin farklı zekâ alanlarına yönelik hazırlanması önem arz etmektedir (Korkmaz, Vergili, Çakır ve Uğur-Erdoğan, 2019, s.17). Çünkü Z kuşağı öğrencileri sadece kendilerine sunulan bilgileri almakla kalmayıp; bilgi üretmeye, paylaşmaya ve sorgulamaya önem verirler (Gürgil, 2019, s.730). Teknolojinin öğretim sürecinde aktif olarak kullanılması daha verimli öğrenme ortamlarının meydana gelmesini sağlamakta, ülkelerin eğitim politikalarını, okulları, öğretmen ve öğrencileri yeni uygulama ve gelişmelere yöneltmektedir (Bakioğlu ve Şentuna, 2001, s.10; Keleş, Öksüz ve Bahçekapılı, 2013, s.354; Özel, 2012, s.131; Tekin ve Polat, 2014, s.1255). Değişen eğitim algısı ile birlikte öğrencilere bilgiyi doğrudan vermek yerine bilgiye nasıl ulaşacakları, problemlerin farkına varmaları ve çözüm yollarına kendilerinin ulaşmaları istenmektedir (Çelikkaya ve Kuş, 2009, s.743). Öğretmenler ise bu süreçte konu içeriğine göre yöntem, teknik ve derste kullanacakları materyalleri birbirine entegre ederek öğretimi planlamaktadır (Tatlı, Akbulut ve Altınışik, 2016, s.659). Ayrıca sadece tahtayı kullanmakla kalmayıp öğretim sürecinde görsel araçlardan yararlanarak, öğrencilere bilgisayar destekli görevler vererek teknolojiyi aktif bir şekilde kullanmaktadırlar (Tarman ve Baytak, 2011, s.892).

Günümüzde ise teknolojik gelişmelere bağlı olarak öğrencilerin günlük yaşamında ve öğretim sürecinde Web 2.0 teknolojisi önemli hale gelmektedir (Ajjan ve

Hartshorne, 2008, s.71). Web 2.0 ile kullanıcılar artık iki yönlü iletişime geçmişlerdir (Bozkurt, 2013, s.690). Bu durum ise işbirlikçi çalışmaları ve Web 2.0 teknolojisinin yaygınlaşmasını sağlamaktadır (Alp ve Kaleci, 2018, s.58). Öğretmenler de Web 2.0 gibi teknolojik araç ve gereçleri yetenekleri doğrultusunda kullanarak eğitim ortamının zenginleşmesine katkı sağlarken (Orhan, Kurt, Ozan, Vural ve Türkan, 2014, s.68), öğretimde bireylere bilişim çağının gerektirdiği becerileri kazandırarak, bilgiyi etkili kullanan bireylerin yetiştirilmesine fırsat tanımaktadır (Deperlioğlu ve Köse, 2010, s.341). Ayrıca öğretmenler Web 2.0 araçlarını tüm öğrencilere ulaşmak ve öğrencilerin konu ile ilgili bilgilerini zenginleştirmek için kullanmaktadırlar (Abou ve diğerleri, 2018, s.2). Son yıllarda eğitim sürecinde kullanılan Web 2.0 araçlarının sayısı artarken aynı zamanda bu araçların sunduğu çeşitlilikte gün geçtikçe genişlemektedir (Altıok, Yükseltürk ve Üçgül, 2017, s.1). Bu araçlar içerisinde öğrenciler tarafından en çok sosyal ağlar, bloglar, video-fotoğraf paylaşım ve mesajlaşma uygulamaları kullanılmaktadır (Özer ve Albayrak-Özer, 2017, s.108; Genç, 2010, s.238).

Özel olarak eğitim amaçlı hazırlanmayan Web 2.0 araçları, öğretme ve öğrenme ortamlarını yapılandırmacı eğitim anlayışına göre dizayn edebilecek birçok özelliği içerisinde barındırmaktadır (Ferdig, 2007, s.6). Web 2.0 teknolojisi ile eğitim teknolojilerinde 'Eğitim 2.0' kavramı ortaya çıkmıştır. Shisbkovskaya ve Sokolova (2015, s.541) göre Eğitim 2.0 Web 2.0 teknolojilerinin eğitim sürecinde yoğun bir şekilde kullanılmaya başlanması ve Eğitim 1.0 yerine geçerek öğrencilerin aktif olduğu, öğretmen kontrolünün zayıfladığı, ortak çalışma alanının meydana geldiği açık bir öğrenme sistemi haline gelmiştir. Web 2.0 teknolojisinin artan kullanımı, eğitimcilere yirmi birinci yüzyıl öğrenme ortamını kolaylaştırmak için birçok fırsat sunmaktadır (Solomon ve Schrum, 2007, s.13). Web 2.0 araçlarını kullanarak öğrenciler araştırabilir, deneyimleyebilir; bunun yanı sıra anlama, yorumlama, analiz ve değerlendirmede de Web 2.0 araçları kullanılarak yeni öğrenme fırsatları oluşturulmaktadır (Holcomb ve Beal, 2010, s.29). Öğrencilerin günlük yaşamlarında Web 2.0 teknolojileri ve bu tür teknolojileri daha fazla kullanması derse hazırlığı ve katılımı da arttıracaktır (Greenhow, Robelia ve Hughes, 2009, s.249). Eğitimde Web 2.0 teknolojisinin öğrenme katılımını sağlaması, yalnızca öğretmen öğrenci arasında kalmayarak sınıflar ve akranlar arasında iletişimi ve işbirliğini de ortaya çıkarmaktadır (Faizi ve diğerleri, 2015, s.50; Richardson, 2005, s.3). Web 2.0 teknolojileri, işbirliği ve katılım ilkelerine göre geleneksel öğretim yerine karma öğretim alanları meydana getirmektedir. Bunun dışında Web 2.0 araçları

özel gereksinimli öğrencilerin eğitimini daha kişisel hale getirirken, bu öğrenciler için uzun yaşam destekli bir öğrenmeyi de sağlayacaktır (Semaan ve Kiwan, 2017, s.687).

Web 2.0 uygulamaları zengin ortamlar sağlayarak eğitim-öğretim ve öğrenen-öğrenen arasındaki etkileşimi, işbirliğini artırmaktadır (Aşıksoy, 2018, s.241). Katkıya dayalı doğası ile de öğrenci merkezli çağdaş eğitim yaklaşımlarının daha fazla kullanılmasına olanak sağlamaktadır (Bower, Hedberg ve Kuswara, 2010, s.181). Web 2.0 teknolojilerinin en önemli özelliği kullanıcıların öğrenci ve öğretmenlerin sınıf dışına çıkarak; düşünce, proje ve bağlantıları dünya ile paylaşımlarına, iletişim kurmalarına, işbirliği yapmalarına fırsat tanınmasıdır (Horzum, 2011, s.605; Bryant, 2006, s.62). Web 2.0 uygulamaları bireylerin derse olan motivasyonlarını, ilgilerini olumlu yönde etkilemektedir (Efe-Aslan, Hark-Söylemez, Oral ve Efe, 2014, s.33). Yapılandırmacı eğitimle birlikte daha fazla kullanılmaya başlanan Web 2.0 teknolojileri öğrenmeyi bireysel, kalıcı, zevkli ve ulaşılabilir hale getirmiştir (Korkmaz ve diğerleri, 2019, s.17). Bununla birlikte, Web 2.0 araçları yüzyılın ihtiyaçlarına uygun, bilgiyi aktif kullanabilen ve üreten, nitelikli bireylerin yetişmesine imkân sağlayacaktır (Deperlioğlu ve Köse, 2010, s.341). Web 2.0 teknolojilerinin sağladığı bu fırsatlar nedeniyle, internet ortamında online eğitim almak da mümkün hale gelmektedir (Greenhow ve diğerleri, 2009, s.247).

Dede (2008, s.81), Web 2.0 teknolojilerine dayalı bir eğitim sisteminin nasıl olması gerektiğini;

-Öğretim programında yer alan içerik ve beceriler, eğitim sürecinde ‘sosyalleşme’, ‘uzmanlık’ ve ‘temel’ bilgileri içerisinde organize edebilecek biçimde olmalıdır.

-Aktif öğrenme stratejilerinin, öğrencilerin bilgi birikimini iskele olarak gören yapılandırmacı eğitimin sürece entegre edilmesi.

-Değerlendirme boyutunun ise bireysel ve akran değerlendirmesine olanak sağlayacak şekilde etkileşim ve katılıma dönüştürülmesi şeklinde ifade etmiştir.

Son olarak, Web 2.0 teknolojileri üzerine yapılan çalışmalardan hareketle bu teknolojinin eğitim sürecinde etkili olduğu ve birçok avantaj sağladığı; aktif öğrenmenin kapılarını açtığı ve yaşam boyu gelişime katkı sağladığı ifade edilebilir (Klamna, Chatti, Duval, Hummel, Hvannberg, Kravcik ve Scott, 2007, s73).

2.6. İlgili Araştırmalar

Çalışmanın bu bölümünde Web 2.0 teknolojisi kullanılarak gerçekleştirilen öğretim süreçlerinin ilk, orta ve yükseköğretim olmak üzere çeşitli eğitim kademelerinde yapılan araştırmalara yer verilmiştir.

2.6.1. Yurtiçi Araştırmalar

Web 2.0 teknolojilerinin eğitim üzerindeki etkileri ve örnek bir öğrenme yaşantısı araştırmalarında Deperlioğlu ve Köse (2010) Web 2.0 teknolojilerinin öğrenciler üzerindeki öğrenme faaliyetlerin, yaşantılarına etkilerini ortaya çıkarmayı ve bu öğrenme yaşantısına örnek vermeyi amaçlamışlardır. Örnek öğrenme yaşantısı bir öğrencinin okul dışında Web 2.0 öğrenme sürecini sağlayacağı bir günlük süre dikkate alınarak hazırlanmıştır. Araştırma sonucunda Web 2.0 teknolojileri, öğretim sürecinde etkileşimi artırmış ve farklı eğitim ortamlarının meydana gelmesini sağlarken yüz yüze eğitimle birlikte kullanıldığında harmanlanmış öğrenme ortamı oluşturacaktır.

Web 2.0 yeniliklerinin eğitimde kullanılması ile ilgili bir diğer çalışma ise Genç (2010) tarafından Web 2.0 araçlarından ağ günlükleri, oynatıcı ve video yayın abonelikleri, vikiler, sosyal ağlar, yer imleri, etiketleme, resim paylaşımı uygulamalarının eğitim alanında kullanımlarına ilişkin değerlendirmeler ortaya konmaktadır. Öğrenciler arasında yaygın olarak kullanıldığı düşünölen Facebook sosyal ağı ile oluşturulan çevrimiçi öğrenme ortamları oluşturularak sonuçlara ulaşılmaya çalışılmıştır. Araştırmanın sonucuna göre öğrencilerin uygulamaya karşı pozitif düşöncelere sahip oldukları Facebook'un sosyal bir iletişim aracı olmasının yanı sıra öğrenme aracı olarak benimsedikleri gözlemlenmiştir.

Horzum (2010) yaptığı araştırmada öğretmenlerin Web 2.0 araçlarından haberdarlığı, kullanım sıklıkları ve amaçlarını çeşitli değerkenler açısından incelemiştir. Araştırma da Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından yürütölen hizmet içi eğitime katılan 183 öğretmene uygulanan anket ile sonuçlara ulaşılmaya çalışılmıştır. Çalışmada öğretmenlere Wiki, Facebook, MSN, VPS Günlük ve Podcasti gibi Web 2.0 araçlarından haberdar olup olmadıkları yanıt aranan sorulardan birisi olmuştur. Araştırma sonucunda öğretmenlerin Facebook, MSN, VPS gibi iletişim ve video paylaşım amacıyla kullanılan Web 2.0 araçlarından haberdarlığının yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan

çalışmada branş öğretmenlerinin bu araçların farkındalığının ve kullanım sıklığının yüksek olduğu ve genellikle iletişim ve eğlence amaçlı kullanıldığı görülmektedir.

Üniversite öğrencilerinin Web 2.0 teknolojileri kullanımları ile bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlayan Ata (2011) tarafından hazırlanan yüksek lisans tezinin çalışma grubunu 2010-2011 öğretim yılında Dokuz Eylül Üniversitesinde öğrenim gören 2776 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplamak amacıyla 4 bölümden oluşan; öğrencilerin kişisel bilgileri, Web 2.0 teknolojileri kullanım durumuna ilişkin maddeler, Web 2.0 teknolojileri uygulamalarının kullanım durumuna ilişkin maddeler ve bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algı ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda, “bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları ile yabancı dil düzeyi (zayıf, orta, iyi, çok iyi), bilgisayar sahipliği (evet, hayır), internet kullanım sıklıkları (hiçbir zaman, nadiren, bazen, sıklıkla, her zaman), Web 2.0 teknolojileri (Blog, Viki, podcast, video paylaşım siteleri, MSN ve Facebook) kullanım sıklıkları (hiçbir zaman, nadiren, bazen, sıklıkla, her zaman) ile aralarında anlamlı bir farklılık olduğu ortaya çıkmıştır.”

Durusoy (2011) yaptığı çalışmada öğretmenlik uygulaması dersinde Web 2.0 teknolojileri ve dijital video kullanımının öğretmen adaylarının öğretmenlik öz-yeterliği üzerindeki etkisini incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmaya öğretmenlik uygulama dersini alan 10 öğrenci katılmıştır. Araştırma da öğretmenlik uygulaması süresince öğrencilerin ders anlatımları belirli sürelerle üçer defa video kaydına alınmış ve kaydedilen görüntüler Web 2.0 tabanlı sosyal paylaşım ağı olan Facebook üzerinden paylaşılmıştır. Paylaşılan videolar öğrenciler, uygulama öğretmenleri ve öğretim elemanları tarafından izlenmiş ve videolar yorumlanmıştır. Nicel verilerin toplanmasında Öğretmenlik Öz-Yeterlik Ölçeği ön test ve son test olarak uygulanırken Facebook üzerindeki videolara yapılan yorumlar ise nitel veriler olarak toplanmıştır. Çalışmanın sonuçlarına göre, Web 2.0 teknolojilerinin dijital videolar ile birlikte öğretmen yetiştirmedeki kullanımı, öğretmen adaylarının öz-yeterliliğini geliştirmede etkili bir araç olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca katılımcılarda farklı öğretim yöntemlerine başvurma, uygun yöntemi seçebilme ve sınıf yönetiminde etkili olabilme yönlerinin ortaya çıkmasında olumlu katkı sağladığı gözlenmiştir.

Efe-Aslan, Hark-Söylemez, Oral ve Efe (2014) tarafından yapılan çalışmada ortaöğretim fen ve matematik alanları öğretmen adaylarının Web 2.0 teknolojilerini

kullanım sıklıklarının ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Çalışmanın örneklemini 2011-2012 öğretim yılında Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesinde öğrenim gören 146 öğretmen aday öğrenci oluşturmaktadır. Bu çalışmada 5 maddeden oluşan 5'li likert tipi anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda Web 2.0 teknolojilerinden podcast, video siteleri ile facebook-twitter kullanım sıklığının cinsiyete göre erkek öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Ayrıca öğretmen adaylarının blog, viki, podcast, video siteleri ve facebook-twitter kullanım sıklıklarının evlerinde internet bağlantısına sahip olanların lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Gülsoy, Taylan ve Yakın (2014) tarafından hazırlanan araştırmada, öğrencilerin internet ve Web 2.0 kullanımının cinsiyet, internet bağlantısı, bilgisayar ve beceri düzeyleri ile yıllara göre eğitim amaçlı kullanımlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmaya, Burdur ilinde öğrenim gören 350 ortaokul öğrencisi ile 2 BT öğretmeni katılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, bilgisayar ve internete yüksek güven duyan öğrencilerin; bloglar, wikiler, e posta hizmetleri ve Google drive gibi bulut teknolojilerinden daha çok sosyal ağ, video paylaşımı ve oyun siteleri kullanmayı tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Web 2.0 teknolojilerini akranları ve öğretmenleri ile iletişim kurmanın yanı sıra ödev, eğitsel oyun ve eğitici videolar izlemek için de kullandıkları belirlenmiştir.

Bir Web 2.0 uygulaması olarak bloglar: Blogların dinamikleri ve blog alemi isimli çalışmasında Özüdoğru (2014) blog kullanımı ile ilgili son dönemde yapılan çalışmaları değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın birinci bölümünde istatistik veriler sunarken ikinci bölümünde kişisel ve kurumsal blog kullanıcılarının blog kullanma motivasyonlarını ele almıştır. Üçüncü bölümde ise Web 2.0 araçlarından olan blogların kullanım alanlarına yer vermiştir. Araştırmada sonuç olarak kişisel blogların bireyler tarafından ilgi alanlarını, topluluklarda kendine yer edinmeyi sağlama, duygu, düşünce ve fikirlerini paylaşma amacıyla kullanıldığını; blogların gazetecilik, eğitim, pazarlama ve politika gibi birçok alanda kullanıldığını belirtmiştir. Eğitim alanında toplumsal ve kültürel alanlar göz ardı edilmeden yeni bir öğretim ortamı oluşturulabileceği ve Web 2.0 aracı olan blogların önemli bir araç olarak kullanılabilmesi ifade edilmiştir.

Web 2.0 uygulamalarının eğitim süreçlerine etkisini ortaya çıkarmayı amaçlayan Kekeç Morkoç ve Erdönmez (2015)'in yaptığı çalışmaya Çanakkale Sosyal Bilimler

Meslek Yüksekokulunda bahar yarı yılında öğrenim gören 1140 öğrenci katılmıştır. Çalışmada öğrencilerin bilgi iletişim teknolojilerinden internet ve sosyal medya kullanım alışkanlıklarını, sosyal medya bilgi düzeylerinin saptanması ve eğitim süreçlerinde sosyal medya kullanımını ortaya çıkarmak amacıyla katılımcılardan hazırlanan anketler yoluyla veri toplanmıştır. Araştırma sonucunda katılımcılar Web 2.0 araçlarından sosyal medya araçlarının eğitim süreçlerinde kullanımının faydalı, kullandıkça tecrübe kazandıklarını, ödevlerinde kolaylık sağladığı, uygulamaların basit ve anlaşılır olduğunu bununla birlikte; öğretim etkinliklerinde kullanımının daha etkili ve çekici olduğunu belirtmişlerdir.

Web 2.0 araçlarından yaygın olarak kullanılan sosyal ağlar Öztürk ve Tetik (2015)'in araştırmalarında sosyal ağ destekli bilişim teknolojileri eğitiminin ortaokul öğrencilerinin akademik başarısına etkilerini ortaya çıkarmak amacıyla karşımıza çıkmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu 32 deney ve 32 kontrol grubu olmak üzere toplamda 64 öğrenci oluşturmaktadır. Deney grubuna hem yüz yüze hem de sosyal ağ destekli teknoloji bilişim dersi verilirken kontrol grubuna yalnızca yüz yüze teknoloji bilişim dersi verilmiştir. Araştırmada sosyal ağlardan Facebook destekli teknoloji bilişim dersi verilerek ön test ve son test uygulamalarıyla birlikte öğrencilerin akademik başarısına etkisini değerlendirilmiştir. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre yüz yüze eğitim ile birlikte kullanılan sosyal ağların öğrencilerin akademik başarısını artırdığı ifade edilmiştir.

Topuz, Yıldırım, Topu ve Göktaş (2015) yapmış oldukları çalışmada, öğretim teknolojileri alanında 2004-2013 yılları arasında Web 2.0 uygulamaları kullanılarak yapılan akademik çalışmaların hangi öğrenme teorileri üzerine kurulduğunu belirlemeyi amaçlamışlardır. Bu amaçla belirlenen anahtar kelimelerle Science Direct veri tabanında araştırma yapılmış ve 103 makaleye ulaşılarak döküman analiz yoluyla analiz edilmiştir. Araştırmacılar çalışmaları sonucunda; Web 2.0 araçlarından en fazla “sosyal ağ uygulamaları”, öğrenme teorilerinden ise en fazla “yapılandırmacı, sosyal ve durumsal öğrenme teorileri” hakkında akademik çalışmaların olduğunu tespit etmişlerdir. Ayrıca Web 2.0 araçlarından öğrenme teorileri hakkında yapılan çalışmaların 2008 yılında başladığını ve en fazla çalışmanın ise 2013 yılında yapıldığı sonucuna ulaşmışlardır.

Tatlı, Akbulut ve Altınışık (2016) tarafından hazırlanan çalışmada farklı bölümlerde öğrenim gören son sınıf öğretmen adaylarının Web 2.0 araçlarının eğitim amaçlı kullanımı etkinliği içerisinde yer alan uygulamalar ile ilgili kendi alanlarında

materyal geliştirmelerini sağlamak ve almış oldukları eğitim sonucunda teknolojik pedagojik alan bilgisi özgüven düzeyleri üzerindeki etkisini araştırmayı amaçlamışlardır. Çalışma grubunu, 2015-2016 eğitim yılının güz döneminde KTÜ Fatih Eğitim Fakültesi dördüncü sınıf öğrencilerinden 13 farklı bölümde öğrenim gören 46 katılımcı oluşturmaktadır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre öğretmen adaylarının Web 2.0 uygulamalarından sonra TPAB özgüven düzeylerinde anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca öğretmen adayları powtoon, quiz maker ve edraw max uygulamalarını beğendikleri ve mesleğe geçtiklerinde kullanmayı düşündüklerini ifade etmişlerdir.

Uça-Güneş (2016) çalışmasında Web 2.0 ile birlikte sanal ve gerçek dünyayı birbirine entegre eden sosyal medya ve sosyal ağların yaşama, bireye ve topluma etkilerini ele almıştır. Araştırmada e-Öğrenme ve sosyal ağlar ile uzaktan eğitimin, değişen Őartlarla birlikte günümüzde eğitim ihtiyacını karşılamak amacıyla etkili bir yöntem olduğunu belirtmiştir. İnternet ve e-Öğrenme ile farklı özelliklere farklı öğrenme stillerine sahip öğrencilere ulaşmayı kolaylaştırdığını belirtmiştir. Bunun yanı sıra sosyal ağlar ile öğrenci ihtiyaçlarına cevap verebilme olanağının, birden fazla kişiye ulaşmanın ve bilgiye hızlı erişimin arttığını ifade etmiştir.

Baş ve Turhan (2017)'ın yapmış olduğu araştırmanın amacı ise Web 2.0 araçlarından Poll Everywhere'in Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin yazma becerilerine yönelik etkisini öğrencilerin görüşleri doğrultusunda belirlemektir. İç içe geçmiş tek durum desenini kullanıldığı çalışmada B1 seviyesinde Türkçe öğrenen öğrencilere yönelik Poll Everywhere ile hazırlanmış üç etkinlik uygulanarak sonuçlara ulaşılmaya çalışılmıştır. Araştırmada "Poll Everywhere Web 2.0 aracının olumlu sıfatlarla tanımlandığı, interaktif bir eğitim ortamının çeşitli özelliklerini sunduğu, yazmaya yönelik isteği arttırdığı ve yazma derslerinde devamlı kullanılmak istendiği sonucuna ulaşılmıştır. Yazma etkinliklerine yönelik sonuçlar ise; etkinliklerin olumlu sıfatlarla tanımlanması, geleneksel ders kitabına göre daha çeşitli fırsatlar sunması, iletişimsel bir yapıda olması, zihinsel becerileri desteklemesi, Poll Everywhere Web 2.0 aracı ile uyumlu olması" Şeklinde ifade edilmiştir.

Altıok, Yükseltürk ve Üçęül (2017) Web 2.0 eğitimine yönelik gerçekleştirilen bilimsel bir etkinliğin değerlendirilmesi; katılımcı görüşleri adlı çalışmalarını Öğretmen adaylarına yönelik Web 2.0 araçlarının incelenmesi ve öğrenme ortamlarına kullanma seminerine katılan; 17 farklı Üniversiteden 10 Farklı bölümde toplamda 40 öğretmen

adayının görüşlerini değerlendirmek amacıyla yapmışlardır. Katılımcılar seminer sonunda düzenlenen etkinliğin planlanması, programı, ders veren akademisyenler ve etkinlik sonunda elde ettikleri kazanımlar hakkında olumlu yönde görüş belirtmişlerdir. Araştırma sonucuna göre, düzenlenen etkinlik ile katılımcılara Web 2.0 araçları öğretilirken aynı zamanda kullanabilecekleri yeni yaklaşım ve araçların etkili ve doğru kullanımına ilişkin uygulama deneyimi yaşamaları da sağlanmıştır.

Korucu ve Karalar (2017) tarafından hazırlanan araştırmanın amacı, sınıf eğitimi öğretim elemanlarının Web 2.0 araçlarına yönelik görüşlerinin belirlenmesidir. Türkiye’de farklı üniversitelerde görev yapan öğretim elemanlarının katılımıyla yapılan araştırmada, öğretim elemanlarının genel olarak; Web 2.0 araçlarını derslerinde öğrencilere öğretimsel içerikleri ulaştırmak için kullandıkları, Web 2.0 araçlarını yeterince kullanmadıkları ve gelecekte kullanmak istemedikleri, Web 2.0 araçlarını kullanırken teknolojik ve pedagojik boyutta sorunlar yaşadıkları ve bu araçları kullanabilmeleri için hizmet içi eğitime ihtiyaç duydukları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Özer ve Albayrak-Özer (2017) Sosyal Bilgiler ile Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmeni adaylarına yönelik yaptıkları çalışmada, öğretmen adaylarının Web 2.0 araçlarının eğitim süreçlerinde kullanılmasına yönelik görüşlerini bulmayı amaçlamışlardır. Araştırmanın sonuçlarına göre öğretmen adaylarının Web 2.0 teknolojisi araçlarının özelliklerinden kısmen farkında oldukları, web 2.0 araçlarını derslerinde kullanmak istedikleri fakat bu konuda bilgilerinin yeterli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Alp ve Kaleci (2018) yaptıkları çalışmanın amacını Web 2.0 teknolojilerinden olan YouTube video paylaşım sitesi üzerinden Adobe Dreamweaver programının kullanımı ile ilgili paylaşılan videoların eğitim materyali olarak kullanımına yönelik öğrenci görüşlerine ulaşmak olduğunu belirtmişlerdir. Çalışma grubunu 26 öğrenci oluştururken veriler, öğrencilerden teknolojiyi kullanma durumları ve ders videolarının öğretim materyali olarak sunulmasına ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla hazırlanan anket ile toplanmıştır. Çalışmada sonuç olarak videoların bireysel çalışmaya olanak sağlaması, dersi eğlenceli hale getirirken aynı zamanda öğrencilerin konuyu daha iyi kavramaları ve derse olan başarı düzeyini artırması gibi farklı yönlerden olumlu sonuçlar verdiği görüşüne ulaşılmıştır.

Bolatlı ve Korucu (2018) tarafından hazırlanan çalışmada ortaokul öğrencilerinin Web 2.0 araçlarıyla desteklenmiş FeTeMM etkinliklerinin geliştirilmesi ve öğrencilerin işbirlikli öğrenme yöntemiyle dersin işlenmesine yönelik görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma grubunu 2016-2017 öğretim yılında 7.sınıfa devam eden 6 erkek ve 6 kız öğrenciden oluşan 12 katılımcı oluşturmaktadır. Araştırmacılar tarafından FeteMM etkinliği geliştirilerek veri toplama da öğrencilerden yarı yapılandırılmış görüşme formundan ve videolardan yararlanılmıştır. Çalışmanın sonucuna göre öğrenciler Web 2.0 araçlarıyla desteklenmiş FeTeMM eğitim yöntemi hakkında olumlu görüş bildirmişlerdir. Öğrenciler ayrıca animasyon sırasında grup çalışmasının faydalı olduğunu, 10 öğrenci işbirlikli öğrenme ortamı hakkında olumlu görüş bildirirken 2 öğrenci olumsuz görüş belirtmişlerdir. Web 2.0 teknolojilerinin derste kullanımının öğrencilerin derse olan dikkatlerini ve isteklerinin artırdığı görülmüştür.

Göksün, Filiz ve Kurt (2018) ise günümüzde değişen teknoloji ile birlikte Web 2.0 araçlarının öneminin artmasına vurgu yaparak çalışmalarında; 21.yy. öğrenen özellikleri ve hızlı gelişen teknolojiler içerisinde, farklılaşan öğrenme ortamlarına öğretmen adaylarının uyum sağlamalarını kolaylaştırmak amacıyla Web 2.0 araçlarını kategori bazlı sunan bir web sitesinin hazırlanmasını ve tüm paydaşlar tarafından kullanılabilirliğini ölçmeyi hedeflemişlerdir. Geliştirilen Web sayfasının kullanılabilirliği araştırmacılar, yazılımcılar ve içerik geliştirici öğretmen adayları gibi paydaşlara uygulanan Web Sitesi Kullanılabilirlik Ölçeği ile test edilmiştir. Çalışma sonucunda Web 2.0 araçları için hazırlanan Web sitesinin kullanılabilir bir site olduğu bu bağlamda kullanılabilirliği sınanmış ve yayınlanmış eğitim çantası web sayfasının Web 2.0 araçları ile ilgili farkındalığı artırdığı görüşü ortaya çıkmaktadır.

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü Öğrencilerine yönelik Gülнар ve Acar (2018) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algılarının cinsiyet, sınıf düzeyi, internet kullanma sıklıkları ve Web 2.0 teknolojileri kullanma sıklıkları açısından ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Çalışma grubunu 2015-2016 öğretim yılında Gazi Üniversitesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümünde öğrenim gören 196 katılımcı oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak üç bölümden oluşan ölçek kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda, BÖTE öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algılarının cinsiyete, sınıf düzeyine ve Web 2.0 teknolojilerinden Viki, Podcast ve Anlık Mesajlaşma Siteleri kullanma sıklıklarına göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca

öğrencilerin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algılarının yüksek olduğu sonucuna da ulaşılmıştır.

Coğrafya konularının öğretiminde sosyal bilgiler öğretmenlerinin Web 2.0 araçlarından farklı olarak Eğitim Bilişim Ağın'dan (EBA) yararlanma düzeylerini ve kullanım durumlarını belirlemeyi amaçlayan Ceylan (2019) araştırmasında nicel yöntemleri kullanmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bilgilere göre, sosyal bilgiler öğretmenlerinin EBA hakkında kısmen bilgi sahibi oldukları, EBA'dan ara sıra yararlandıkları gözlenmiştir. Katılımcıların görüşleri doğrultusunda EBA'nın faydalı ve kaynakça zengin olduğu fakat sosyal bilgiler ders saatinin EBA kullanımını için yetersiz olduğu saptanmıştır.

Ortaöğretim kurumu öğretmenlerinin Web 2.0 uygulamalarını ne sıklıkta ve öğretim süreçlerinde hangi amaçlar doğrultusunda kullandıklarının incelenmesi amacıyla Karaca ve Aktaş (2019) tarafından yapılan araştırmanın örneklemini ortaöğretim kurumlarında görev yapan 168 öğretmen oluşturmuştur. Araştırma da çalışmacılar tarafından hazırlanan anket ile veriler toplanmıştır. Araştırmada elde edilen sonuca göre Sosyal ağlar ve Video paylaşım siteleri öğretmenler tarafında en çok bilinen, kullanılan ve öğretmenlerin kendilerini en etkin gördükleri Web 2.0 uygulamaları olurken, Podcast ve RSS'in en az kullanılan uygulamalar olduğu görülmektedir. Öte yandan Web 2.0 uygulamalarının en çok iletişim, derslerle ilgili araştırma yapmak ya da takviye kaynak materyallere ulaşmak için kullandıkları ifade edilmiştir.

Keleş (2019) tarafından hazırlanan yüksek lisans tezinde, sosyal bilgiler öğretmenlerinin teknopedagojik alan bilgisi yeterliliklerini ortaya çıkarmak ve Web 2.0 teknolojileri hakkında öğretmen görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır. Çalışmada karma yöntem kullanılırken, çalışma grubunu ise Ankara ilinin çeşitli ilçelerinde görev yapan Sosyal bilgiler öğretmenleri oluşturmuştur. Öğretmenlerin Wen 2.0 teknolojilerini kullanım durumları, sıklıkları ve eğitime adapte etme süreçleri bir bütün halinde yorumlanmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre sosyal bilgiler öğretmenlerinin TPAB alt boyutlarına göre yeterliliklerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte araştırmaya katılan öğretmenlerin Web 2.0 teknolojisi üzerinde kendilerini orta derecede yeterli gördükleri, sosyal bilgiler öğretmenlerinin teknolojik uygulamalar konusunda olumu tutuma sahip oldukları ve eğitim almaya istekli oldukları ortaya çıkmıştır.

Korkmaz, Vergili, akır ve Uğur-Erdoğmuş (2019) Web 2.0 araçlarıyla yapılacak ölçme ve değerlendirme uygulamalarının öğrencilerin sınav kaygıları ve akademik başarılarına olan etkisini ortaya koymaya çalıştıkları çalışmada Plickers Web 2.0 uygulamasını kullanmışlardır. Plickers Web 2.0 uygulaması ile ölçme değerlendirme uygulamasının uygulandığı deney grubunun sonuçları incelendiğinde; Plickers Web 2.0 uygulamasının geleneksel yöntem ölçme değerlendirme araçlarına göre öğrencilerde ki sınav kaygısını azaltmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ancak Plickers Web 2.0 uygulamasının öğrencilerdeki akademik başarıyı olumlu yönde etkilediği diğer bir sonuç olarak belirlenmiştir.

Mete ve Batıbay (2019) tarafından yapılan araştırmada Kahoot destekli Web 2.0 aracıyla, Web 2.0 uygulamalarının Türkçe eğitiminde motivasyona etkisini incelemeyi amaçlamışlardır. Kontrol gruplu deneysel desenin kullanıldığı araştırmada ortaokulda öğrenim gören 7.sınıf öğrencileri araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre Web 2.0 araçlarından Kahoot uygulamasının eğitim aracı olarak kullanıldığında öğrencilerin ilgisini çektiği ve ders sürecinde öğrencilerin motivasyonunu artırdığı ortaya çıkmıştır. Öğrencilerdeki motivasyonu artırmasında Web 2.0 uygulaması Kahoot aracının ilgi çekmesi, öğretimi oyunlaştırması, öğrencilere keyifli ve farklı ölçme değerlendirme ortamı oluşturması nedenler olarak gösterilebilir.

Eğitim fakóltesinde öğrenim gören öğretmen adaylarının ve görev yapan öğretim elemanlarının Web 2.0 teknoloji farkındalığı, kullanım sıklığı ve yeterliklerini ortaya çıkarmayı amaçlayan Ünal (2019)'ın çalışmasına, bir devlet üniversitesinin eğitim fakóltesinden 252 öğretmen adayı ve görevli 41 öğretim elemanı katılmıştır. Araştırmada veriler araştırmacı tarafından hazırlanan anket ile toplanmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, öğretmen adaylarının çoğunun sosyal ağlardan haberdar oldukları, bunları sık sık kullandıkları ve bu teknolojileri kullanma yeterliklerinin yüksek olduğu; öğretim elemanlarının ise wiki hariç diğer Web 2.0 teknolojilerinden haberdar oldukları, ara sıra kullandıkları özellikle sosyal ağ uygulamalarını kullanma bakımından yeterli oldukları belirlenmiştir.

2.6.2. Yurtdışı Araştırmalar

Holcomb ve Beal (2010) tarafından yapılan çalışmada Web 2.0 teknolojilerinin sosyal bilgiler eğitiminde kullanılmasının öğrenme ve öğretme üzerindeki sonuçlarını

ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Aynı zamanda bu çalışmada sosyal bilgiler dersinde Web 2.0 araçlarının nasıl kullanılması gerektiği de sorgulanmıştır. Ortaokul öğrencileri üzerinde yapılan çalışmada, Küresel Bağlantılar öğrenme alanına yönelik Web 2.0 araçlarından materyaller hazırlanarak sonuçlara ulaşılmaya çalışılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, Web 2.0 araçlarının sosyal bilgiler eğitiminde kullanımının öğrencilerin derse yönelik ilgi, merak ve yaratıcılıklarını olumlu yönde artırırken ders başarılarını da olumlu yönde artırdığı saptanmıştır. Bununla birlikte Web 2.0 araçlarının derse ayrılan zamanı etkili kullanma, güncel bilgiler sunma ve öğrenenlere keşfetme ortamı sunduğu ifade edilmiştir.

Agır (2014) tarafından hazırlanan çalışmanın amacı, Eğitim Fakültesi öğrencilerinin Web 2.0 araçlarının kullanım koşullarını çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Araştırmanın evrenini, 2008-2009 öğretim yılında İstanbul Üniversitesi Eğitim Fakültesi birinci sınıfta okuyan 359 öğrenci oluşturmaktadır, öğrenciler bu araştırma için rastgele örnekleme yoluyla sekiz farklı bölümden seçilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre, eğitim fakültesi öğrencilerinin Web 2.0 araçlarını kullanımının cinsiyet, mezun oldukları lise, internet ve bilgisayar kullanım yılı, haftalık ortalama internet ve bilgisayar kullanım süresinin bölümlere göre farklılaştığı belirlenmiştir. Ayrıca Eğitim Fakültesi öğrencilerinin Web 2.0 uygulamalarını beklenen düzeyde kullanmadığı ortaya çıkmıştır.

Exarchou, Klonari ve Lambrions (2015) tarafından hazırlanan çalışmada, sosyo-kültürel yapıcı öğrenme bakış açısıyla, coğrafya ve çevre eğitimi bağlamında gençlerin Web 2.0 uygulamalarını kullanarak araştırma ve işbirlikçi eylemlere katılımı ile ilgili yaklaşımlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Proje sonunda öğrencilerin organize, entegre ve çevresel yaklaşım içerisinde gerekli becerileri kazandıkları, etkileşimlerinin öğrenme alışverişlerinde olumlu düzeyde olduğu ve Web 2.0 döneminde temel coğrafya ve çevresel becerileri geliştirerek bilgi inşasının karmaşıklığını ortaya çıkarmıştır.

Palaigeorgiou ve Grammatikopoulou (2016) tarafından yapılan çalışmada, sınıf içerisinde geleneksel öğrenme ortamlarında Web 2.0 teknolojilerinin eğitim etkinlikleri sırasında uygulamalarının avantajlarını ve zorluklarını belirlemeyi amaçlamışlardır. Katılımcıların görüşleri doğrultusunda Web 2.0 öğrenme etkinliklerinin öğrenciyi öğrenme sürecinin merkezine aldığı, öğrencilerin dijital içerikle nasıl işbirliği yapılacağını ve oluşturulacağını öğrenmelerine yardımcı olduğu, düşüncelerini daha fazla

yansıttıkları, öğrenciler ile öğretmenler arasındaki güveni ve diyalogu artırdığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Sadaf, Newby ve Ertmer (2016) tarafından hazırlanan çalışmada, öğretmen adaylarının Web 2.0 araçlarını öğretim sürecinde kullanma ve Web 2.0 araçlarına yönelik görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Öğretmen adayları Web 2.0 teknolojisini öğretim sürecinde kullanmak istediklerini bunun nedenini ise bu araçların yararlılık, öz yeterlilik ve öğrenci beklentilerini karşılaması olduğunu ifade etmişlerdir. Ek olarak öğretmen adaylarının Web 2.0 teknolojisini kullanmak istemelerine rağmen teknoloji kaynaklarına ve destekleyici yol göstericilere sınırlı erişim nedeniyle bu araçları kullanmadıkları belirlenmiştir.

Bingimlas (2017) Suudi K-12 okullarında yaptığı çalışmada, Web 2.0 uygulamalarının öğrenme ve öğretimdeki kullanımına ilişkin bakış açılarını anlamayı ve kullanımlarındaki engelleri araştırmayı amaçlamıştır. Nicel yöntemin kullanıldığı çalışmanın örneklemini Khari bölgesindeki ilk, orta ve ortaöğretimde görev yapan 352 öğretmen oluşturmaktadır. Çalışmanın sonucunda, katılımcılar Web 2.0 uygulamalarına aşina olduklarını belirtirken, eğitimde kullanımının etkisiz olduğu ortaya çıkmıştır. Katılımcılar, Web 2.0 uygulamalarının eğitimde etkin kullanılmasını engelleyen etkenleri; sınıftaki çok sayıda öğrenci gibi okul düzeyindeki engellerle, okullarda internete erişim eksikliği ve eğitimde Web 2.0 kullanımı için herhangi bir stratejinin olmamasına dayandırmışlardır. Ayrıca eğitimde Web 2.0 uygulamalarına ilişkin öğretmen görüşlerinde cinsiyet, eğitim düzeyleri ve öğretim konularına göre anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir.

Abou Afach, Kiwan ve Semaan (2018) tarafından yapılan çalışmada, otizm spektrum bozukluğu, öğrenme güçlükleri olan özel gereksinimli öğrencilere yönelik hazırlanan 'Edpuzzle' Web 2.0 görsel aracı ile zorbalık bilincinin özel gereksinimli öğrencilere kazandırılması amaçlanmıştır. Çalışma sonucunda, öğrencilerin motive oldukları, zorbalığın anlamının farkına vardıkları, Web 2.0 'Edpuzzle' görsel aracının öğrencilere olumlu yönde katkı sağladığı ifade edilmiştir.

Aşıksoy (2018) tarafından hazırlanan çalışmada, ELT öğrencilerinin dil becerilerini geliştirmek için Web 2.0 araçlarının kullanımına yönelik tutumlarını araştırmak ve öğrenciler tarafından kullanılan Web 2.0 araçlarını tanımlamak amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemini Gazi Üniversitesi ve Hacettepe Üniversitesi

Eğitim Fakóltesi İngilizce Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 207 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmada, öğrencilerin İngilizce öğrenmede kullanılan Web 2.0 araçlarının varlığından haberdar oldukları ve araçların kullanımına yönelik olumlu bir tutum sergiledikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Web 2.0 teknolojilerinin yükseköğretimde öğrencilerin öğrenme deneyimine etkisini araştıran Bugawa ve Mirzal (2018) çalışmalarında, Web 2.0 teknolojileri alanındaki son çalışmaları ve bunların öğrenme üzerindeki etkilerini literatür tarama yöntemiyle incelemiştirlerdir. Araştırmada Web 2.0 teknolojilerinin öğrencilerin akranları ve öğretmenleri ile etkileşimini artırdığı, aktif öğrenme fırsatları sunarken öğrenmelerini olumlu yönde desteklediği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca geleneksel sınıf ortamlarını desteklemek, zenginleştirmek ve öğrencilerin derse katılımını artırması bakımından Web 2.0 teknolojilerinin öğrenme deneyimlerini farklılaştırdığı belirlenmiştir.

Jena, Bhattacharjee, Gupta, Das ve Debnath (2018) tarafından yapılan çalışmada, Web 2.0 teknolojilerinin ortaöğretim öğrencilerinin geleneksel öğrenme yaklaşımı üzerindeki bireysel ve işbirlikçi öğrenme performansı ve öz-düzenleme üzerindeki etkilerini araştırmayı amaçlamışlardır. Yarı deneysel tasarımın yöntemini kullanıldığı araştırmanın çalışma grubunu, tüm sınıf öğrencilerinin oluşturduğu Web 2.0 dışı grup (n=40), bireysel Web 2.0 grubu (n=40) ve işbirlikçi Web 2.0 (n=30) grubu olmak üzere toplamda yüz on katılımcı oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda elde edilen bilgilere göre, Web 2.0 teknolojisinin bireysel ve işbirlikçi öğrenme ortamlarında ortaöğretim öğrencilerinin geleneksel öğrenme yaklaşımına göre öğrenme performansı üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte, işbirlikçi Web 2.0 teknolojisinin uygulamasının, geleneksel ve bireysel Web 2.0 teknolojisi uygulamasına göre öğrenme performansı üzerinde istatistiksel olarak daha önemli bir etkisi olduğu ortaya çıkmaktadır.

Pierce (2018)'in uzaktan eğitimi içerisinde barındıran özellikle yükseköğretimde yaygınlaşan online eğitime yönelik yaptığı araştırmada, çevrimiçi öğrenme ortamında öğretmenlerin öğrencilerine yönelik Web 2.0 teknolojilerini kullanarak ders tasarlama ve uygulamalarının çevrimiçi öğrenme ortamında avantaj ve dezavantajlarını ortaya çıkarmaya çalışmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin çevrimiçi sınıflarında çeşitli Web 2.0 teknolojilerini kullanırken, kurumlarının öğrenmenin öğrenme yönetim sistemi içinde gerçekleşmesi şartıyla ciddi şekilde kısıtlandığı saptanmıştır.

Teo, Sang, Mei ve Hoi (2019)'nin öğretmen adaylarına yönelik yaptıkları çalışmada, öğretmen adaylarının gelecekte öğretim süreçlerinde Web 2.0 teknolojilerini kullanımlarına yönelik görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çin'deki iki üniversiteden 464 öğretmen adayı ile yapılan anket sonucunda, öğretmen adaylarının Web 2.0 teknolojilerini yararlı, keyifli, öznel olması, pedagojik ve içeriği kolaylaştırıcı etkilerinden dolayı öğretim sürecinde kullanma niyetlerinin olumlu yönde olduğu ortaya çıkmıştır.

İlgili alan yazın incelendiğinde, Web 2.0 teknolojileri ile ilgili yapılan çalışmaların genel olarak öğretmenlere ve öğretmen adaylarına yönelik yapıldığı belirlenmektedir. Web 2.0 teknolojilerinin öğretimde kullanımına yönelik farklı eğitim seviyelerinde bireylerin ders başarısını olumlu yönde etkilediği ortaya çıkmaktadır. Ancak, Sosyal Bilgiler dersi öğretiminde Web 2.0 teknolojilerinin kullanımına yönelik çalışmaların literatürde olmadığı belirlenmiştir.

BÖLÜM III

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın deseni, çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin nasıl analiz edileceğine ilişkin bilgiler yer almaktadır.

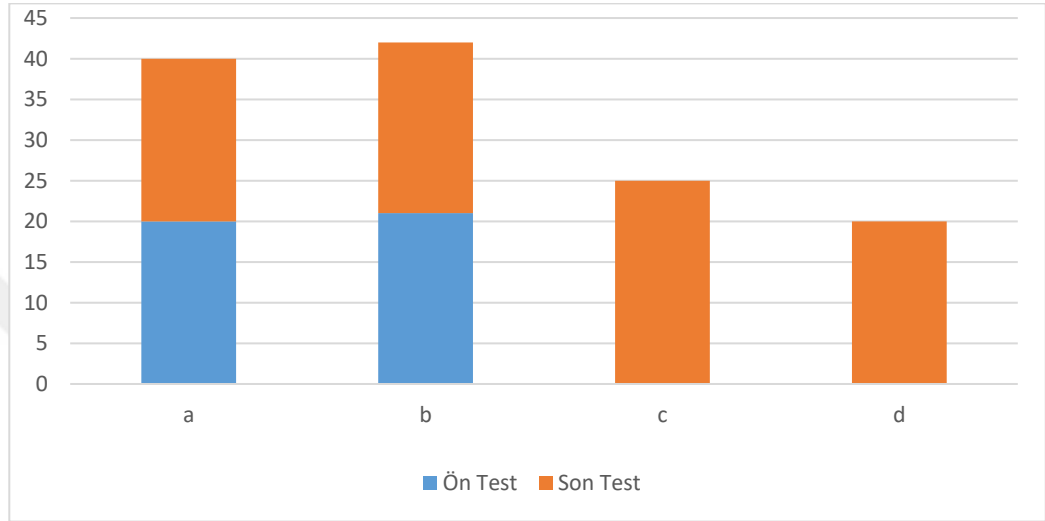
3.1. Araştırmanın Modeli

Sosyal bilgiler eğitiminde coğrafya konularının Web 2.0 teknolojisi ile öğretiminin öğrenci başarı ve tutumlarını belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada nicel araştırma yöntemleri, deneysel desenlerden Solomon Dörtlü Gruplar deseni kullanılmıştır. Deneysel desen, değişkenler arasındaki sebep-sonuç ilişkilerinin araştırıldığı ve değişkenlerin kontrol altında tutulmasıyla gözlemlendiği araştırmalardır (Karakaya, 2012). Balcı (2009)'ya göre Solomon Dörtlü Gruplar deseni “*Özel bir faktöriyel desendir. Şu üç amaçla kullanılır; 1-deneysel denemenin kontrol denemesine göre etkisini değerlendirmek, 2-bir ön testin ön test olmamaya etkisini tespit etmek ve 3-ön test ve deneme koşulları arasındaki etkileşimi değerlendirmek üzere özellikle ön test etkisini-duyarlık etkisinin ortaya çıkarmada yararlı bir yaklaşımdır*”. Solomon Dörtlü Gruplar desenini seçmemizdeki sebep, Web 2.0 teknolojisi ile hazırlanan materyallerin uygulandığı grup (deney grubu) ile materyallerin uygulanmadığı grup (kontrol grubu) arasında Web 2.0 teknolojisi kullanımının Sosyal bilgiler dersinde öğrenci başarı ve tutumları arasında karşılaştırma yapılacak olmasıdır. Bu desen de seçkisiz atanmış (random) ikisi deney ikisi kontrol olmak üzere dört grup bulunmaktadır. Deney süreci başlamadan önce bir deney ve bir kontrol grubuna deney öncesi ilk ölçümler yapılır. Bu sayede iç ve dış geçerlik korunmuş olur. Solomon Dörtlü Gruplar deseninde ön testlerin uygulanması, grupların deney öncesinde benzerliklerinin bilinmesine ve son test sonuçlarının bu açıdan düzenlenmesine yardımcı olmaktadır. Bu desende grup 1 ve grup 2 deney ve kontrol grubunu oluştururlar ve bu iki gruba da ön test ve son test uygulanır. Grup 3 ve grup 4 olarak belirlenen ikinci kontrol ve ikinci deney gruplarına ise ön test uygulanmaz, sadece son test uygulanır. Bağımsız değişkenin etkisinin ortaya çıkarılması amacıyla birçok analiz yapılır. Yapılan analizler sonucunda deney grubu lehine farklılık ve son testlerinde ki farklılığın ortaya çıkması aynı anda iç tutarlılığın bir ifadesi ve bağımsız değişkenin etkili olduğunun göstergesidir. Uygulama sırasında yapılan testlerin sonucunda Web 2.0 teknolojisinin akademik başarı ve tutumlara etkisinin katılımcılar üzerinde anlamlı bir fark oluşturup oluşturulmadığına bakılmıştır.

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini Sivas ili Merkez İlçesinde 2019-2020 eğitim öğretim yılının ilk döneminde Celal Bayar Ortaokulunda öğrenim görmekte olan 4 farklı sınıfta yer alan 6.sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini için seçilen katılımcılar seçkisiz atanmış (random) küme örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir.

Grafik 1. Deney ve Kontrol Gruplarında Yer Alan Katılımcıların Dağılımı

Birinci deney grubunun (a) başarı ön test 20 ve son testinde 20 öğrenci yer almaktadır. Birinci kontrol grubunun (b) başarı ön test 21 ve son testinde 21 öğrenci yer almaktadır. İkinci deney grubuna (c) yapılan başarı son testinde 25 öğrenci yer alırken, ikinci kontrol grubunun (d) başarı son testinde ise 20 öğrenci yer almaktadır. Birinci deney grubunun (a) tutum ön test 20 ve son testinde 20 öğrenci yer almaktadır. Birinci kontrol grubunun (b) tutum ön test 21 ve son testinde 21 öğrenci yer almaktadır. İkinci deney grubuna (c) yapılan tutum son testinde 25 öğrenci yer alırken, ikinci kontrol grubunun (d) tutum son testinde ise 20 öğrenci yer almaktadır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırma deneysel desende gerçekleştirileceğinden araştırmada toplanacak veriler için; araştırmacı tarafından geliştirilen “Sosyal Bilgiler Akademik Başarı Testi”, öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarını ölçmek amacıyla Çaydaş ve Balcıoğulları (2003) tarafından hazırlanan “Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği” nden faydalanılmıştır.

Araştırmada öğrenci başarısını ölçmek amacıyla 6.sınıf “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” öğrenme alanını kapsayan 25 soruluk başarı testi hazırlanmıştır. Başarı testi

için ilk olarak öğrenme alanı kazanımlarına yönelik 40 soruluk havuz oluşturulmuş ve uzman görüşüne başvurulmuştur. Oluşturulan soru havuzu pilot olarak 7.sınıf öğrencilerine uygulanmıştır. Pilot uygulamadan sonra yapılan analiz sonucunda uzman görüşü de alınarak testten 15 soru çıkarılmış ve test 25 soru olarak hazırlanmıştır. Geliştirilen testin güvenilirliğini belirlemek amacıyla Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı hesaplanmıştır. Testin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı 0.80 bulunmuştur. Bu da testin uygulamaya uygun olduğunu göstermektedir

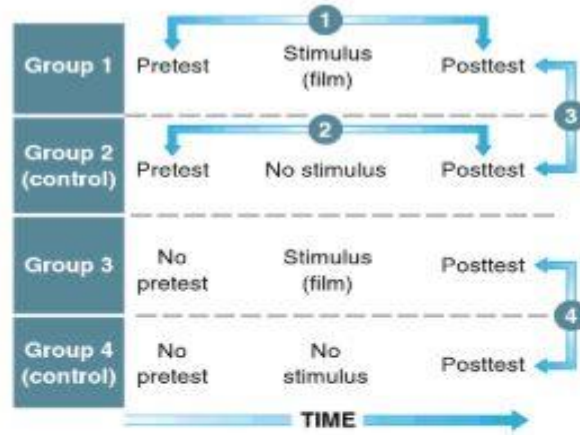
Çalışmada öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarını ölçmek amacıyla Çaydaş ve Balcıoğulları (2003) tarafından hazırlanan “Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği” nden yararlanılmıştır. Tutum ölçeği tek bölümden oluşmaktadır. Tutum ölçeği “tamamen katılıyorum’dan asla katılmıyorum’a doğru 5’li likert tipinde ve toplamda 31 (otuz bir) maddeden meydana gelmektedir. Tutum ölçeği sosyal bilgiler dersi ile ilgili katılımcıların düşüncelerini öğrenmek amacıyla uygulanmıştır.

3.4. Verilerin Toplanması

Bu çalışmanın verileri 2019-2020 eğitim öğretim yılında toplanmıştır. Verilerin nasıl toplandığına ilişkin bilgiler aşağıda verilmiştir.

Bu araştırmanın verileri katılımcılardan “Sosyal Bilgiler Akademik Başarı Testi” ve “Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği” kullanılarak elde edilmiştir. Solomon 4’lü grup modeline uygun olarak yansız atama ile oluşturulmuş dört gruptan veriler elde edilmiştir. Belirlenen dört gruptan iki deney ve iki kontrol grubu belirlenmiştir. Deney süreci başlamadan önce hazırlanan başarı testi ile tutum ölçeği ön testi birinci deney ve birinci kontrol grupları olarak iki grupta yapılırken, son testler tüm gruplara uygulanmıştır. Birinci deney ve birinci kontrol gruplarına uygulanan ön testler sonrasında birinci ve ikinci deney gruplarına 4 hafta süren ‘İnsanlar, Yerler ve Çevreler’ öğrenme alanına yönelik Web 2.0 teknolojisi ile hazırlanan materyaller uygulanmıştır. Devamında birinci ve ikinci deney grubuna başarı testi ile tutum ölçeği uygulanarak deney grubu son testleri elde edilmiştir. Uygulama yapılmayan birinci ve ön test uygulanmayan ikinci kontrol

grubuna başarı testi ile tutum ölçeği uygulanarak kontrol gruplarından da son test elde edilmiştir. Toplamda 6 hafta süren uygulamalar sonucunda nicel veriler toplanmıştır.

Expected Findings

- 1 In Group 1, posttest prejudice should be less than pretest prejudice.
- 2 In Group 2, prejudice should be the same in the pretest and the posttest.
- 3 The Group 1 posttest should show less prejudice than the Group 2 posttest.
- 4 The Group 3 posttest should show less prejudice than the Group 4 posttest.

Görsel 7. Solomon Dörtlü Grup Modeli (Babbie, 2008, s. 258).

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmada kullanılan başarı testi ile tutum ölçeğinden elde edilen verilerin analizinde SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) 23.0 paket programı kullanılmıştır. Araştırmada deney süreci öncesi birinci deney (a) ve birinci kontrol (b) gruplarının Sosyal Bilgiler Akademik Başarı Testi ile Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği'nden aldıkları ön test puanları arasında anlamlı bir farkın olup olmadığına ilişkin analiz bağımsız gruplar t-testi kullanılarak yapılmıştır. Bu testin yapılmasındaki amaç iki grubun ortalamalarını karşılaştırmaktır. Deney gruplarına Web 2.0 teknolojisi ile hazırlanan materyaller uygulanmasından sonra tüm gruplara başarı testi ile tutum ölçeği uygulanarak son test verileri elde edilmiştir. Burada birinci deney (a) grubunun ön test ve son test puanlarına bağımlı gruplar t-testi kullanılarak bakılmıştır. Bağımlı gruplar t-testi ile ilişkili grubun aritmetik ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığının ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Daha sonra birinci kontrol (b) grubuna ait Ön test ve son test sonuçları üzerinden bağımlı gruplar t-testi yapılmıştır. Ardından birinci deney (a) ve birinci kontrol (b) gruplarının son test sonuçlarına yönelik bağımsız gruplar t-testi

yapılarak ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farkın olup olmadığı ortaya çıkarılmıştır. İkinci deney (c) ve ikinci kontrol (d) gruplarına ise yine bağımsız gruplar t-testi yapılmıştır. Son olarak tüm deney ve kontrol gruplarının son test puanlarını karşılaştırmak amacıyla ANOVA testi kullanılmıştır. ANOVA, iki ve daha fazla bağımsız gruba ait ortalamalar arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek için kullanılan bir testtir (Can, 2016, sy.170). Bu nedenle grupların son test puanlarını karşılaştırmak amacıyla kullanılmıştır. Tek Yönlü Varyans Analizi sonucuna göre gruplar arasında son test puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu ortaya çıkmıştır. Varyans Analizi karşılaştırılan gruplar arasında farkın hangileri arasında olduğunu göstermediğinden farkın kaynağını belirlemek için Tukey testi kullanılmıştır.

Toplanan veriler uygun analiz teknikleri kullanılarak problem ve alt problemler çerçevesinde analiz edilmiştir.

BÖLÜM IV

4. BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde Sosyal bilgilerde Web 2.0 teknolojisinin dersin öğrenci başarı ve tutumlarına etkisi araştırılmıştır. Bu kapsamda;

Başarı Testi Bulgular

Tablo 3. Deney 1 ve Kontrol 1 gruplarının akademik başarı ön test puanlarına ilişkin bağımsız gruplar t-testi sonuçları

Grup	N	$\bar{X}$	Ss	Sh	sd	p
Deney	20	49,0000	18,99199	3,87672	39	,343
Kontrol	21	53,6000	14,42221	2,88444		

Tablo 3 incelendiğinde, deney grubu ve kontrol grubunda yer alan öğrencilere uygulanması ile elde edilen “Başarı Testi” ön-test ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir ($p > 0.05$). Buna göre, deney grubunun ($N=20$) ön test puanlarının ortalamasının ($\bar{X} = 49,0$) ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin ($N:21$) ön test puanlarının ortalamasına ($\bar{X} = 53,6$) yakın olduğu görülmektedir. Bu durumda, deney ve kontrol gruplarının başarı açısından denk olduğu söylenebilir.

Araştırmanın 2.alt problemi olan “Deney grubu öğrencilerinin Sosyal bilgiler akademik başarı ön test ve son test ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?” sorusunu cevaplamak için bağımlı gruplar t-testi uygulanmış, etki değeri hesaplanmış ve ilgili analiz sonucu ulaşılan bulgular Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4. Deney 1 grubunun akademik başarı ön test ve son test ortalama puanlarına ilişkin bağımlı gruplar t-testi sonuçları

Test	N	$\bar{X}$	Ss	Sh	sd	p
Ön test	20	49,0000	18,99199	3,87672	19	,000
Son test	20	66,8333	20,37831	4,15970		

Tablo 4 incelendiğinde, deney 1 grubunda yer alan öğrencilerin “Başarı Testi” ön test ve son test ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir ($p < 0.05$). Deney 1 grubunda yer alan öğrencilerin başarı testine ilişkin ön test ve son test ortalama puanları incelendiğinde, öğrencilerin başarı testine ilişkin ön test puanlarının ortalaması ($\bar{X} = 49,00$) iken son test puanlarının ortalamasının ($\bar{X} = 66,00$)’e yükseldiği belirlenmiştir. Diğer bir ifade ile, elde edilen bu anlamlı farkın deney grubu öğrencilerinin başarısına ilişkin son test puanlarının lehine olduğu saptanmıştır.

Araştırmanın 3.alt problemi olan “Kontrol grubu öğrencilerinin Sosyal bilgiler akademik başarı ön test ve son test ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?” sorusunu cevaplamak için bağımlı gruplar t-testi uygulanmış ve ilgili analiz sonucu ulaşılan bulgular Tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5. Kontrol 1 grubunun başarı ön test ve son test ortalama puanlarına ilişkin bağımlı gruplar t-testi sonuçları

Test	N	$\bar{X}$	Ss	Sh	sd	p
Ön test	21	53,6000	14,42221	2,88444	20	,742
Son test	21	52,1600	16,55214	3,31043		

Tablo 5 incelendiğinde, kontrol grubunda yer alan öğrencilerin “Başarı Testi”ne ilişkin ön test ve son test ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir ($p > 0.05$). Kontrol grubunda yer alan öğrencilerin başarı testine ilişkin ön test ve son test ortalama puanları incelendiğinde, deneysel işlem öncesinde öğrencilerin ön test puanlarının ortalaması ($\bar{X} = 53,60$) iken deneysel işlem sonrasında başarı testine ilişkin son test puanlarının ortalamasının ($\bar{X} = 52,16$) yakın olduğu belirlenmiştir. Bu doğrultuda, kontrol grubunda yer alan öğrencilerin ön test ve son test sonuçlarının başarı açısından denk olduğu söylenebilir.

Araştırmanın 4.alt problemi olan “Deney 1 ve kontrol 1 grubu öğrencilerinin Sosyal bilgiler akademik başarı testi son test ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır? Sorusunu cevaplamak için bağımsız gruplar t-testi uygulanmış ve analiz sonucu ulaşılan bulgular Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6. Deney 1 ve kontrol 1 gruplarının başarı son test puanlarına ilişkin bağımsız gruplar t-testi sonuçları

Grup	N	$\bar{X}$	Ss	Sh	sd	p
Deney 1	20	66,8333	20,37831	4,15970	39	,008
Kontrol 1	21	52,1600	16,55214	3,31043		

Tablo incelendiğinde, deneysel işlemin uygulanmasından sonra, “Başarı Testi”nin deney grubu ve kontrol grubunda yer alan öğrencilere uygulanması ile elde edilen son-test ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Buna göre, deney grubunun ($N=20$) başarı testine ilişkin son test puanları ortalamasının ($\bar{X}=66,83$) kontrol grubunda yer alan öğrencilerin ($N=21$) başarı testine ilişkin son test puanlarının ortalamasından ($\bar{X}=52,16$) oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Bu durumda, bu anlamlı farkın deney grubunda bulunan öğrencilerin başarı testine göre son test puan ortalamaları lehine olduğu saptanmıştır.

Araştırmanın 5.alt problemi olan “Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin Sosyal bilgiler akademik başarı testi son test ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır? sorusunu cevaplamak için bağımsız gruplar t-testi uygulanmış ve analiz sonucu ulaşılan bulgular Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7. Deney 2 ve kontrol 2 gruplarının başarı son test puanlarına ilişkin bağımsız gruplar t-testi sonuçları

Grup	N	$\bar{X}$	Ss	Sh	sd	p
Deney 2	25	73,2800	17,27117	3,45423	43	,045
Kontrol 2	20	60,6000	23,93940	5,35301		

Tablo incelendiğinde, deneysel işlemin 2. deney grubuna uygulanmasından sonra, “Başarı Testi” 2. deney grubu ve 2. kontrol grubunda yer alan öğrencilere uygulanması ile elde edilen son-test ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Buna göre, 2. deney grubunun ($N=25$) başarı değerine ilişkin son test puanlarının ortalamasının ($\bar{X}=73,28$), 2. Kontrol grubunda yer alan öğrencilerin ($N=20$) başarı testine ilişkin son test puanlarının ortalamasından ($\bar{X}=60,60$), yüksek olduğu görülmektedir. Bu durumda, elde edilen bu anlamlı farkın 2. deney grubunda bulunan öğrencilerin başarı testi son test puan ortalamaları lehine olduğu saptanmıştır.

Araştırmanın 6.alt problemi olan “Birinci deney ve kontrol grubu ile ikinci deney ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin Sosyal bilgiler akademik başarı testi son test ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır? sorusunu cevaplamak için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) uygulanmış, ulaşılan analiz sonuçları Tablo 8 ve 9’da verilmiştir.

Tablo 8. Deney 1 grubu, Kontrol 1 Grubu, Deney 2 ve Kontrol 2 gruplarının başarı son test puanlarına ilişkin ortalama sonuçları

	N	$\bar{X}$	Ss	Sh
Deney 1 (a)	24	66,8333	20,37831	4,15970
Kontrol 1 (b)	25	52,1600	16,55214	3,31043
Deney 2 (c)	25	73,2800	17,27117	3,45423
Kontrol 2 (d)	20	60,6000	23,93940	5,35301
Toplam	94	63,3191	20,79403	2,14474

Tablo 9. Deney 1 grubu, Kontrol 1 Grubu, Deney 2 ve Kontrol 2 gruplarının başarı son test puanlarına ilişkin ANOVA testi sonuçları

	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	6037,892	3	2012,631	5,300	,002	a – b,
Gruplar içi	34174,533	90	379,717			b – a, b – c,
Toplam	40212,426	93				c – b, c – d, d - c

(a: deney 1, b: kontrol 1, c: deney 2, d: kontrol 2)

Tablo 8 ve tablo 9 incelendiğinde, deney 1 ve kontrol 1 grubu ile deney 2 ve kontrol 2 grubunda yer alan öğrencilerin başarı testi son test ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu belirlenmiştir ($p < 0.05$). Bu anlamlı farkın kaynağını belirlemek için yapılan Tukey testi sonucuna göre, deney 1 grubunda yer alan öğrencilerin başarı testi son test puan ortalamaları ($\bar{X}=66,83$), ile kontrol 1 grubu öğrencilerinin son test puan ortalamaları ($\bar{X}=52,16$), arasında ve kontrol 2 grubu öğrencilerinin son test puan ortalamaları ($\bar{X}=60,60$) arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, deney 2 grubunda yer alan öğrencilerin başarı testine yönelik son test puan

ortalamları ($\bar{X}=73,28$) ile kontrol 1 ($\bar{X}=52,16$) ve kontrol 2 ($\bar{X}=60,60$) grubunda yer alan öğrencilerin son test puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte, deney 2 grubunda yer alan öğrencilerin başarı testi son test puan ortalamaları ($\bar{X}=73,28$) ile kontrol 2 grubunda yer alan öğrencilerin son test puan ortalamaları ($\bar{X}=60,60$) arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Öte yandan, deney 1 ve deney 2 grubu ile kontrol 1 ve kontrol 2 grubunda yer alan öğrencilerin “Başarı Testi”nin deneysel işlem sonrasında kendilerine uygulanması ile aldıkları ortalama puanlar incelendiğinde, en yüksek ortalamaya sahip olan grubun deney 2 grubu ($\bar{X}=73,28$) olduğu ve en düşük ortalamaya sahip olan grubun ise kontrol 1 ($\bar{X}=52,16$) olduğu belirlenmiştir.

Tutum Testi Bulgular

Araştırmanın 7. alt problemi olan “Deney 1 ve kontrol 1 grubu öğrencilerinin Sosyal bilgiler tutum testi ön test ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?” sorusunu cevaplamak için bağımsız gruplar t-testi uygulanmış ve analiz sonucu ulaşılan bulgulara Tablo 10’da yer verilmiştir.

Tablo 10. Deney 1 ve kontrol 1 gruplarının tutum ön test puanlarına ilişkin bağımsız gruplar t-testi sonuçları

Grup	N	$\bar{X}$	Ss	Sh	sd	p
Deney 1	20	3,3645	,89280	,19964	39	,859
Kontrol 1	21	3,4071	,60697	,13245		

Tablo 1 incelendiğinde, deneysel işlem öncesi “Tutum Testi”nin deney 1 grubu ve kontrol 1 grubunda yer alan öğrencilere uygulanması ile elde edilen ön-test ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$). Buna göre, deney grubunun ($N=20$) başarı değerine ilişkin ön test puanlarının ortalamasının ($\bar{X}= 3,36$) ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin ($N:21$) tutum testine ilişkin ön test puanlarının ortalamasına ($\bar{X}= 3,40$) yakın olduğu görülmektedir. Bu durumda, deney ve kontrol gruplarının işlem öncesinde tutumlar açısından denk olduğu söylenebilir.

Araştırmanın 8. alt problemi olan “Deney grubu öğrencilerinin Sosyal bilgiler tutum testi ön test ve son test ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir

fark var mıdır?” sorusunu cevaplamak için bağımlı gruplar t-testi uygulanmış, etki değeri hesaplanmış ve ilgili analiz sonucu Tablo 11’ de gösterilmiştir.

Tablo 11. Deney 1 grubunun tutum ön test ve son test ortalama puanlarına ilişkin bağımlı gruplar t-testi sonuçları

Test	N	$\bar{X}$	Ss	Sh	sd	p
Öntest	20	3,3645	,89280	,19964	19	,000
Sontest	20	4,0924	,45124	,10090		

Tablo 2 incelendiğinde, deney 1 grubunda yer alan öğrencilerin tutum testine ilişkin deneysel işlem öncesi ve sonrası yapılan uygulamalarda, diğer bir ifade ile ön test ve son test ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir ($p < 0.05$). Deney 1 grubunda yer alan öğrencilerin tutumlarına ilişkin ön test ve son test ortalama puanları incelendiğinde, deneysel işlem öncesinde öğrencilerin tutumlarına ilişkin ön test puanlarının ortalaması ($\bar{X} = 3,36$) iken deneysel işlem sonrasına ilişkin son test puanlarının ortalamasının ($\bar{X} = 4,09$)’e yükseldiği belirlenmiştir. Diğer bir ifade ile, elde edilen bu anlamlı farkın deney 1 grubu öğrencilerinin tutuma ilişkin son test puanları lehine olduğu saptanmıştır.

Araştırmanın 9. alt problemi olan “Kontrol 1 grubu öğrencilerinin Sosyal bilgiler tutum testi ön test ve son test ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?” sorusunu cevaplamak için bağımlı gruplar t-testi uygulanmış ve ilgili analiz sonucu Tablo 12’de gösterilmiştir.

Tablo 12. Kontrol 1 grubunun tutum ön test ve son test ortalama puanlarına ilişkin bağımlı gruplar t-testi sonuçları

Test	N	$\bar{X}$	Ss	Sh	sd	p
Öntest	21	3,4071	,60697	,13245	20	,197
Sontest	21	3,6467	,50073	,10927		

Tablo 3 incelendiğinde, kontrol 1 grubunda yer alan öğrencilerin tutum testine ilişkin ön test ve son test ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir ($p > 0.05$). Kontrol 1 grubunda yer alan öğrencilerin tutum testine ilişkin ön test ve son test ortalama puanları incelendiğinde, deneysel işlem öncesinde öğrencilerin tutum testine ilişkin ön test puanlarının ortalaması ($\bar{X} = 3,40$) iken deneysel işlem

sonrasında tutum testine ilişkin son test puanlarının ortalamasına ($\bar{X}=3,64$) yakın olduğu belirlenmiştir. Bu doğrultuda, kontrol 1 grubunda yer alan öğrencilerin ön test ve son test sonuçlarının başarı açısından denk olduğu söylenebilir.

Araştırmanın 10. alt problemi olan “Deney 1 ve kontrol 1 grubu öğrencilerinin Sosyal bilgiler tutum testi son test ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?” sorusunu cevaplamak için bağımsız gruplar t-testi uygulanmış ve analiz sonucu ulaşılan bulgulara Tablo 13’de yer verilmiştir.

Tablo 13. Deney 1 ve Kontrol 1 gruplarının tutum son test puanlarına ilişkin bağımsız gruplar t-testi sonuçları

Grup	N	$\bar{X}$	Ss	Sh	sd	p
Deney 1	20	20	4,0924	,45124	39	,005
Kontrol 1	21	21	3,6467	,50073		

Tablo 4 incelendiğinde, deneysel işlemin uygulanmasından sonra, “Tutum Testi”nin deney 1 grubu ve kontrol 1 grubunda yer alan öğrencilere uygulanması ile elde edilen son-test ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Buna göre, deney 1 grubunun ($N=20$) başarı değerine ilişkin son test puanlarının ortalamasının ($\bar{X}=4,09$) kontrol 1 grubunda yer alan öğrencilerin ($N=21$) tutum testine ilişkin son test puanlarının ortalamasından ($\bar{X}=3,64$) oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Bu durumda, bu anlamlı farkın deney 1 grubunda bulunan öğrenci tutumlarının son test puan ortalamaları lehine olduğu saptanmıştır.

Araştırmanın 11. alt problemi olan “Deney 2 ve kontrol 2 grubu öğrencilerinin Sosyal bilgiler tutum testi son test ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?” sorusunu cevaplamak için bağımsız gruplar t-testi uygulanmış ve analiz sonucu ulaşılan bulgulara Tablo 14’de yer verilmiştir.

Tablo 14. Deney 2 ve kontrol 2 gruplarının tutum son test puanlarına ilişkin bağımsız gruplar t-testi sonuçları

Grup	N	$\bar{X}$	Ss	Sh	sd	p
Deney 2	25	4,2942	,32490	,06498	43	,000
Kontrol 2	20	3,7242	,44838	,10026		

Tablo 5 incelediğinde, deneysel işlemin deney 2 grubuna uygulanmasından sonra, “Tutum Testi” deney 2 grubu ve kontrol 2 grubunda yer alan öğrencilere uygulanması ile elde edilen son-test ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir ($p < 0.05$). Buna göre, deney 2 grubunun ($N=25$) tutum testine ilişkin son test puanlarının ortalamasının ($\bar{X}=4,29$), kontrol 2 grubunda yer alan öğrencilerin ($N=20$) tutum testinin son test puanlarının ortalamasından ($\bar{X}=3,72$), yüksek olduğu görülmektedir. Bu durumda, elde edilen bu anlamlı farkın deney 2 grubunda bulunan öğrencilerin tutum testi son test puan ortalamaları lehine olduğu saptanmıştır.

Çalışmanın 12. alt problemi olan “Deney 1 ve kontrol 1 grubu ile deney 2 ve kontrol 2 grubunda yer alan öğrencilerin tutum değeri son test ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?” sorusunu cevaplamak için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) uygulanmıştır. İlgili analiz sonuçlarına Tablo 15 ve 16’de yer verilmiştir.

Tablo 15. Deney 1 grubu, Kontrol 1 grubu, Deney 2 ve Kontrol 2 gruplarının tutum son test puanlarına ilişkin ortalama sonuçları

	N	$\bar{X}$	Ss	Sh
Deney 1 (a)	20	4,0924	,45124	,10090
Kontrol 1 (b)	21	3,6467	,50073	,10927
Deney 2 (c)	25	4,2942	,32490	,06498
Kontrol 2 (d)	20	3,7242	,44838	,10026
Toplam	86	3,9566	,50354	,05430

Tablo 16. Deney 1 grubu, Kontrol 1 grubu, Deney 2 ve Kontrol 2 gruplarının tutum son test puanlarına ilişkin ANOVA testi sonuçları

	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark (Tukey)
Gruplar Arası	6,315	3	2,105	11,329	,000	a – b, a – d
Gruplar içi	15,237	82	,186			b – a, b – c
Toplam	21,552	85				c – b, c – d d – a, d - c

Tablo 15 ve tablo 16 incelendiğinde, deney 1 ve kontrol 1 grubu ile deney 2 ve kontrol 2 grubunda yer alan öğrencilerin tutum değeri son test ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu belirlenmiştir ($p < 0.05$). Bu anlamlı farkın kaynağını belirlemek için yapılan Tukey testi sonucuna göre, deney 1 grubunda yer alan öğrencilerin tutum değeri son test puan ortalamaları ($\bar{X}=4,09$), ile kontrol 1 grubu öğrencilerinin son test puan ortalamaları ($\bar{X}=3,64$), arasında ve kontrol 2 grubu öğrencilerinin son test puan ortalamaları ($\bar{X}=3,72$) arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, kontrol 1 grubunda yer alan öğrencilerin tutuma yönelik son test puan ortalamaları ($\bar{X}=3,64$) ile deney 1 ve deney 2 grubunda yer alan öğrencilerin son test puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte, deney 2 grubunda yer alan öğrencilerin başarı değeri son test puan ortalamaları ($\bar{X}=4,29$) ile kontrol 1 ve kontrol 2 grubunda yer alan öğrencilerin son test puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Buna ilaveten, kontrol 2 grubunda yer alan öğrencilerin başarı değeri son test puan ortalamaları ($\bar{X}=3,72$) ile deney 1 ve deney 2 grubunda yer alan öğrencilerin son test puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Öte yandan, deney 1 ve deney 2 grubu ile kontrol 1 ve kontrol 2 grubunda yer alan öğrencilerin “Tutum Ölçeği”nin deneysel işlem sonrasında kendilerine uygulanması ile aldıkları ortalama puanlar incelendiğinde, en yüksek ortalamaya sahip olan grubun deney 2 grubu ($\bar{X}=4,29$) olduğu ve en düşük ortalamaya sahip olan grubun ise kontrol 1 ($\bar{X}=3,64$) olduğu belirlenmiştir.

BÖLÜM V

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma

Eğitim anlayışının değiştiği günümüzde, ‘İnternet Tabanlı Öğrenme’, ‘Web 2.0 Teknolojisi’ gibi teknolojilerin kullanımı, yaygınlaşması eğitim-öğretim sürecini de değişime sürüklemiştir. Teknoloji ve internetin gelişmesi eğitim-öğretim ortamını tekdüzelikten çıkararak çok amaçlı öğrenme ortamlarının oluşturulmasına, farklı öğrenme stillerinin birlikte kullanılmasına ve bireylerin ders ortamına aktif olarak katılmasına olanak sağlamıştır.

Günümüzde Web 2.0 Teknolojisinin aktif olarak hayatımızın her alanında kullanılmaya başlanması, eğitim ortamlarında da kullanımını kaçınılmaz hale getirmiştir. Özellikle gelişen teknoloji ve internet kullanımı ile birlikte ‘Z Kuşağı’ olarak adlandırılan ve teknoloji ile hayata başlayan bu yeni nesil için eğitimde teknolojinin kullanılmaması geleneksel eğitim anlayışının sürdürülmesi düşünülemez hale gelmiştir. Buradan yola çıkarak Sosyal Bilgiler eğitiminde de Web 2.0 Teknolojisi kullanımının öğrencilerin ders başarıları ve derse olan tutumlarının ortaya çıkarılması ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu amaçla çalışmada, Web 2.0 Teknoloji araçlarından animasyonlu sunum hazırlama aracı ‘Powtoon’; kavram ve zihin haritası hazırlama aracı ‘Bubble.us’; kendi haritanı yapma aracı ‘MapHub’ ve ‘Canva’ infografi hazırlama araçları kullanılarak ‘İnsanlar, Yerler, Çevreler’ öğrenme alanında 6.Sınıflara yönelik 4 haftalık öğretim uygulanmıştır. Araştırmada Deneysel desenlerden ‘Solomon Dörtlü Gruplar’ deseni kullanılarak; araştırmacı tarafından hazırlanan öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik başarılarını ölçmek amacıyla 25 soruluk “Sosyal Bilgiler Akademik Başarı Testi”, öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarını ölçmek amacıyla Çaydaş ve Balcıoğlu (2003) tarafından hazırlanan “Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği”nden yararlanılmıştır. Elde edilen verilerden öğrencilerin sosyal bilgiler ders başarıları ve sosyal bilgiler dersine yönelik tutumları ortaya çıkarılmıştır.

İlgili alan yazın incelendiğinde, Web 2.0 teknolojilerinin birçok farklı alanda, disiplinde çeşitli konuların öğretiminde kullanıldığı görülmüştür. Çalışmamızda Web 2.0 teknolojilerinin Sosyal bilgiler dersi öğretiminde kullanımının öğrenci akademik başarılarına ve derse yönelik tutumlarına olumlu yönde katkı sağladığı ortaya çıkmaktadır. Buradan hareketle; yurtiçi ve yurtdışı araştırmalar değerlendirildiğinde Web 2.0

teknolojilerinin farklı ders ve sınıf düzeylerinde kullanımında öğrencilerin akademik başarısını ve ders tutumlarını olumlu yönde etkilediği tespit edilmiş ve çalışmamızla benzer sonuçlar ortaya çıktığı görülmüştür. (Abou, Afach, Kiwan ve Semaan, 2018; Alp ve Deveci, 2018; Baş ve Turhan, 2017; Bolatlı ve Korucu, 2018; Bugawa ve Mirzal, 2018; Exarchon, Klonari ve Lambrios, 2015; Holcomb ve Beal, 2010; Korkmaz, Vergili, Çakır ve Uğur-Erdoğan, 2019; Mete ve Batıbay, 2019; Öztürk ve Tetik, 2015).

Birinci alt probleme ilişkin sonuçlar: Deney 1 ve kontrol 1 gruplarında yer alan ortaokul 6.sınıf öğrencilerinin “Sosyal Bilgiler Akademik Başarı Testi”ne ilişkin ön test puanları incelendiğinde Web 2.0 Teknolojisinin uygulandığı deney 1 grubunda yer alan öğrenciler ile geleneksel öğretimin uygulandığı kontrol 1 grubunda yer alan öğrencilerin ön test puanları arasında anlamlı bir fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum, deney 1 ve kontrol 1 gruplarının Sosyal bilgiler dersi akademik başarı açısından birbirine denk ve yakın olduğunu, aralarında fark olmadığını göstermektedir. Deney 1 ve kontrol 1 grupları arasında anlamlı bir farkın olmaması deneysel araştırmaya başlamanın ön koşulu olması açısından deneysel araştırmalarda beklenen bir sonuç olarak ifade edilebilir.

İkinci alt probleme ilişkin sonuçlar: Ön testlerin uygulanmasından sonra deney 1 grubunda Sosyal bilgiler dersi akademik başarısına yönelik Web 2.0 teknolojisi ile öğretim uygulaması gerçekleştirilmiştir. Deney 1 grubunda yer alan öğrencilerin Sosyal bilgiler testi ön test ve son test ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılığın olduğu ortaya çıkmaktadır. Diğer bir ifade ile, elde edilen bu anlamlı farkın deney 1 grubu öğrencilerinin başarısına ilişkin son test puanları lehine olduğu saptanmıştır. Buradan hareketle Web 2.0 teknolojisi uygulamasının deney grubu öğrencilerinde Sosyal bilgiler dersinde akademik başarıyı artırmasına yardımcı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Üçüncü alt probleme ilişkin sonuçlar: Geleneksel öğretimin uygulandığı kontrol 1 grubunda yer alan öğrencilerin Sosyal bilgiler dersi akademik başarısına yönelik ön test ve son test ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. Kontrol 1 grubunda yer alan öğrencilerin Sosyal bilgiler dersi akademik başarısına yönelik deneysel işlem öncesi ön test puan ortalamaları ve deneysel işlem sonrası son test puan ortalamalarının yakın olduğu belirlenmiştir. Bu doğrultuda, kontrol 1 grubunda yer alan öğrencilerin ön test ve son test sonuçlarının başarı açısından denk olduğu

söylenbilir. Bu durum geleneksel öğretimin Sosyal bilgiler dersinde akademik başarıyı etkilemediği sonucunu ortaya çıkarmıştır.

Dördüncü alt probleme ilişkin sonuçlar: Deney 1 grubuna deneysel işlem uygulandıktan sonra Sosyal bilgiler akademik başarı testinin deney 1 grubu ve kontrol 1 grubunda yer alan öğrencilere uygulanması ile elde edilen son test ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. Sosyal bilgiler akademik başarı testinin son test puan ortalamalarının deney 1 grubunun lehinde ve kontrol 1 grubundan oldukça yüksek olduğu belirlenmiştir. Buradan yola çıkarak Web 2.0 teknolojisi uygulamasının öğrenci akademik başarısına olumlu yönde etki ederek başarı sağladığı sonucuna ulaşılabilir. Her iki grup arasında puan ortalamalarının yüksek çıkması ise bu durumu desteklemektedir.

Beşinci alt probleme ilişkin sonuçlar: İkinci deney ve ikinci kontrol grupları Sosyal bilgiler akademik başarı testi son test sonuçları arasında da deney grubunun lehine olacak şekilde anlamlı bir fark olduğu ortaya çıkmıştır. Birinci deney ve kontrol gruplarında olduğu gibi ikinci deney ve kontrol grupları arasında son test puan ortalamalarının yüksek olduğu ve son test puan ortalamalarının deney grupları lehine olduğu saptanmıştır.

Altıncı alt probleme ilişkin sonuçlar: Araştırmada yer alan dört gruba, birinci deney ile birinci kontrol grubu ve ikinci deney ile ikinci kontrol grubunun Sosyal bilgiler akademik başarı testi son test sonuçlarına bakıldığında; her iki deney ve her iki kontrol grubunda yer alan öğrencilerin son test ortalama puanları arasında anlamlı farklılığın olduğu ortaya çıkmıştır. Birinci deney grubu ile birinci kontrol ve ikinci kontrol grupları arasında son test ortalama puanlarının birinci deney grubu lehine anlamlı bir farklılık ortaya çıkmıştır. Benzer şekilde ikinci deney grubu ile birinci ve ikinci kontrol grubu arasında da deney grubunun lehine anlamlı bir farklılığın olduğu gözlenmiştir. Ayrıca deney iki grubunda yer alan öğrenciler ile kontrol iki grubunda yer alan öğrenciler arasında deney iki grubu lehine anlamlı farklılığın olduğu gözlenmiştir.

Özetle deney ve kontrol grubunda bulunan öğrencilerin Sosyal Bilgiler Akademik Başarı Testinin tamamından aldıkları son test puanlarının aritmetik ortalamaları arasında deney grubunun lehine anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuca göre, Web 2.0 teknoloji uygulamasının öğrencilerin Sosyal bilgiler akademik başarısı üzerinde etkili olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu açıdan bakıldığında, Web 2.0 teknolojisi ile öğretimin

öğrencilerin öğrenme sürecini olumlu yönde etkileyerek derse yönelik akademik başarısına olumlu yönde katkı sağladığı belirlenmiştir.

Jena, Bhattacharjee, Gupta, Das ve Debnath (2018) yaptığı çalışmada Web 2.0 teknolojisi uygulamasının öğrenci performansı üzerinde etkili olduğunu belirtmiştir; bu sonuç çalışmamızda ortaya çıkan öğrenci başarısına olumlu yönde katkı sağlar sonucu ile benzerlik göstermektedir. Korkmaz, Vergili, Çakır ve Uğur-Erdoğan (2019) çalışmasında Web 2.0 uygulamasının öğrencilerdeki akademik başarıyı olumlu yönde etkilediği sonucu ile çalışmamızla benzerlik göstermektedir. Öztürk ve Tetik (2015) yüz yüze eğitim ile birlikte kullanılan sosyal ağların öğrencilerin akademik başarısını artırdığı sonucu ile çalışmamızla benzer sonuçları ortaya çıkarmaktadır.

Yedinci alt probleme ilişkin sonuçlar: Deney 1 ve kontrol 1 gruplarında yer alan ortaokul 6.sınıf öğrencilerinin “Sosyal Bilgiler Tutum Testi” ne ilişkin ön test puanları incelendiğinde Web 2.0 Teknolojisinin uygulandığı deney 1 grubunda yer alan öğrenciler ile geleneksel öğretimin uygulandığı kontrol 1 grubunda yer alan öğrencilerin ön test puanları arasında anlamlı bir fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum, deney 1 ve kontrol 1 gruplarının Sosyal bilgiler dersine yönelik tutumları açısından birbirine denk ve yakın olduğunu, aralarında fark olmadığını göstermektedir.

Sekizinci alt probleme ilişkin sonuçlar: Deney 1 grubunda yer alan öğrencilerin Sosyal bilgiler tutum testi ön test ve son test ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılığın olduğu ortaya çıkmaktadır. Diğer bir ifade ile, elde edilen bu anlamlı farkın deney 1 grubu öğrencilerinin başarısına ilişkin son test puanları lehine olduğu saptanmıştır. Buradan hareketle Web 2.0 teknolojisi uygulamasının deney 1 grubu öğrencilerinde Sosyal bilgiler dersine yönelik olumlu tutumların artırmasına yardımcı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Dokuzuncu alt probleme ilişkin sonuçlar: Geleneksel öğretimin uygulandığı kontrol 1 grubunda yer alan öğrencilerin Sosyal bilgiler dersi tutumuna yönelik ön test ve son test ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. Kontrol 1 grubunda yer alan öğrencilerin Sosyal bilgiler dersi tutumuna yönelik deneysel işlem öncesi ön test puan ortalamaları ve deneysel işlem sonrası son test puan ortalamalarının yakın olduğu belirlenmiştir. Bu doğrultuda, kontrol 1 grubunda yer alan öğrencilerin ön test ve son test sonuçlarının tutum açısından denk olduğu söylenebilir. Bu durum

geleneksel öğretimin Sosyal bilgiler dersine yönelik öğrenci tutumlarını etkilemediği sonucunu ortaya çıkarmıştır.

Onuncu alt probleme ilişkin sonuçlar: Deney grubuna deneysel işlem uygulandıktan sonra Sosyal bilgiler tutum testinin deney 1 grubu ve kontrol 1 grubunda yer alan öğrencilere uygulanması ile elde edilen son test ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. Sosyal bilgiler tutum testinin son test puan ortalamalarının deney 1 grubunun lehinde ve kontrol 1 grubundan oldukça yüksek olduğu belirlenmiştir. Buradan yola çıkarak Web 2.0 teknolojisi uygulamasının sosyal bilgiler dersinde öğrenci tutumlarına olumlu yönde etki ettiği sonucuna ulaşılabilir.

On birinci alt probleme ilişkin sonuçlar: İkinci deney ve ikinci kontrol grupları Sosyal bilgiler akademik tutum testi son test sonuçları arasında da deney grubunun lehine olacak şekilde anlamlı bir fark olduğu ortaya çıkmıştır. Birinci deney ve kontrol gruplarında olduğu gibi ikinci deney ve kontrol grupları arasında son test puan ortalamalarının yüksek olduğu ve son test puan ortalamalarının deney grupları lehine olduğu saptanmıştır.

On ikinci alt probleme ilişkin sonuçlar: Araştırmada yer alan dört gruba, birinci deney ile birinci kontrol grubu ve ikinci deney ile ikinci kontrol grubunun Sosyal bilgiler tutum testi son test sonuçlarına bakıldığında; her iki deney ve her iki kontrol grubunda yer alan öğrencilerin son test ortalama puanları arasında anlamlı farklılığın olduğu ortaya çıkmıştır. Birinci deney grubu ile birinci kontrol ve ikinci kontrol grupları arasında son test ortalama puanlarının birinci deney grubu lehine anlamlı bir farklılık ortaya çıkmıştır. Benzer şekilde ikinci deney grubu ile birinci ve ikinci kontrol grubu arasında da deney grubunun lehine anlamlı bir farklılığın olduğu gözlenmiştir. Ayrıca deney iki grubunda yer alan öğrenciler ile kontrol iki grubunda yer alan öğrenciler arasında deney iki grubu lehine anlamlı farklılığın olduğu gözlenmiştir.

Özetle deney ve kontrol grubunda bulunan öğrencilerin Sosyal Bilgiler Tutum Testinin tamamından aldıkları son test puanlarının aritmetik ortalamaları arasında deney grubunun lehine anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuca göre, Sosyal bilgiler dersine yönelik Web 2.0 teknoloji uygulamasının öğrencilerin Sosyal bilgiler dersine yönelik tutum testlerinden çıkan anlamlı fark üzerine öğrenme sürecini olumlu yönde etkileyerek öğrencinin derse yönelik tutumlarına olumlu yönde katkı sağladığı belirlenmiştir.

Mete ve Batıbay (2019) çalışmasında Web 2.0 araçlarından Kahoot uygulamasının eğitim aracı olarak kullanıldığında öğrencilerin ilgisini çektiği ve ders sürecinde öğrencilerin motivasyonunu artırdığı ortaya çıkmıştır. Bu sonuç; çalışmamız da ortaya çıkan Web 2.0 araçlarının kullanımının öğrencilerin Sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarına olumlu yönde katkı sağladığı sonucu ile benzerlik göstermektedir. Bolatlı ve Korucu (2018)'nin Web 2.0 teknolojilerinin derste kullanımının öğrencilerin derse olan dikkatlerini ve isteklerini artırdığı sonucu ile çalışmamızın sonucu benzerlik göstermektedir. Holcomb ve Beal (2010) Web 2.0 araçlarının sosyal bilgiler eğitiminde kullanımının öğrencilerin derse yönelik ilgi, merak ve yaratıcılıklarını olumlu yönde artırırken ders başarılarını da olumlu yönde artırdığı sonucu çalışmamızın sonucu ile benzerlik göstermektedir.

Alan yazın incelendiğinde Sosyal bilgiler eğitiminde coğrafya konularının Web 2.0 teknolojisi ile öğretiminin öğrencilerin akademik başarı ve tutumlarını ortaya çıkarmaya yönelik hazırlanmış bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bununla birlikte Deperlioğlu ve Köse (2010) tarafından yapılan çalışmada Web 2.0 teknolojisini kullanarak oluşturduğu öğrenme yaşantısında öğretim sürecinde etkileşimin arttığını, yüz yüze eğitimde kullanıldığında harmanlanmış öğrenmeye ortam oluşturduğunu ifade etmiştir. Kekeç, Morkoç ve Erdönmez (2015) Web 2.0 araçlarından sosyal medya araçlarının eğitim süreçlerinde kullanımının faydalı, uygulamaların basit ve anlaşılır olduğunu bununla birlikte; öğretim etkinliklerinde kullanımının daha etkili ve çekici olduğunu belirtmişlerdir. Palaigeorgiou ve Grammatikopoulou (2016) Web 2.0 öğrenme etkinliklerinin öğrenciyi öğrenme sürecinin merkezine aldığı, öğrenciler ile öğretmenler arasındaki güveni ve diyalogu artırdığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Web 2.0 teknolojisi ile ilgili yapılan çalışmaların geneli incelendiğinde çalışmamızdan farklı olarak; öğretmen adaylarına ve öğretmenlere yönelik farkındalık ve Web 2.0 araçlarının öğretimde kullanımı ile ilgili çalışmaların yoğun olduğu görülmektedir (Altıok, Yükseltürk ve Üçgül, 2017; Aslan-Efe, Hak-Söylemez, Bingimlas, 2017; Oral ve Efe, 2014; Aşıksoy, 2018; Ata, 2011; Durusoy, 2011; Horzum, 2010; Karaca ve Aktaş, 2018; Keleş, 2019; Tatlı, Akbulut ve Altınışik, 2016; Özer ve Albayrak-Özer, 2017; Ünal, 2019). Korucu ve Karalar (2017) farklı olarak öğretim elemanlarına yönelik yaptıkları çalışmada, öğretim elemanlarının Web 2.0 araçlarını yeterince kullanmadıkları ve hizmet içi eğitime ihtiyaç duyduklarına ulaşmıştır. Çalışma konumuzla benzer bir çalışma olan coğrafya konularının öğretiminde Eğitim Bilişim Ağın'dan (EBA) öğretmenlerin yararlanma

düzeyini belirlemeye çalışan Ceylan (2019) Sosyal bilgiler öğretmenlerinin EBA hakkında kısmen bilgi sahibi olduklarını ve EBA'dan ara sıra yararlandıklarını ifade etmiştir. Topuz, Yıldırım, Topu ve Göktaş (2015) doküman analizi ile yaptıkları çalışmada, Web 2.0 araçlarından en fazla “sosyal ağ uygulamaları”, öğrenme teorilerinden ise en fazla “yapılandırmacı, sosyal ve durumsal öğrenme teorileri” hakkında akademik çalışmaların olduğunu tespit etmişlerdir.

Elde edilen sonuçlar Web 2.0 teknolojisinin kullanıldığı bu araştırmanın sonuçları ile benzerlik göstermektedir.

5.3. Öneriler

Araştırmanın bu bölümünde, Sosyal Bilgiler eğitiminde coğrafya konularının Web 2.0 teknolojileri kullanılarak öğrencilerin akademik başarı ve tutumlarına etkisini belirlemeyi amaçlayan bu çalışmanın sonucunda şu önerilerde bulunulabilir.

Öğretmenlere Yönelik Öneriler

Bu çalışmada, Web 2.0 teknolojilerinin Sosyal Bilgiler dersinde öğrencilerin akademik başarısını ve tutumlarını olumlu yönde etkilediği tespit edildi. Bu bağlamda Web 2.0 teknolojilerinin Sosyal bilgiler dersinde öğretmenler tarafından kullanılması önerilmektedir.

Web 2.0 teknolojisi ile öğretimin öğrencilerin derslere aktif katılımını sağlaması, dersi ilgi çekici hale getirmesi, eğlenerek öğrenmelerine fırsat vermesi ve öğrenci-öğretmen arasında ki etkileşimi artırması bakımından öğrenme sürecinde aktif olarak kullanılabilir.

Sosyal Bilgiler Öğretmeni Yetiştiren Kurumlara Yönelik

Web 2.0 teknolojilerinin Sosyal Bilgiler dersinde öğrenci akademik başarı ve tutumlarına olumlu katkı sağladığı belirlenmiştir. Bu nedenle Sosyal bilgiler öğretmeni adaylarının Web 2.0 teknolojileri bilgisine sahip olmaları gerekmektedir. Buna yönelik olarak; Lisans eğitiminde teknoloji eğitimine yönelik derslerin verilmesi ve öğretmen adaylarının teknoloji uyumu sağlanabilir.

Araştırmacılara Yönelik Öneriler

Çalışmada, Web 2.0 teknolojilerinin kullanımını Sosyal Bilgiler dersine ait İnsanlar, Yerler ve Çevreler öğrenme alanında ve 6.Sınıf düzeyinde gerçekleştirilmiştir. Benzer çalışmalar diğer sınıf düzeylerine ve öğrenme alanlarına yönelik de yapılabilir.

Araştırma Sosyal bilgiler dersi kapsamında yapılmıştır, Sosyal bilgiler dersi dışında kalan branş dersleri için de benzer araştırmalar yürütülebilir

KAYNAKÇA

Abanoz, G. (2014). *İstanbul ili ölçeğinde tarihi mekânların ortaokul sosyal bilgiler dersi tarih konularının öğretimindeki yeri ve önemi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Abou Afach, S., Kiwan, E., & Semaan, C. (2018). How to Enhance Awareness on Bullying for Special Needs Students Using" Edpuzzle" a Web 2.0 Tool. *Online Submission*, 3(1), 1-7.

Afşin, F. (2015). *İlköğretim 6.sınıf sosyal bilgiler öğretim programında yer alan konuların öğretiminde bilgi-iletişim teknolojilerinin kullanılmasının öğrenci başarısına etkisinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi (Elazığ ili örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.

Agır, A. (2014). What are the usage conditions of web 2.0 tools faculty of education students?. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 15(3), 171-196.

Ajjan, H., Hartshorne, R. (2008). Investigating faculty decisions to adopt Web 2.0 technologies: Theory and empirical tests. *The internet and higher education*, 11(2), 71-80.

Akengin, H., Şahin, C., Kaya, B., Kaya, B., Bengiç, G., & Sargın, S. (2010). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bazı genel coğrafya konuları ve bunların öğretimi ile ilgili öz-yeterlik algıları. *Marmara Coğrafya Dergisi*, (21), 78-97.

Akkuş, A., & Meydan, A. (2013). Sosyal bilgiler öğretiminde tarihi ve coğrafi mekân uygulamalarının değerlendirilmesi. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(13), 14-30

Akpınar, M., & Kaymakçı, S. (2012). Ülkemizde sosyal bilgiler öğretiminin genel amaçlarına karşılaştırmalı bir bakış. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20(2), 605-626.

Aktaş, C. (2007). Enformasyon toplumu bağlamında Türkiye. *Selçuk İletişim Dergisi*, 4(4), 181-193.

Alexander, B. (2006). Web 2.0: A new wave of innovation for teaching and learning? *Educause review*, 41(2), 32.

Albion, P. R. (2008). Web 2.0 in teacher education: Two imperatives for action. *Computers in the Schools*, 25(3-4), 181-198.

Alhassan, R. (2017). Exploring the Relationship between Web 2.0 Tools Self-Efficacy and Teachers' Use of These Tools in Their Teaching. *Journal of Education and Learning*, 6(4), 217-228.

Alkan, C. (1977). *Eğitim Teknolojisi*. Ankara: Yargıçoğlu Matbaası.

Alkan, C. (1998) *Eğitim Teknolojisi*. Ankara: Yüksel Matbaası

Alp, Y. ve Kaleci, D. (2018). YouTube sitesindeki videoların eğitim materyali olarak kullanımına ilişkin öğrenci görüşleri. *International Journal of Active Learning*, 3(1), 57-68.

Altıok, S., Yükseltürk, E., ve Üçgöl, M. (2017). Web 2.0 eğitimine yönelik gerçekleştirilen bilimsel bir etkinliğin değerlendirilmesi: Katılımcı görüşleri. *Journal of Instructional Technologies & Teacher Education*, 6(1), 1-8.

Anderson, T. (2006). Interaction in learning and teaching on the educational semantic web. c. juwah (edi.). interactions in online education: implications for theory and practice içinde (ss.141-155). New York: Routledge.

Aşıksoy, G. (2018). ELT Students' Attitudes and Awareness Towards the Use of Web 2.0 Technologies for Language Learning. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 14(2), 240-251.

Ata, F. (2011). *Üniversite öğrencilerinin Web 2.0 teknolojilerini kullanım durumları ile bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylöl Üniversitesi, İzmir.

Babbie, E. (2008). The basics of social research. *New York: Thomson Wadsworth*.

Bacanak, A., Karamustafaoğlu, O., & Köse, S. (2003). Yeni bir bakış: eğitimde teknoloji okuryazarlığı. *Pamukkale üniversitesi eğitim faköltesi dergisi*, 14(14), 191-196.

Bağcı,H., ve Yalın, H. İ. (2018). Harmanlanmış öğrenme ortamında denetim odağına göre uyarlanmış 5e öğrenme modelinin öğrencilerin akademik başarılarına etkisi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 11(3), 562-585.

Bakioğlu, A., ve Şentuna, T. (2001). İnternet ile eğitimde oğretmen ve okul yoneticilerinin goevleri. *Pamukkale Őniversitesi Eğitim Fakultesi Dergisi*, 9(9), 10-18.

Balcı, A. (2009). *Sosyal Bilimlerde araştırma yonem teknik ve ilkeler*. Ankara: Pegem Akademi.

Bartlett-Bragg, A. (2006). Reflections on pedagogy: Reframing practice to foster informal learning with social software.

Barr, R. D. ; Barth, S. L. ve Shermis, S. S. (1977). *Defining the social studies*. Bulletin 51. Washington DC.: National Council for the Social Studies.

Barth, J. L. ve Demirtaş, A. (1997), *İlkoeğretim sosyal bilgiler oğretimi kaynak uniteler*. Ankara: YOK / Dnya bankası milli eğitimi geliştirme projesi hizmet oncesi oğretmen eğitimi.

Baş, B. ve Turhan, O. (2017). Yabancılara Ttrkoeğretiminde yazma becerisine yonelik web 2.0 araqları: poll everywhere orneği. *Mersin Őniversitesi Eğitim Fakultesi Dergisi*, 13(3), 1233-1248.

Bilgili, A. S. (Editör). (2010). *Sosyal bilgilerin temelleri*, Ankara. Pegem Akademi.

Bingimlas, K. A. (2017). Learning and Teaching with Web 2.0 Applications in Saudi K-12 Schools. *Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*, 16(3), 100-115.

Bolatli, Z., ve Korucu, A. T. (2018). Secondary school students' feedback on course processing and collaborative learning with Web 2.0 tools-supported STEM activities. *Bartın Őniversitesi Eğitim Fakultesi Dergisi*, 7(2), 456-478.

Bozkurt, A. (2013). Aık ve uzaktan oğretim: Web 2.0 ve sosyal ağların etkileri. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri, Akdeniz Őniversitesi, 23-25 Ocak, Antalya, 23-25.

Bower, M., Hedberg, J. G., ve Kuswara, A. (2010). A framework for Web 2.0 learning design. *Educational Media International*, 47(3), 177-198.

Bray, T. (2007). Not 2.0? Retrieved:June 24, 2007

Bryant, T. (2006). Social software in academia, *EDUCAUSE Quarterly*, 29(2), 61-64.

Bugawa, A. M., ve Mirzal, A. (2018). The impact of Web 2.0 technologies on the learning experience of students in higher education: A review. *International Journal of Web-Based Learning and Teaching Technologies (IJWLTT)*, 13(3), 1-17.

Can, A. (2016). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*. (4.Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Ceylan, Ö. (2019). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin 6. sınıf sosyal bilgiler dersi coğrafya konularının öğretilmesinde EBA'dan (eğitim bilişim ağı) yararlanma düzeyleri ve önerileri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.

Çatak, M. (2015). Türkiye'de sosyal bilgiler eğitim programlarının incelenmesi. *EKEV Akademi Dergisi*, 62(62), 69-94.

Çaydaş, E., & Balcıoğulları, A. (2003). İlköğretim Altıncı ve Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi, I. *Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresi (15-17 Mayıs 2003, İzmir)*, Tebliğler, Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü, Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi.

Çelikkaya, T., ve Kuş, Z. (2009). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin kullandıkları yöntem ve teknikler. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(2), 741-758.

Çifçi, T. (2016). *Coğrafya'da değer eğitimi*. (1.Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Çoban, O., ve Akşit, İ. (2018). 2005 ve 2017 Sosyal bilgiler öğretim programlarının öğrenme alanı, kazanım, kavram, değer ve beceri boyutları açısından karşılaştırılması. *Journal of History Culture and Art Research*, 7(1), 479-505.

Dağhan, G., Kalaycı, E., ve Seferoğlu, S. S. (2011). Milli eğitim şuralarındaki teknoloji politikalarının incelenmesi. *Akademik Bilişim Konferansı, İnönü Üniversitesi, Malatya*. (<http://ab.org.tr/ab11/liste.html>) 01.10. 2020 tarihinde adresinden alındı.

Dede, C. (2008). A seismic shift in epistemology. *EDUCAUSE review*, 43(3), 80.

Demir, A. (2016). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanımına yönelik özyeterlik inançları ile internet kullanımına ilişkin tutumlarının incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Giresun Üniversitesi, Giresun.

Demir, M. (2017). *Sosyal bilgiler dersinde eğitim yazılımı kullanılmasının öğrenci akademik başarısına etkisi: Morpa Kampüs örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.

Demirel, Ö. (2004). *Kuramdan uygulamaya eğitimde program geliştirme*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Demirli, C. (2002) "Uzaktan eğitimde öğrenci takibi ve değerlendirmesi", Açık ve Uzaktan Eğitim Sempozyumu Web Sitesi: "<http://aof20.anadolu.edu.tr>", Eskişehir: 23-25 Mayıs

Derneği, T. E. (2009). *Öğretmen yeterlikleri özet rapor: Öğretmene yatırım, geleceğe atılım*. Türk Eğitim Derneği.

Deveci, H. (2005). Sosyal bilgiler dersinde gazete kullanımı. *TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 4(3).

Deperlioğlu, Ö., ve Köse, U. (2010). Web 2.0 teknolojilerinin eğitim üzerindeki etkileri ve örnek bir öğrenme yaşantısı. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri, Muğla Üniversitesi, 10-12 Şubat, Muğla, 337-342.

Dikmen, M., ve Tuncer, M. (2018). Bilgisayar destekli eğitimin öğrencilerin akademik başarıları üzerindeki etkisinin meta-analizi: son 10 yılda yapılan çalışmaların incelenmesi. *Türk Bilgisayar ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 9(1), 97-121.

Dikmenli, Y., ve Ünaldı, Ü. E. (2013). Harmanlanmış öğrenme ve sanal sınıfa dönük öğrenci görüşleri. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(2), 326-347.

Doğanay, A. (2008). Çağdaş sosyal bilgiler anlayışı ışığında yeni sosyal bilgiler programının değerlendirilmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(2), 77-96.

Doğanay, H. (1993). *Coğrafyada Metodoloji*. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Doğanay, H. ve Doğanay, S. (2014). *Coğrafyaya giriş*. (11.Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Driscoll, M. (1999). Web-based training in the workplace. *Adult Learning*, 10(4), 21-25.

D'Souza, Q. (2006). Web 2.0 ideas for educators. *Online: http://www.teachinghacks.com/audio/100ideas Web2educators.pdf*.

Durusoy, O. (2011). *Öğretmen yetiştirmede Web 2.0 ve dijital video teknolojilerinin kullanılarak öğretmenlik öz-yeterliğinin geliştirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir.

Efe-Aslan H. A., Söylemez-Hak, N., Oral, B., ve Efe, R. (2014). Ortaöğretim fen ve matematik alanları öğretmen adaylarının web 2.0 kullanım sıklıkları. *Electronic Journal of Education Sciences*, 3(5), 31-42.

Elibüyük, M. (1997). Coğrafyanın önemi ve tanınması. *Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü*, 33, 1-2.

Emekli, G. (2006). Coğrafya, kültür ve turizm: kültürel turizm. *Ege Coğrafya Dergisi*, 15(1-2), 51-59.

Erden, M. (Tarihsiz). *Sosyal bilgiler öğretimi*. Ankara: Alkım.

Eriñç, S. (1973). Cumhuriyetin 50. yılında Türkiye'de coğrafya, elli yılda coğrafya. Ankara: Cumhuriyetin 50. Yıldönümü Yayınları.

Erişen, Y., Çeliköz, N. (2010). Eğitimde bilgisayar kullanımı. Ö. Demirel ve E. Altun. (Editörler). *Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı*. Dördüncü Baskı. Ankara. Pegem A, ss. 113-146.

Erturgut, R. (2008). İnternet temelli uzaktan eğitimin örgütsel, sosyal, pedagojik ve teknolojik bileşenleri. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 1(2).

Eyüboğlu, F. ve Orhan, F. (2009). Sayfa uzunluğu farklı hiperortamların öğrenme performansı ve memnuniyete etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36(36).

Exarchou, E., Klonari, A., ve Lambrinos, N. (2015). Using a Social Web 2.0 tool in geography and environmental research project: A content analysis of Greek high school students' learning exchanges. *Review of International Geographical Education Online*, 5(1), 42-55.

Faizi, R., Chiheb, R., ve El Afia, A. (2015). Students' Perceptions Towards Using Web 2.0 Technologies in Education. *International Journal of Emerging Technologies in Learning*, 10(6).

Ferdig, R. E. (2007). Examining social software in teacher education. *Journal of Technology and teacher education*, 15(1), 5-10.

Fong, S. F., Ng, W. K., Ong, S. L., Hanafi, A., ve Rozhan, I. (2005). Research in e-learning in a hybrid environment: A case for blended instruction. *Malaysian Online Journal of Instructional Technology*, 2(2), 124-136.

Garrison, D.R., ve Kanuka, H. (2004). Blended learning: Uncovering its transformative potential in higher education. *Internet and Higher Education*, 7(2), 95-105.

Gedik, O., Sönmez, Ö. F. ve Yeşiltaş, E. Sınıf Eğitimi Öğretmen Adaylarının Teknolojik Pedagojik İçerik Bilgi Yeterliliklerinin İncelenmesi. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 187-198.

Genç, Z. (2010). Web 2.0 yeniliklerinin eğitimde kullanımı: Bir Facebook eğitim uygulama örneği. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri, Muğla Üniversitesi, 10-12 Şubat, Muğla, 237-242.

Graham, C. R. (2006). Blended learning systems: Definition, current trends, and future directions. In *The handbook of blended learning: Global perspectives, local designs*, eds. C. J. Bonk and C. R. Graham, 3-21. San Francisco: Pfeiffer.

Goetsch, D. L. (1984). Impact of technology on curriculum and delivery strategies in vocational education. *Adults and the Changing Workplace. American Vocational Association, Inc*, 191-200.

Göksun, D. O., Filiz, O. ve Kurt, A. A. (2018). Eğitim çantası: Web 2.0 araçlarını kategori bazlı sunan sosyal bir web sitesinin geliştirilmesi. *Ege Eğitim Dergisi / Ege Journal of Education*, 19(2), 505-533.

Gülbahar, Y. (2009). E-öğrenme. Ankara: Pegem Akademi

Güleli, R. (2015). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin bilgi ve iletişim teknolojileri destekli öğretim materyallerini kullanımına ilişkin tutumları (Çanakkale ili örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.

Gülнар, M. ve Acar, S. (2018). Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi bölümü öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı özyeterlik algılarının Web 2.0 teknolojileri kullanma durumlarına göre incelenmesi. *Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi (UEAD)*, 2(1), 54-65.

Gülsoy, V. G. B., Taylan, B. D., ve Yakin, İ. (2014). Students' internet and web 2.0 use: a case of burdur's middle schools. *The Eurasia Proceedings of Educational and Social Sciences*, 1, 435-440.

Güneş-Uça, E. P. (2016). Toplumsal değişim, teknoloji ve eğitim ilişkisinde sosyal ağların yeri. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 191-206.

Güngördü, E. (2001). *İlköğretimde hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi*. (2. Basım). Ankara: Nobel.

Gürgil, F. (2019). Effects of Using WebQuest and Animation on Academic Achievement and Retention in Social Studies Education. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 13(19), 728-749.

Güvenç, B. (1994). *İnsan ve Kültür*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Greenhow, C., Robelia, B., ve Hughes, J. E. (2009). Learning, teaching, and scholarship in a digital age: Web 2.0 and classroom research: What path should we take now?. *Educational researcher*, 38(4), 246-259.

Gynther, K. (2005). Blended learning. Unge Pædagoger, København.

Han, S. (2012). *Web 2.0*. (1. Basım). New York. Routledge.

Holcomb, L. B., ve Beal, C. M. (2010). Capitalizing on Web 2.0 in the social studies context. *TechTrends*, 54(4), 28-33.

Horton, W. K. (2000). *Designing web-based training: How to teach anyone anything anywhere anytime* (Vol. 1). New York, NY: Wiley.

Horzum, M. B. (2010). Öğretmenlerin Web 2.0 araçlarından haberdarlığı, kullanım sıklıkları ve amaçlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 603-634.

Jena, A. K., Bhattacharjee, S., Gupta, S., Das, J., ve Debnath, R. (2018). Exploring the Effects of Web 2.0 Technology on Individual and Collaborative Learning Performance in Relation to Self-Regulation of Learners. *i-Manager's Journal on School Educational Technology*, 13(4), 20.

Karaca, F., ve Aktaş, N. Ortaöğretim Kurumu Öğretmenlerinin Web 2.0 Uygulamaları İçin Haberdarlıklarının, Yeterlilik Düzeylerinin, Kullanım Sıklıklarının ve Eğitsel Amaçlı Kullanım Biçimlerinin İncelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 212-230.

Karakaya, İ. (2012). Bilimsel araştırma yöntemleri., A. Tanrıöğen. (Editör). Bilimsel araştırma yöntemleri. Üçüncü Baskı. Ankara. Anı Yayıncılık, ss. 57-83.

Kekeç Morkoç, D., ve Erdönmez, C. (2015). Web 2.0 Uygulamalarının Eğitim Süreçlerine Etkisi: Çanakkale Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Örneği. *Journal of Higher Education & Science/Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 5(3), 335-346.

Keleş, H. (2019). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin teknopedagojik alan bilgisi yeterlilikleri ve web 2.0 teknolojileri hakkında görüşlerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Aksaray Üniversitesi, Aksaray.

Keleş, E., Öksüz, B. D., ve Bahçekapılı, T. (2013). Teknolojinin eğitimde kullanılmasına ilişkin öğretmen görüşleri: Fatih projesi örneği. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 12(2), 353-366.

Kesim, E., ve Agaoglu, E. (2007). A paradigm shift in distance education: Web 2.0 and social software. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 8(3), 66-75.

Kesim, M. (2002). Herkes için, her yerde, her zaman etkin öğrenim e-öğrenme. *Açık ve Uzaktan Eğitim Sempozyumu*, 23-25.

Kılıçoğlu, G. (2009). Sosyal bilgiler tanımı, dünyada ve ülkemizde gelişimi ve önemi. M. Safran. (Editör). Sosyal bilgiler öğretimi. Birinci Baskı. Ankara. Pegem A, ss. 3-16.

Klamma, R., Chatti, M. A., Duval, E., Hummel, H., Hvannberg, E. T., Kravcik, M., ... ve Scott, P. (2007). Social software for life-long learning. *Educational technology & society*, 10(3), 72-83.

Krajka, J. (2012). Web 2.0 online collaboration tools as environments for task-based writing instruction. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 45(2), 97-118.

Kol, S. (2012). *Bilgisayar destekli öğretimin (bdö) altı yaş çocuklarına zaman ve mekân kavramlarını kazandırmaya etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi, Konya.

Korkmaz, Ö., Vergili, M., Çakır, R., ve Erdoğan-Uğur, F. Plickers Web 2.0 Ölçme ve Değerlendirme Uygulamasının Öğrencilerin Sınav Kaygıları ve Başarıları Üzerine Etkisi. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(2), 15-37.

Korucu, A. T., ve Karalar, H. (2017). Sınıf Eğitimi Öğretim Elemanlarının Web 2.0 Araçlarına Yönelik Görüşleri. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 456-474.

Kumar, A. (1998). The web is a great tool for. **25.03.2020** tarihinde <http://www.iteachnet.com/mar98/arunkumartripathy.html> web adresinden alınmıştır.

Kutlutürk, L. ve Akbayrak, E.H. (2013). Akademik araştırmalarda Web 2.0 etkisi. ÜNAK Konferansı Bildirileri. Marmara Üniversitesi, 19-21 Eylül, İstanbul, 91-96.

Mahiroğlu, A. (2009). Öğretmenlik Mesleği ve Öğretmen Yetiştirmede Gelişmeler ve Yenilikler. İçinde: Ö. Demirel, Z. Kaya (Ed.), *Eğitim Bilimine Giriş*. Pegem Akademi. 4. Baskı

Maloney, E. (2007). What Web 2.0 can teach us about learning. *Chronicle of higher education*, 53(18), B26.

McLoughlin, C., ve Lee, M. (2007). Social software and participatory learning: Pedagogical choices with technology affordances in the Web 2.0 era. 664-675.

McManus, T. F. (1996). Delivering Instruction on the World Wide Web. 14.03.2020 tarihinde <http://www.svsu.edu/~mcmanus/papers/wbi.html> web adresinden alınmıştır

MEB. (2005). Sosyal bilgiler dersi öğretim programı.

MEB. (2005). *Coğrafya dersi öğretim programı ve kılavuzu*. Ankara: MEB Yayınları.

MEB. (2018). Sosyal bilgiler dersi öğretim programı.

Mete, F. ve Batıbay, E., F. (2019). Web 2.0 uygulamalarının Türkçe eğitiminde motivasyona etkisi: Kahoot örneği. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(4), 1029-1047.

Moore, M. G. (1973). Toward a theory of independent learning and teaching. *The Journal of Higher Education*, 44(9), 661-679.

Namdev, D. S. (2012). ICT and web technology based innovations in education sector. *Turkish online journal of distance education*, 13(4), 256-268.

NCSS (1993 January;February). *The Social Studies Professional*. Washington DC: National Council for the Social Studies.

NCSS (2004). Teacher Standards. www.socialstudies.org/teacherstandards. adresinden 18.10.2020 tarihinde alındı.

Odabaş, H. (2003). İnternet tabanlı uzaktan eğitim ve bilgi ve belge yönetimi. *Türk Kütüphaneciliği*, 17(1), 22-36.

Oran, M. K., ve Karadeniz, Ş. (2007). İnternet tabanlı uzaktan eğitimde mobil öğrenmenin rolü. *Akademik Bilişim*, 31, 167-170.

Orhan, F., ve Eyüboğlu, F. (2009). *Bilgisayar ve internet destekli proje tabanlı öğrenme*. E. Altun (Editör). Özel öğretim yöntemleri I-II. Birinci Baskı. Ankara. Pegem A, ss. 263-317.

Orhan, D., Kurt, A. A., Ozan, Ş., Vural, S. S., ve Türkan, F. (2014). Ulusal eğitim teknolojisi standartlarına genel bir bakış. *Karaelmas Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(1), 65-79.

O'reilly, T. (2005). Web 2.0 nedir? https://books.google.com.tr/books?hl=tr&lr=&id=DDI_XTmXI3MC&oi=fnd&pg=PA225&dq=what+is+web+2.0+O%27Reilly&ots=3GDaTvbal6&sig=0s0bIjvMWqCIGirkMgTzBusQF9E&redir_esc=y#v=onepage&q=what%20is%20web%202.0%20O'Reilly&f=false adresinden 01.02.2020 tarihinde alındı.

Osguthorpe, R. T. ve Graham, C. R., 2003. Blended learning environments definitions and directions. *The Quarterly Review of Distance Education*, 4(3), 227-233

Öcal, A., ve Yakar, H. (2015). 1968-2005 Sosyal bilgiler ders programlarında küresel farkındalık eğitimi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 15(USBES Özel Sayısı I), 307-327.

Özdil, İ. (1979). Eğitimsel İletişim ve Eğitim Teknolojisi. *Yüksek Teknik Öğretmen Okulu*.

Özel, E. (2012). Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin öğretim teknolojilerine yönelik tutum ve davranışları. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 19(31), 129-144.

Özer, Ü., ve Özer-Albayrak, E. (2017, October). Sosyal Bilgiler ile Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmeni Adaylarının Eğitimde Web 2.0 Kullanımına Yönelik Görüşleri. In *ICPESS (International Congress on Politic, Economic and Social Studies)* (No. 3).

Özçağlar, A., 2003. *Coğrafyaya Giriş-Sistemik, Kavramlar Yöntemler*. Ankara: Hilmi Usta Matbaacılık.

Öztaşçı, C.A. (2017). *Yerel tarih öğretim yöntemini sosyal bilgiler dersinde uygulamaya koymak: Bir eylem araştırması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Öztürk, C. (2012). Sosyal bilgiler: toplumsal yaşama disiplinler arası bir bakış., C. Öztürk. (Editör). *Sosyal bilgiler öğretimi*. Üçüncü Baskı. Ankara. Pegem A, ss. 2-31.

Öztürk, C. ve Otluoğlu, R. (2003). *Sosyal bilgiler öğretiminde edebi ürünler ve yazılı materyaller*. (2. Basım). Ankara: Pegem A.

Öztürk, C., ve Otluoğlu, R. (2002). Sosyal bilgiler öğretiminde yazılı edebiyat ürünlerini ders aracı olarak kullanmanın duyuşsal davranış özelliklerini kazanmaya etkisi.

Öztürk, E., ve Ada, Ş. (2006). Sosyal bilgiler eğitiminde proje tabanlı öğrenme ve portfolyo değerlendirme yaklaşımlarının eğitim ve sınav durumlarına yansımaları. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (13), 93-103.

Öztürk, Ö. K., ve Tetik, E. (2015). Sosyal ağ destekli bilişim teknolojileri eğitiminin öğrencilerin akademik başarılarına etkisi. *Education Sciences*, 10(3), 151-168.

Özüdoğru, Ş. (2014). Bir Web 2.0 uygulaması olarak bloglar: blogların dinamikleri ve blog alemi. *Türkiye Online Tasarım Sanat ve İletişim Dergisi*. 4(1), 36-50.

Palaigeorgiou, G., ve Grammatikopoulou, A. (2016). Benefits, barriers and prerequisites for Web 2.0 learning activities in the classroom. *Interactive Technology and Smart Education*.

Pierce, S. P. (2018). *Web 2.0 in the Online Learning Environment: A Basic Qualitative Study to Define Best Practices* (Doctoral dissertation, Northcentral University).

Reasons, S. G. (2004). Hybrid courses-hidden dangers. *Distance Education Report*, 8(7), 3-6.

Richardson, W. (2005). The educator's guide to the read/write web. *Educational Leadership*, 63(4), 24.

Rogers, P. C., Liddle, S. W., Peter, C. H. A. N., Doxey, A., ve Brady, I. S. O. M. (2007). Web 2.0 learning platform: Harnessing collective intelligence. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 8(3), 16-33.

Sadaf, A., Newby, T. J., ve Ertmer, P. A. (2016). An investigation of the factors that influence preservice teachers' intentions and integration of Web 2.0 tools. *Educational Technology Research and Development*, 64(1), 37-64.

Semaan, C., ve Kiwan, E. (2017). Impact of "kubbu" on the academic achievement and motivation of 4th grade special needs students. *International Journal of Innovation and Research in Educational Sciences*, 4(6), 683-689.

Senemoğlu, N. (2012). *Gelişim, Öğrenme ve Öğretim*. Kuramdan Uygulamaya, (21.Baskı). Ankara: Gönül Yayıncılık.

Seppala, P. ve Alamaki, H. Mobile Learning in teacher training, Journal of Computer Assisted Learning, Vol:19, 2003, pp 330-335

Shishkovskaya, J. V., ve Sokolova, E. Y. (2015). Integration of Web 2.0 technologies into the process of students' self-directed English learning. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 6(2), 541.

Singh, H. ve Reed, C. (2001). Teknik inceleme: karma öğrenme ile başarıya ulaşmak. *Centra yazılımı* , 1 , 1-11.

Solomon, G., ve Schrum, L. (2007). *Web 2.0: New tools, new schools*. ISTE (Interntl Soc Tech Educ).

Sönmez, V. (1998). *Sosyal bilgiler öğretimi ve öğretmen kılavuzu*. Ankara: Anı.

Sönmez, Ö. F., ve Kılıçoğlu, G. (2016). Değerlendirme boyutu ile sosyal bilgiler programları (1924-2005). *TÜBAD*, 1(1), 37-49.

Tankut, Ü. S. (2008). *İlköğretim 7. sınıf sosyal bilgiler dersinde bilgisayar destekli öğretimin akademik başarıya ve kalıcılığa etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi, Adana.

Tarman, B., ve Baytak, A. (2011). Teknolojinin Eğitimdeki Yeni Rolü: Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Bakış Açılıarı. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 10(2), 891-908.

Taş, H., ve Kıroğlu, K. (2018). 2017 İlkokul sosyal bilgiler dersi öğretim programı'nın öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *İlköğretim Online*, 17(2).

Tatli, Z., Akbulut, H. İ., ve Altinisik, D. (2016). Öğretmen Adaylarının Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi Özgüvenlerine Web 2.0 Araçlarının Etkisi. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 7(3), 659.

Tay, B. (2011). Sosyal bilgiler öğretiminin dünü bugünü ve yarını. R. Turan ve K. Ulusoy. (Editörler). Sosyal bilgilerin temelleri. İkinci Baskı. Ankara. Pegem A, ss. 1-17.

Technology for All Americans Project, ve International Technology Education Association. (2000). *Standards for technological literacy: Content for the study of technology*. International Technology Education Association.

Tekin, A., ve Polat, E. (2014). Technology policies in education: Turkey and several other countries. *Journal of Theory & Practice in Education (JTPE)*, 10(5), 1254-1266.

Teo, T., Sang, G., Mei, B., ve Hoi, C. K. W. (2019). Investigating pre-service teachers' acceptance of Web 2.0 technologies in their future teaching: a Chinese perspective. *Interactive Learning Environments*, 27(4), 530-546.

Topuz, A., Yıldırım, Ö., Topu, F., ve Göktaş, Y. (2015). Öğrenme Teorileri Üzerine İnşa Edilen Web 2.0 Uygulamalarının İncelenmesi. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 8(2), 59-69.

Turan, M. M., ve Barış, G. (1999). Uzaktan eğitim sistemi. *Birinci Uzaktan Eğitim Sempozyumu*, 15-16.

Türker, H., ve Yaylak, E. (2011). ilköğretim sosyal bilgiler öğretiminde internet tabanlı öğretim yönteminin ders başarısına etkisi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (29), 162-177.

Türkoğlu, R. (2001). On-line eğitim. *Çevrimiçi] Elektronik adres: <http://www.teknoturk.org/docking/yazilar/tt000042-yazi.htm> [18.11. 2002].*

Tüysüs, C., ve Aydın, H. (2007). Web tabanlı öğrenmenin ilköğretim okulu düzeyindeki öğrencilerin tutumuna etkisi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(22), 73-78.

Topuz, A., ve Göktaş, Y. (2015). Türk eğitim sisteminde teknolojinin etkin kullanımı için yapılan projeler: 1984-2013 dönemi. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 8(2), 99.

Uluyol, A. G. Ç., ve Karadeniz, Ş. (2009). Bir harmanlanmış öğrenme ortamı örneği, öğrenci başarısı ve görüşleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 60-84.

Uşun, S. (2013). *Bilgisayar Destekli Öğretimin Temelleri*. (3. baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Ünal, E. (2019). Öğretmen adayları ve öğretim elemanlarının Web 2.0 teknolojileri farkındalıkları, kullanım sıklıkları ve yeterliklerinin incelenmesi. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (BUSBED)*, 9(17), 553-565.

Ünlü, M. (2014). İlköğretim okullarında coğrafya eğitim ve öğretimi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, (4), 31-48.

Ünsal, H. (2012). Harmanlanmış öğrenmenin başarı ve motivasyona etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(1), 1-27.

Yalın, H. İ. (2020). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme* (30. baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Yeşiltaş, E. ve Kaymakçı, S. (2014). Sosyal Bilgiler Öğretim Programının Teknoloji Boyutu. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(16), 314-340.

Yeşiltaş, E., ve Turan, R. (2015). Sosyal bilgiler öğretimine yönelik geliştirilen bilgisayar yazılımının akademik başarı ve tutuma etkisi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2015(5), 1-23.

Yesiltas, E. (2016a). An Analysis of Social Studies Teachers' Perception Levels Regarding Web Pedagogical Content Knowledge. *International Education Studies*, 9(4), 108-123.

Yeşiltaş, E., (2016b). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Sosyal Ağ Kullanım Profillerinin Belirlenmesi. *Turkish Studies-International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. 11(3), 2387-2406.

Yeşiltaş, E. (2016c). Examining the Relationship between Social Studies Teachers' Attitudes towards Computer Assisted Education and Their Self-Efficacy Perception. *International Online Journal of Educational Sciences*. 8(2), 178-193.

Yılmaz, K., ve Horzum, M. B. (2005). Küreselleşme, bilgi teknolojileri ve üniversite. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(10), 103-121.

Yücel, İ. H. (1997). *Bilim-teknoloji politikaları ve 21. yüzyılın toplumu*. DPT. <http://ekutup.dpt.gov.tr/bilim/yucelih/bilt> 01.10.2020 tarihinde adresinden alındı.

Zhang, J. P. (2008, August). Hybrid learning and ubiquitous learning. In *International Conference on Hybrid Learning and Education* (pp. 250-258). Springer, Berlin, Heidelberg.

Web: [Milli Eğitim Bakanlığı Projeler Koordinasyon Merkezi Başkanlığı, BT Entegrasyonu Temel Araştırması Raporu, Temel Eğitim Projesi II. Fazı, Bilgitek Eğitim

Danışmanlık ve Taahhüt A.Ş, Ankara, Türkiye, 2007. (Archived by WebCite® at <http://www.webcitation.org/6MNrrIFIN>] adresinden 01.02.2020 tarihinde alındı.

Web: Görsel 1. <http://zamzumblog.blogspot.com/2013/05/blogger-basari-blog-siteleri.html> adresinden 10.03.2020 tarihinde alındı.

Web: Görsel 2. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Homepage_of_Wikipedia.png adresinden 10.03.2020 tarihinde alındı.

Web: Görsel 3. <https://docplayer.biz.tr/46995315-Turkce-iceriklerden-otomatik-etiket-bulut-olusturma.html> adresinden 10.03.2020 tarihinde alındı.

Web: Görsel 4. <https://www.webtekno.com/yazilim/rss-nedir-en-iyi-rss-okuyuculari-h3161.html> adresinden 10.03.2020 tarihinde alındı.

Web: Görsel 5. <https://www.mobil13.com/wpcontent/uploads/2019/07/podcast.jpeg> adresinden 10.03.2020 tarihinde alındı.

Web: Görsel 6. <https://static.techinside.com/wp-content/uploads/2014/11/Video-paylasim-siteleri-b.jpg> adresinden 10.03.2020 tarihinde alındı.

Wilson, D., & Smilanich, E. M. (2005). The other blended learning: a classroom-centered approach. John Wiley & Sons.

EKLER

EK 1. Valilik İzni

T.C.
SİVAS VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

100
YIL
CUMHURİYETİN
100
YIL
SİVAS KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
SİVAS İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
Y. C. 44.01.2 - 02/2

Sayı : 92255297-605.01-E.24672174
Konu : Araştırma İzni (Himmet ALMALI)

12.12.2019

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : a) Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğünün 05/12/2019 tarihli ve 50704946-044-E.33283 sayılı yazısı.
b) Milli Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 22/08/2017 tarihli ve 35558626-10.06.01-E.12607291 sayılı 2017/25 no'lu genelgesi.
c) Valilik Makamının 16/05/2019 tarihli ve 92255297-604.01.01-E.9678308 sayılı onayı.

Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Himmet ALMALI, "Sosyal Bilgiler Eğitiminde Yerel Tarih Konularının Web 2.0 Teknolojileri Kullanılarak Öğretiminin Öğrencilerinin Akademik Başarı ve Tutumlarına Etkisi" konulu tez çalışması kapsamında, İlimiz merkezinde bulunan Celal Bayar Ortaokulu öğrencilerine yönelik araştırma çalışması yapmak istemektedir.

İlgi (a) yazı ekindeki çalışma; Valilik Makamının ilgi (c) onayı ile oluşturulan araştırma değerlendirme komisyonu tarafından incelenmiş olup çalışmanın, eğitim öğretimin aksatılmaması ve katılımcıların izni olmadan resim, video ve ses kayıtlarının alınmaması kaydıyla, İlimiz merkezinde bulunan Celal Bayar Ortaokulu öğrencilerine uygulanmasında bir sakınca görülmektedir.

Onaylarınıza arz ederim.

Muhammed Alpaslan ÜNAL
Müdür a.
Şube Müdürü

Ek: Araştırma Değerlendirme Formu (1 sayfa)

OLUR
12.12.2019

Ebubekir Sıddık SAVAŞCI
Vali a.
Millî Eğitim Müdürü

Güvenli Elektronik İmza
Aşağı İle Aynıdır
12/12/2019
Lütü KELDAL
Şef

Adres: Muhsin Yazıcıoğlu Bulvarı No:23 SİVAS
Elektronik Ağ: <http://sivas.meb.gov.tr>
e-posta: arge58@meb.gov.tr; istatistik58@meb.gov.tr

Bilgi için: L.KELDAL / Şef
Tel: 0 (346) 280 58 00
Faks: 0 (346) 280 59 48

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 91ab-6e17-34d7-9edf-2884 kodu ile teyit edilebilir.

T.C.
SIVAS VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 92255297-605.01-E.24812976
Konu : Araştırma İzni (Himmet ALMALI)

13.12.2019

DAĞITIM YERLERİNE

- İlgi : a) Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğünün 05/12/2019 tarihli ve 50704946-044-E.33283 sayılı yazısı.
b) Valilik Makamının 12/12/2019 tarihli ve 92255297-605.01-E.24672174 sayılı onayı.
c) Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 22/08/2017 tarihli ve 35558626-10.06.01-E.12607291 sayılı 2017/25 no'lu genelgesi.

Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Himmet ALMALI'nın, "Sosyal Bilgiler Eğitiminde Yerel Tarih Konularının Web 2.0 Teknolojileri Kullanılarak Öğretiminin Öğrencilerinin Akademik Başarı ve Tutumlarına Etkisi" konulu tez çalışması kapsamında, onaylı bir örneği müdürlüğümüzde muhafaza edilen veri toplama araçlarının, gönüllülük esas olmak kaydıyla ilimiz merkezinde bulunan Celal Bayar Ortaokulu öğrencilerine uygulanması valilik makamının ilgi (b) onayı ile uygun görülmüş olup onay örneği yazımız ekinde gönderilmiştir.

Söz konusu araştırma çalışmasının bitiminde, araştırma yapan kişi tarafından sonuç raporunun bir örneğinin CD ortamında müdürlüğümüze gönderilmesi hususunda;

Bilgilerinizi ve gereğini arz ve rica ederim.

Ebubekir Sıddık SAVAŞCI
Millî Eğitim Müdürü

Ek:
1-İlgi (b) Onay Örneği (1 Sayfa)
2-Veri Toplama Araçları (5 sayfa)

Güvenli Elektronik İmza
Açılış Tarihi
13/12/2019
LUTİ KELDAL
Şef

Dağıtım:
Gereği:
-Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri
Enstitüsü Müd.

Bilgi:
- Celal Bayar OO Müd.

Adres: Muhsin Yazıcıoğlu Bulvarı No:23 SIVAS
Elektronik A.Ş. <http://sivas.meb.gov.tr>
e-posta: arge58@meb.gov.tr; istatistik58@meb.gov.tr

Bilgi için: L.KELDAL / Şef
Tel: 0 (346) 280 58 00
Faks: 0 (346) 280 59 48

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 8639-a3ba-34d7-8b9d-65c6 kodu ile teyit edilebilir.

EK 2. Tutum Ölçeği İzni

Abdullah Balcioğullari

5 Aralık 2019 10:56

Alıcı: ben

Merhaba Himmet,
Öncelikle çalışmalarında başarılar diliyorum. Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeğini kullanmada herhangi bir sakınca yoktur.
İyi çalışmalar.
Başarılar.
Abdullah Balcioğullari

Himmet ALMALI <himmetalmali@gmail.com>

2 Aralık 2019 22:13

Alıcı: abalci

Hocam, iyi günler;
Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisiyim. Doç. Dr. Erkan Yeşiltaş danışmanlığında Sosyal bilgiler eğitiminde yerel tarih konularının Web 2.0 teknolojisi ile öğretiminin öğrenci tutum ve akademik başarılarına yönelik etkisini ortaya çıkarmaya yönelik tez çalışması yapıyorum.

Tezimde kullanmak üzere "İlköğretim altıncı ve yedinci sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi" konulu çalışmanızda kullandığımız Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeğini izniniz dahilinde kullanmak istiyorum. Çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

Not: “Sosyal bilgiler eğitiminde yerel tarih konularının Web 2.0 teknolojileri kullanılarak öğretiminin öğrencilerin akademik başarı ve tutumlarına etkisi” olarak belirlenen tez konusu süreç içerisinde “Sosyal bilgiler eğitiminde coğrafya konularının Web 2.0 teknolojileri kullanılarak öğretiminin öğrencilerin akademik başarı ve tutumlarına etkisi” olarak değiştirilmiştir.

EK 3. Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği

Sevgili öğrenci,

Bu anket sizin **sosyal bilgiler dersi ile** ilgili düşüncelerinizi öğrenmek amacıyla hazırlanmıştır.

Ankette yer alan cümlelerin hiçbirinin kesin olarak **doğru cevabı** yoktur. Bunun için vereceğiniz cevaplar **sizin kendi görüşlerinizi** yansıtmalıdır. Lütfen hiçbir maddeyi boş bırakmayınız ve her biri için tek cevap veriniz.

Cümlede belirtilen düşünceye;

Tamamen katılıyorsanız, cümlenin karşısındaki 1. kutucuğa,

Genellikle katılıyorsanız, cümlenin karşısındaki 2. kutucuğa,

Kararsız iseniz veya o konuda hiç bilginiz yoksa, cümlenin karşısındaki 3. kutucuğa,

Katılmıyorsanız, cümlenin karşısındaki 4. kutucuğa,

Asla katılmıyorum diyorsanız, cümlenin karşısındaki 5. Kutucuğa

(X) işaretini koyunuz.

Herhangi bir cümle üzerinde gereğinden fazla zaman harcamayınız. Bütün soruları mutlaka cevaplayınız. Her cümle için sadece bir kutucuğu işaretleyiniz.

Cevaplarınızı, ilgili cümleyle ait kutucuğa işaretlemeyi unutmayınız.

ÖRNEK:

	Tamamen Katılıyorum	Genellikle Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Asla Katılmıyorum
1.Sosyal Bilgiler eğlenceli bir derstir.	x				

		Tamamen	Genellikle	Kararsızım	Katılmıyorum	Asla Katılmıyorum
1	Sosyal Bilgiler ünitesi bitince rahatlarım.					
2	Sosyal Bilgiler dersleri programdan kaldırılırsa çok mutlu olurum.					
3	Evde boş zamanlarımda Sosyal Bilgiler kitaplarını okurum.					
4	Sosyal Bilgiler ders saatlerinin artırılmasını isterim.					
5	Sosyal Bilgiler dersinin günlük yaşamımda bir önemi yoktur.					
6	Sosyal Bilgiler dersini çalışmaya karar verdiğimde kendimi yorgun hissederim.					
7	Eve gidince o gün işlediğimiz Sosyal Bilgiler konularını tekrar etmeyi severim.					
8	Sosyal Bilgiler dersinde dersle ilgisi olmayan hayallere dalarım.					
9	Boş zamanlarımda Sosyal Bilgiler dersi ile ilgili soru çözerim.					
10	Sosyal Bilgiler dersini bir yere kadar dinler daha sonra dinleyemem.					
11	Sosyal Bilgiler dersinde kendimi rahat hissederim.					
12	Sosyal Bilgiler dersini çalışırken canım sıkılır.					
13	Sosyal Bilgiler dersi eğlenceli bir derstir.					
14	Sosyal Bilgiler dersinden sonra kendimi yorgun hissederim.					
15	Dersler arasında en çok Sosyal Bilgiler dersinden hoşlanırım.					
16	Sosyal Bilgiler dersinden korkarım.					
17	Sosyal Bilgiler dersi çok sıkıcı bir derstir.					
18	Sosyal Bilgiler dersine girmek istemem.					
19	Sosyal Bilgiler dersinde saatler geçmek bilmiyor.					
20	Sosyal Bilgiler dersinde neler öğrendiğimi çok sık düşünürüm.					
21	Sosyal Bilgiler dersinde uykum gelir.					
22	Sosyal Bilgiler dersi çok sevdiğim dersler arasındadır.					
23	Sosyal Bilgiler dersine çalışmak beni dinlendirir.					
24	Sosyal Bilgiler dersine sınav zamanlarımda bile isteyerek çalışmam.					
25	Sosyal Bilgiler dersindeki konular azaltılrsa mutlu olurum.					
26	Sosyal Bilgiler çok sevdiğim üç dersten biridir.					
27	Sosyal Bilgiler dersinde zilin çalmasını dört gözle beklerim.					
28	Sosyal Bilgiler ile ilgili bilgilerimi artırmak için arkadaşlarımdan ve öğretmenlerimden sürekli yararlanmak isterim.					
29	Sosyal Bilgiler dersinde elimden gelenin en iyisini yapmaya gayret ederim.					
30	Sosyal Bilgiler dersine arkadaşlarımdan daha az çalışırım.					
31	Sosyal Bilgiler ile ilgili anlaşılması zor konuları bıkmadan öğrenmeye çalışırım.					

EK 4. Sosyal Bilgiler Akademik Başarı Testi

SOSYAL BİLGİLER AKADEMİK BAŞARI TESTİ

Sevgili öğrenci;

Bu test sizin "İnsanlar, Yerler, Çevreler" öğrenme alanı içerisinde yer alan; "Yeryüzünde Yaşam" konusuyula ilgili akademik başarı düzeyinizi ölçmek amacıyla hazırlanmıştır.

1-) Dünya üzerinde 360 meridyen yayı vardır. İngiltere'nin Londra şehrinde geçtiği varsayılan meridyen başlangıç meridyeni Greenwich (Grinviç) olarak kabul edilir ve 0 derece olarak gösterilir. Başlangıç meridyenin doğusunda yer alan 180 meridyene doğu meridyenleri, batısında yer alan 180 meridyene ise batı meridyenleri adı verilir. Ardışık iki meridyen arasındaki yerel saat farkı 4 dakikadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi meridyenlerin bize sağladığı faydalar arasında **gösterilemez**?

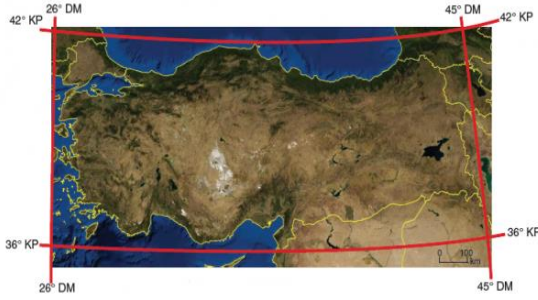
- A) Yönlerimizi bulmada yardımcı olur.
- B) Saatlerimizin ayarlanmasını sağlar.
- C) Yeryüzü şekillerinin dağılımını gösterir.
- D) İki yer arasındaki saat farkını belirtir.

2-) Dünya'yı iki eşit parçaya bölen Ekvator'a paralel olarak çizilen dairelere paralel denir.

Aşağıdakilerden hangisi, paralellere ait bir özellik **değildir**?

- A) Toplamda 180 tane paralel vardır.
- B) En büyük paralel ekvatorudur.
- C) Paraleller arası uzaklık 111 km'dir.
- D) Paralellerin uzunlukları aynıdır.

3-)

Yukarıda Türkiye'nin bulunduğu coğrafi koordinatlar verilmiştir.

Haritaya göre, aşağıdaki yargılardan hangisi **çıkarılamaz**?

- A) Türkiye'nin en doğusu ile en batısı arasındaki 19 meridyen farkı bulunmaktadır.
- B) Türkiye başlangıç meridyeninin batısında bulunmaktadır.
- C) Türkiye'den geçen paralel sayısı meridyen sayısından azdır.
- D) Türkiye Kuzey Yarım Küre de yer almaktadır.

4-)

Yukarıda yer alan Türkiye Fiziki haritasından yararlanılarak aşağıdaki bilgilerden hangisine **ulaşamaz**?

- A) Türkiye'de yükselti batıdan doğuya doğru gidildikçe artar.
- B) Ülkemizde genellikle doğu batı yönünde iki sıra hâlinde uzanan sıradağlar yer alır.
- C) Yükselti ve engebenin fazla olduğu yerlerde tarım alanları parçalı ve dağınıktır.
- D) Ülkemizde güneyden kuzeye doğru gidildikçe sıcaklıklar azalır.

5-)

Haritadan yararlanarak ülkemizde bulunan yer şekilleri ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisine **ulaşılabilir**?

- A) Platoların yeri
- B) Ovaların dağılışı
- C) Dağların uzanış doğrultusu
- D) En yüksek dağı

6-) Türkiye dağlık ve engebeli bir yeryüzü şekline sahiptir. Ortalama yükseltisi 1132 metre'dir. Yükseltilere çıkıldıkça her 200 metre de 1C° sıcaklık azalır. Türkiye'nin batısında bulunan İzmir'den doğusunda bulunan Van'a doğru gidildikçe sıcaklık ortalamaları düşer.

Bu bilgilere göre;

I. Yükselti artışının sıcaklığı düşürdüğü

II. İzmir'in yükseltisinin Van'dan az olduğu

III. Dağların güney yamaçlarının kuzey yamaçlarından daha sıcak olduğu

yargılardan hangilerine **ulaşılabilir**?

- A) Yalnız II.   B) I ve II.
C) I ve III.   D) II ve III.

7-) Ülkemizin;

- Dağların uzanış doğrultusu
- Yeryüzü şekillerinin farklılık göstermesi
- Üç tarafının denizlerle çevrili olması

Gibi özelliklere sahip olması aşağıdakilerden hangisi üzerinde etkili değildir?

- A) Kuzeyden gelen hava kütleleri
B) Mevsimler arasındaki sıcaklık farkı
C) Bitki örtüsünde çeşitlilik
D) Yağış türü ve miktarı

8-) Deniz kıyısına yakın olan kıyı ovaları, akarsuların denize döküldükleri yerlerde bulunur. Bu ovalar akarsuların taşıyıp biriktirdikleri alüvyonlardan oluşmuştur.

Aşağıda yer alan ovalardan hangisi ülkemizdeki kıyı ovaları içerisinde yer almaz?

- A) Bafra Ovası
B) Çarşamba Ovası
C) Çukurova
D) Konya Ovası

9-) Ülkemizde sıcaklık ve yağışın bölgelere göre farklılık göstermesinde **aşağıdaki faktörlerden hangisi etkili değildir?**

- A) Dağların uzanış doğrultusu
B) Paralel ve Meridyenlerin sayısı
C) Üç tarafının denizlerle çevrili olması
D) Yer şekillerinin engebeli olması

10-) **Aşağıdakilerden hangisi ülkemizde yer alan iklim tiplerinden birisi değildir?**

- A) Karasal İklim
B) Akdeniz İklimi
C) Muson İklimi
D) Karadeniz İklimi

11-)

- I- Yazlar sıcak ve kurak, kışlar ılık ve yağışlı geçer.
- II- Yazlar sıcak ve kurak, kışlar soğuk ve kar yağışlı geçer.
- III- Yazları ve kışları sıcaklık çok değişmez ve her mevsim yağmur yağışlıdır.

Yukarıda özellikleri verilen iklim tiplerinin doğru sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

	I	II	III
A) Akdeniz		Karasal	Karadeniz
B) Karasal		Akdeniz	Karadeniz
C) Karadeniz		Karasal	Akdeniz
D) Karadeniz		Akdeniz	Karasal

12-) **İklim aşağıdakilerin hangisi üzerinde etkili değildir?**

- A) Bitki Örtüsü
B) Giyim-Kıyafet
C) Madenler
D) Yerleşim

13-) Doğu illerimizde yükseltinin fazla olması kış turizmini ve hayvancılık faaliyetlerini olumlu etkilemiştir. Hayvancılığın gelişmesi et ve süt ürünlerine bağlı tesislerin açılmasını sağlamıştır. Akdeniz ve Ege kıyılarımızda ise iklimin elverişli olması seracılık ve yaz turizminin gelişmesini sağlamıştır.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Yükseltinin az olduğu yerlerde hayvansal ürünlere dayalı sanayi tesisleri gelişmemiştir.
B) Doğal çevre koşulları o bölgede görülen turizm türlerini etkilemektedir.
C) Bir bölgenin sosyoekonomik yapısı coğrafi özelliklerinden etkilenir.
D) Üretim faaliyetleri doğal çevre koşullarından etkilenir.

14-) Karasal iklimde; yazlar sıcak ve kurak, kışlar soğuk ve kar yağışlı geçer. En yağışlı mevsim ilkbahardır. İlkbahar yağışları, ısınan ve yeryüzüne dokunan havanın dikey yönde yükselmesiyle oluşur.

Buna göre, aşağıdaki illerden hangisinde karasal iklim özellikleri görülmez?

- A) Sivas
B) Erzurum
C) Kütahya
D) Zonguldak

15-) Denizin ılıman iklim etkisinin görülmesine rağmen Karadeniz Bölgesinde, Akdeniz Bölgesinden daha çok orman alanı görülmesi **aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?**

- A) Yer altı zenginliği
B) Yıllık yağış miktarı
C) Denizlerin tuzluluk oranı
D) Nüfus yoğunluğu

16-)

Antalya'nın iklim grafiğine dayanarak aşağıdakilerden hangisini sövlevemeviz?

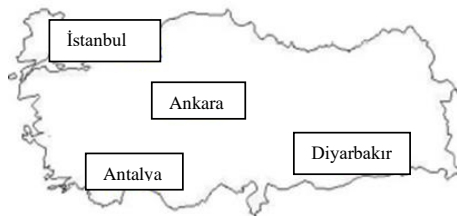
- A) Yaz ile kış sıcaklığı arasında yaklaşık fark 200 C dir.
B) Sıcaklıklar 0 C altına düşmez.
C) En fazla yağışlar kış aylarında görülmektedir.
D) En az yağış Temmuz ayında görülmektedir.

17-) Ülkemizde nüfusun dağılışı incelendiğinde, nüfusun bölgeler arasında farklılıklar gösterdiği görülmektedir. Ülkemizde nüfus daha çok batı bölgelerimizde yoğunlaşmıştır.

Bu durumun ortaya çıkmasında, aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu sövlenemez?

- A) Sanayi kuruluşlarının batıda yaygın olması
B) Doğu bölgelerinde iş olanaklarının yetersiz olması
C) Yer altı kaynaklarının doğuda yaygın olması
D) Eğitim ve sağlık olanaklarının eşit gelişmemesi

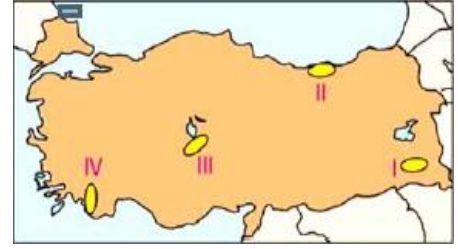
18-) Sanayi, nüfus artışı etkileyen faktörlerden bir tanesidir. Sanayi faaliyetlerinin yoğun olduğu alanlar nüfus bakımından da yeryüzünün kalabalık alanlarıdır.

Haritadaki yerleşim yerlerinden hangisinde nüfusun yoğun olması sanayi faaliyetlerine bağlıdır?

- A) Ankara
B) İstanbul
C) Antalya
D) Diyarbakır

19-)

Türkiye haritasında numaralandırılmış alanlardan hangisinde, nüfusun seyrek olmasında iklim koşullarının elverişsizliği ve yer şekillerinin dağlık ve engebeli olması etkili olmuştur?

- A) I B) II C) III D) IV

20-) Alperen: "Yaşadığım şehirde ormanlar geniş yer tutuyor. Ayrıca deniz kenarında bulunan şehrimizin iklimi de ılıman, güneşli gün sayısı fazladır. Arazilerimiz çok geniş ve verimlidir. Bu şehir herkesin yaşamak isteyeceği bir yerdir."

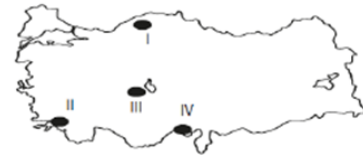
Alperen'in yaşadığı şehirde aşağıdaki faaliyetlerden hangisinin gelişmesi için gerekli şartlardan söz edilmemiştir?

- A) Madencilik B) Deniz turizmi
C) Tarımsal üretim D) Kereste üretimi

21-) Türkiye'de en çok balık avlanan bölge, sanayinin en çok geliştiği bölge, hayvancılığın en çok yapıldığı bölge hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

Balıkçılık	Sanayi	Hayvancılık
A) Marmara	Karadeniz	Doğu Anadolu
B) Karadeniz	Marmara	Doğu Anadolu
C) Doğu Anadolu	Karadeniz	Karadeniz
D) Doğu Anadolu	Karadeniz	Marmara

22-)

Yukarıda haritada görülen nüfusun yoğun ve tenha olduğu yerler ile bunları etkileyen faktörlerin eşleştirilmesi hangi seçenekte yanlış verilmiştir?

- A) I. Zonguldak-Madencilik
B) II. Muğla-Turizm
C) III. Tuz gölü ve çevresi-İklim
D) IV. Çukurova-Madencilik

23-) -Artvin, Kastamonu, Diyarbakır ve Elazığ illerinde rezervler bulunmaktadır.

-Kolay işlenebildiği ve iletken olduğu için yaygın bir kullanım alanına sahiptir.

-Elektrik ve elektronik alanında, süs eşya yapımında kullanılmaktadır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen maden hangisidir?

- A) Bor B) Bakır C) Linyit D) Boksit

24-) Aşağıdakilerden hangisi iklimin insan yaşamı üzerindeki etkisine örnek gösterilemez?

- A) Sibirya'nın bazı bölgelerinde tarım yapılamaması.
B) Brezilya'da ormancılık faaliyetlerinin yoğun olarak yapılması.
C) Rusya'da Doğalgaz üretiminin fazla olması.
D) Sahra Çölü'nde insanların yarı çıplak durması.

25-) Konutlarda kullanılan malzeme ile o bölgenin coğrafi koşulları arasında sıkı bir ilişki vardır. Örneğin, bitki örtüsünün ormanlarla kaplı bölgelerde ahşap yapılar daha çok görülür. **Buna göre aşağıda verilen yerlerden hangisinde ahşap yapılara daha çok rastlanır?**

- A) Mardin B) Sivas
C) Şanlıurfa C) Rize

CEVAP FORMU

1	A	B	C	D	14	A	B	C	D
2	A	B	C	D	15	A	B	C	D
3	A	B	C	D	16	A	B	C	D
4	A	B	C	D	17	A	B	C	D
5	A	B	C	D	18	A	B	C	D
6	A	B	C	D	19	A	B	C	D
7	A	B	C	D	20	A	B	C	D
8	A	B	C	D	21	A	B	C	D
9	A	B	C	D	22	A	B	C	D
10	A	B	C	D	23	A	B	C	D
11	A	B	C	D	24	A	B	C	D
12	A	B	C	D	25	A	B	C	D
13	A	B	C	D	26	A	B	C	D

EK 5. Web 2.0 Araçları İle Hazırlanmış Öğretim Materyali Ekran Görüntüleri

Türkiye Cumhuriyeti

BAŞLICA MADENLERİMİZ

Ülkemiz maden çeşitliliği bakımından zengin bir ülkedir.

DEMİR

Ağır sanayinin ham maddesidir. Elde edilen demir, demir-çelik fabrikalarımızda işlenmektedir. Divriği-Malatya-Çamdağı-Eymir ve Kayseri bölgelerinden çıkarılır.

KROM

Çok sert, iyi cilalanabilen, paslanmayan bir metal olduğundan madeni eşya yapımında ve çelik kaplamada kullanılır. Krom yatakları dağıniktır; Fethiye-Köyceğiz, Guleman, Eskişehir, Bursa ve Denizli illerinden çıkarılarak Ferro krom tesislerinde işlenir.

BOR

Dünyada en çok Türkiye'de bulunmaktadır. Balıkesir, Eskişehir, Kütahya ve Bursa'dan çıkarılır. Cam, ilaç, elektronik ürün, gübre yapımı ve roket yakıtı olarak çok geniş kullanım alanlarına sahiptir.

BAKIR

Kolay işlenebildiği ve iletken olduğu için yaygın bir kullanım alanına sahiptir. Elektrik ve Elektronik alanında, süs eşya yapımında kullanılmaktadır. Artvin, Kastamonu, Diyarbakır ve Elazığ illerinden çıkarılmaktadır.

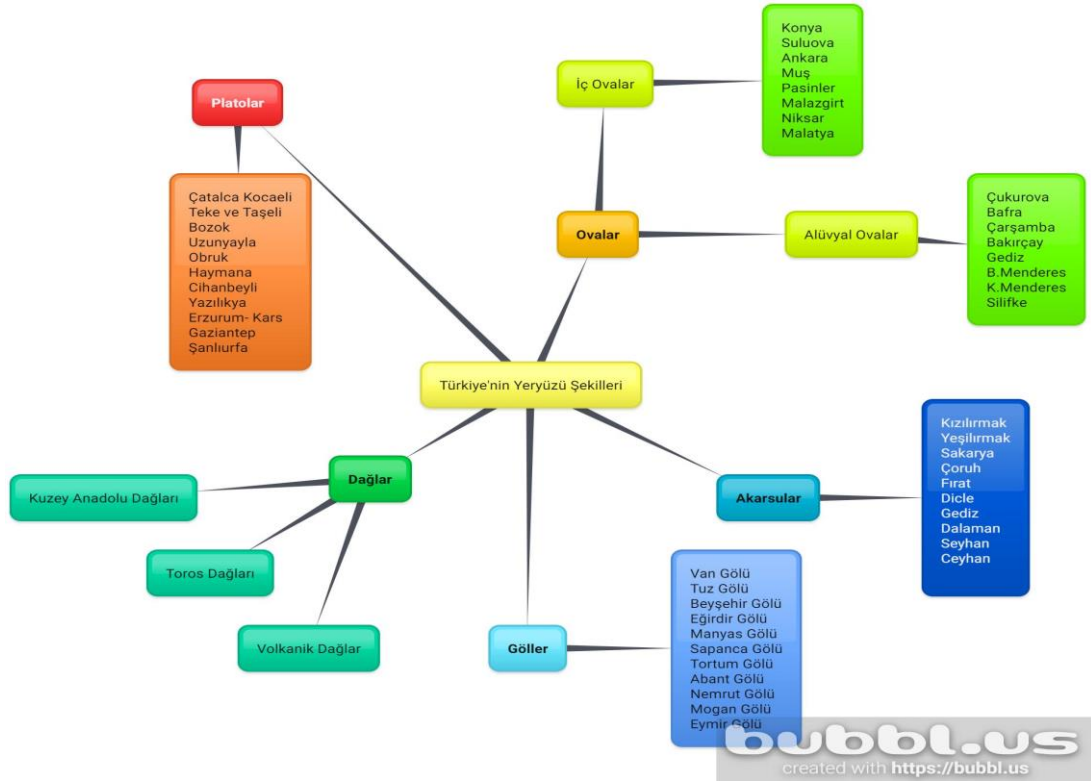
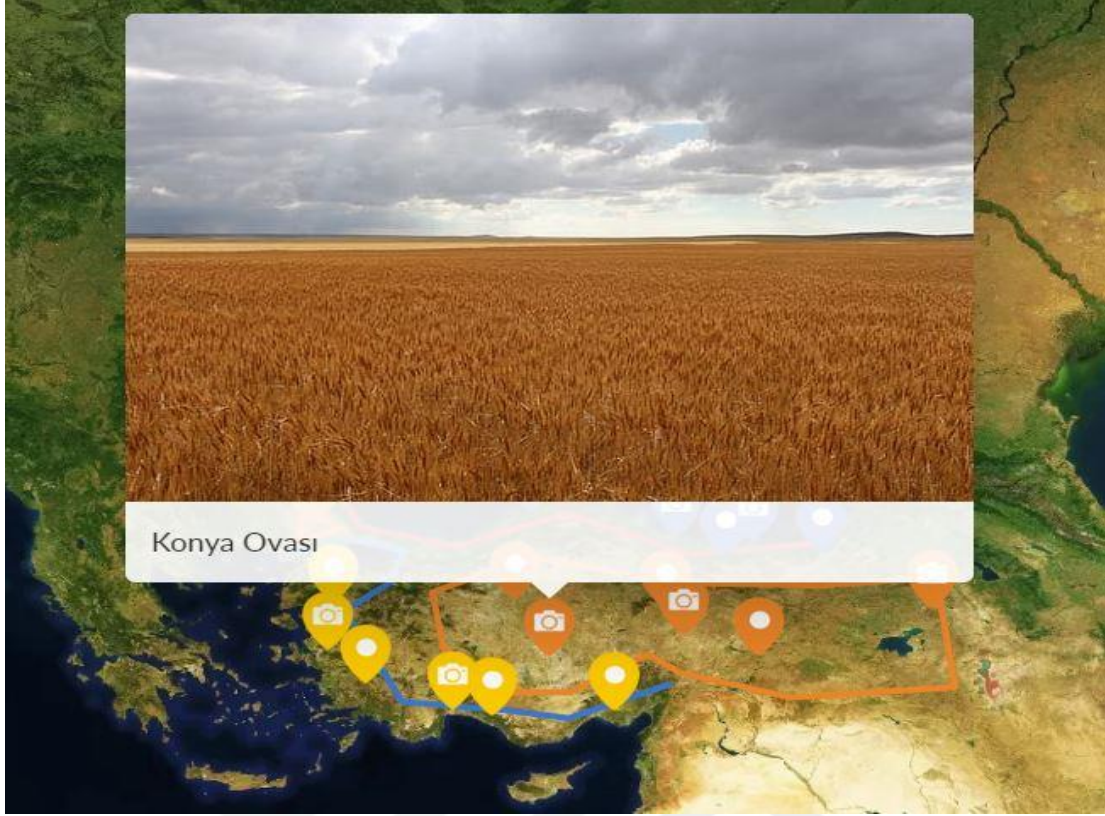
TAŞ KÖMÜRÜ

Ülkemizde sadece Zonguldak ve çevresinden çıkarılır. Demir-çelik fabrikalarında demirin eritilmesi için kullanılır.

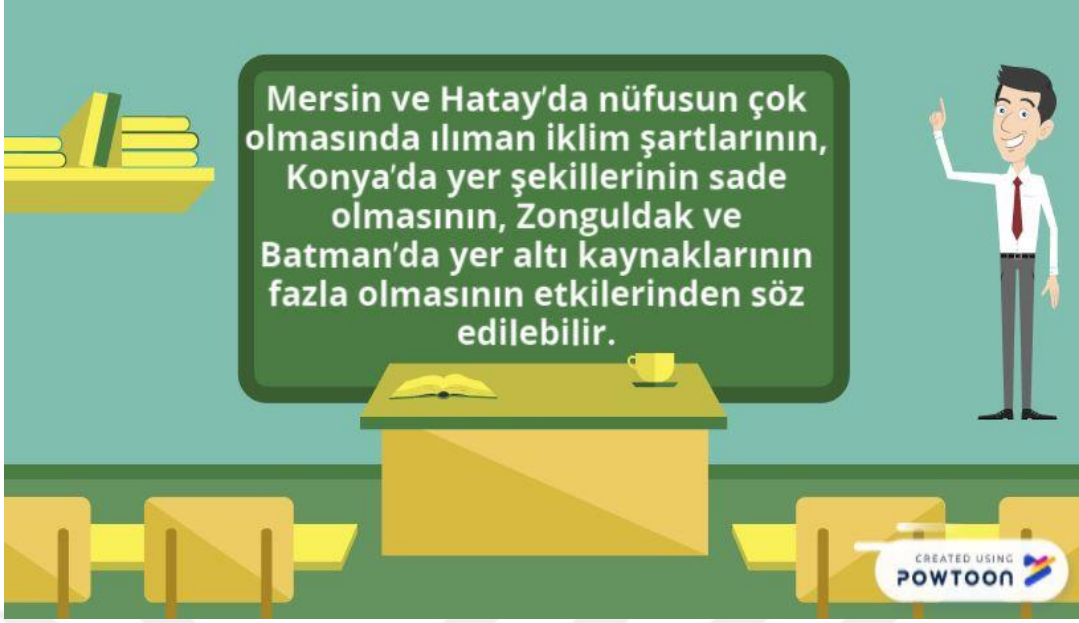

Himmet Almalı

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı: Himmet ALMALI

Doğum Yeri, Tarihi: Sivas, 1992

İletişim Adresi: Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Ana Bilim Dalı

E Posta Adresi: himmetal mali@gmail.com

EĞİTİM BİLGİLERİ

Lise: Halil Rıfat Paşa Lisesi, 2006-2011

Önlisans: Anadolu Üniversitesi, Sosyal Hizmetler, 2016-2019

Lisans: Bartın Üniversitesi, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, 2011-2015

Yüksek Lisans: Cumhuriyet Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilgiler Ana Bilim Dalı, Sosyal Bilgiler Eğitimi, 2016-2020

YAYINLAR

Demir, S. ve Almalı, H. (2020). Öğretmenler Ne Yapıyor Ki!: Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Öğretmenlik Mesleğinin İtibarı Üzerinde Etkili Olan Faktörler. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22 (1), 1-17. DOI: 10.17556/erziefd.448632